ORLICKÉ HORY
A PODORLICKO

Marketingová koncepce cestovního ruchu destinace

Orlické hory a Podorlicko

Září 2009

Marketingová koncepce cestovního ruchu destinace Orlické hory a Podorlicko

ORLICKÉ HORY
A PODORLICKO

Zadavatel :

Orlické hory a Podorlicko, zájmové sdružení právnických osob
Panská 1492
516 01 Rychnov nad Kněžnou

Zpracovatel :

REDEA Žamberk s.r.o.
Havlíčkovo nábřeží 555
564 01 Žamberk

OHGS s.r.o.
17. listopadu 1020
562 01 Ústí nad Orlicí

RDA Rychnov nad Kněžnou
Panská 1492
516 01 Rychnov nad Kněžnou

Regional
Developmen
Agency

Řešitelský tým :

RNDr.Renata Šedová – návrhová část
RNDr.Antonín Fiala – analytická část
Ing. Martina Doskočilová, Jaroslav Štefek –doplnění, připomínky

Spolupráce – připomínky :

Petra Šutová, zakladatelé OHP
Pavel Tacl- EYWAN s.r.o.
Alena Horáková – Destinační společnost Východní Čechy

Datum dokončení: **30.9.2009**

OBSAH

OBSAH 3
1. ÚVOD 5
1.1. ZDŮVODNĚNÍ ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU 5
1.2. CÍLE A VYUŽITÍ MARKETINGOVÉ KONCEPCE PRO ROZVOJ ÚZEMÍ 6
2. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 7
2.1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 7
2.1.1. VNĚJŠÍ VZTAHY 7
2.1.2. VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 8
2.2. ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 10
2.2.1. SÍDELNÍ STRUKTURA 10
2.2.2. TRH PRÁCE 10
2.3. DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUŽNOST ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 11
2.3.1. SILNIČNÍ DOPRAVNÍ SÍŤ 12
2.3.2. ŽELEZNIČNÍ SPOJENÍ 15
2.3.3. HRANIČNÍ PŘECHODY 16
2.3.4. OSTATNÍ DRUHY DOPRAVY 17
2.3.5. DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST 17
2.4. OCHRANA PŘÍRODY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ 18
2.4.1. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ 18
2.4.2. ÚZEMNÍ SYSTÉMY EKOLOGICKÉ STABILITY 20
2.4.3. ÚZEMÍ NATURA 2000 20
2.5. INFORMAČNÍ SYSTÉMY CESTOVNÍHO RUCHU V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ 21
2.5.1. INFORMAČNÍ CENTRA V ÚZEMÍ 21
2.5.2. ZNAČENÉ PĚŠÍ TRASY 22
2.5.3. ZNAČENÉ CYKLOTRASY 23
2.5.4. NAUČNÉ STEZKY 26
2.5.5. DOPRAVNÍ ZNAČENÍ TURISTICKÝCH CÍLŮ 29
2.5.6. WWW STRÁNKY 29
2.6. SITUACE V PROPAGACI A MARKETINGU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 31
2.6.1. TISKOVÁ PROPAGACE 31
2.6.2. WWW PROPAGACE 31
2.6.3. VELETRHY CESTOVNÍHO RUCHU 31
2.7. PŘÍRODNÍ ATRAKTIVITY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 32
2.8. HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 33
2.8.1. HLAVNÍ HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI 33
2.8.2. DALŠÍ HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI 37
2.9. VÝZNAMNÉ A TRADIČNÍ KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE V OBCÍCH A MĚSTECH ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 39
2.10. DALŠÍ TURISTICKÉ ATRAKTIVITY ŘEŠENÉHO I ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ 42
2.11. VOLNOČASOVÁ INFRASTRUKTURA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 45
2.11.1. SJEZDOVÉ LYŽAŘSKÉ AREÁLY 45
2.11.2. LYŽAŘSKÉ BĚŽECKÉ AREÁLY 47
2.11.3. OSTATNÍ ZIMNÍ SPORTY 47
2.11.4. KOUPALIŠTĚ , BAZÉNY 48
2.11.5. OSTATNÍ DRUHY VOLNOČASOVÉ INFRASTRUKTURY 49
3. VYHODNOCENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 51
3.1. VYHODNOCENÍ DOSTATEČNOSTI VYBAVENOSTI ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ DLE JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ CHARAKTERISTIKY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ. 51
3.1.1. DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUŽNOST 51
3.1.2. OCHRANA PŘÍRODY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ 52
3.1.3. INFORMAČNÍ SYSTÉMY CESTOVNÍHO RUCHU V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ 52
3.1.4. SITUACE V MARKETINGU A PROPAGACI CR V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ 55
3.1.5. PŘÍRODNÍ ATRAKTIVITY 55
3.1.6. HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI 56
3.1.7. VÝZNAMNÉ A TRADIČNÍ SPOLEČENSKÉ , KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE 56

3.1.8. ZÁKLADNÍ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 56
3.1.9. VOLNOČASOVÁ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU 57
3.2. VYHODNOCENÍ TURISTICKÉHO POTENCIÁLU ÚZEMÍ 57
3.3. SWOT ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ 59
4. NÁVRHOVÁ ČÁST 63
4.1. ZÁKLADNÍ NÁVRH ORGANIZACE DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU 63
4.2. ZÁKLADNÍ NÁVRH HLAVNÍCH TÉMAT ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V ÚZEMÍ 64
4.3. ZÁKLADNÍ NÁVRH CÍLOVÝCH SKUPIN NÁVŠTĚVNÍKŮ ÚZEMÍ 65
4.4. NÁVRH PRODUKTOVÝCH (PROGRAMOVÝCH) OBLASTÍ CESTOVNÍHO RUCHU .. 67
4.5. ZÁKLADNÍ CESTY PROPAGACE, DISTRIBUCE PRODUKTŮ A MOTIVACE 74
4.5.1. RÁMCOVÝ NÁVRH PROPAGACE ZNAČKY OHP 74
4.5.2. RÁMCOVÝ NÁVRH PROPAGACE A DISTRIBUCE PRODUKTŮ A PROGRAMŮ 76
4.5.3. VYTVOŘENÍ MOTIVAČNÍHO SYSTÉMU 81
5. SOUHRN VÝSLEDKŮ KONCEPCE 82

PŘÍLOHY

Příloha č.1 : Území obcí a svazků obcí, zakládajících sdružení Orlické hory a Podorlicko
Příloha č.2 : Mapa destinace Orlické hory a Podorlicko s vyznačením chráněných území

POUŽITÉ ZKRATKY :

CR – cestovní ruch
DSVČ – Destinační společnost Východní Čechy
IC – informační centrum
KHK – Královéhradecký kraj
OHP – Orlické hory a Podorlicko
PK – Pardubický kraje
TIC – turistické informační centrum

1. ÚVOD

1.1. ZDŮVODNĚNÍ ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU

Orlické hory a Podorlicko je již po desetiletí tradiční turistickou destinací. Atraktivita regionu je založena na několika fenoménech, ke kterým zejména patří :

- **přírodní atraktivita** Orlických hor
- výborné podmínky pro **cykloturistiku**
- výborné podmínky a infrastruktura pro **zimní sporty**
- veřejnosti částečně přístupný systém předválečných objektů **opevnění**
- **Pastvinská přehrada** jako centrum letní rekreace
- **historické pamětihodnosti** v podhůří
- značka **Kačenčiny říše** a vládce hor **Rampušáka.**

K těmto tradičním atraktivitám přibývají v posledních letech atrakce nové odpovídající moderním trendům trávení volného času , když k nejzajímavějším patří :

- nabídka **cyklo&in-line stezek** na Orlicko – Třebovsku
- nabídka **Aktivní turistiky**, centra outdoorových aktivit, zážitkové pedagogiky
- komplexní nabídka **cykloturistiky** (značené trasy, cyklobusy)
- komplexní nabídka **lyžařské turistiky.**

Po roce 1989 nedochází k takovému rozvoji návštěvnosti regionu (zejména z důvodu otevření se trhu cestovního ruchu prakticky do celého světa), který by odpovídal nabízenému potenciálu k trávení volného času. V souvislosti s tímto a dále z důvodu slabého ekonomického zázemí obcí zejména v horské části regionu dochází ke snahám spolupracovat při společném řízení rozvoje cestovního ruchu v destinaci Orlické hory a Podorlicko. Tato snaha je ztížena polohou destinace na území dvou samosprávných celků – Pardubického a Královéhradeckého kraje. I přes tyto překážky byla nakonec **v roce 2009 založena destinační společnosti Orlické hory a Podorlicko**. Prvním krokem ke společnému systémovému řízení cestovního ruchu je zadání zpracování této marketingové koncepce.

Problematika rozsahu území destinace a značky

Destinační společnost **Orlické hory a Podorlicko** byla založena s cílem zvýšit rozvoj cestovního ruchu v destinaci a propagovat značku OHP a přitom spolupracovat mj. s polskými partnery na společné propagaci a zejména produktech, zasahujících na území Bystřických hor.

Ve výhledu by **Orlické a Bystřické hory** měly tvořit jednu ucelenou evropskou destinaci cestovního ruchu, včetně svých podhůří.

Vzhledem ke složitosti sjednotit aktivity jenom na českém území v oblasti hřebenové a podhorské části Orlických hor a na území dvou krajů však není možné v současné době přeskočit vývoj a začít okamžitě s marketingem jenom ucelené česko-polské destinace pod značkou Orlické a Bystřické hory. Dvoufázovému řešení také vycházejí vstříc různě nastavené disponibilní dotační zdroje, které představují významnou podporu v prvních letech zahájení profesionálního destinačního řízení oblasti.

Období 2010 – 2015 bude obdobím propagace značky Orlické hory a Podorlicko a současně vytvoření dobré spolupráce s polskou stranou nad propagací česko – polských produktů.

1.2. CÍLE A VYUŽITÍ MARKETINGOVÉ KONCEPCE PRO ROZVOJ ÚZEMÍ

Hlavním a všeobecným cílem marketingové koncepce je vytvoření výchozího podkladu pro nastavení procesů systémového řízení rozvoje potenciálu cestovního ruchu v destinaci Orlické hory a Podorlicko. Marketingová koncepce by měla vytvořit výchozí orientační rámec zejména pro další aktivity při zkvalitňování společných služeb cestovního ruchu, dále by měla vytvořit výchozí rámec pro rozšíření a zkvalitnění nabídky řešeného území zejména v oblasti komplexních programů a produktů a informační obsluhy území.

Marketingová koncepce vychází zejména z již provedených analýz a koncepčních materiálů v území Orlických hor a Podorlicka (bližší vymezení viz kapitola 2.1) a ze zkušeností a znalostí území členy řešitelského týmu a připomínkujících spolupracovníků. V návrhové části pak ukazuje spíše na širší škálu nosných témat, programů a produktů a jejich cílových skupin. Předmětem koncepce nejsou analýzy ubytovacích a stravovacích kapacit, které svým rozsahem vyžadují obsahově i časově rozsáhlejší prostor.

Na tuto koncepci bude navazovat zpracování podrobnějšího a přesnějšího materiálu, marketingové strategie, jejíž součástí již bude konkrétní průzkum trhu a podrobná diskuse všech aktérů v území, rozšířeném i na polskou část Bystřických hor. To povede ke zpřesnění a pravděpodobně k priorizaci cílových skupin, programů a produktů v destinaci pro nejbližší období 2010 – 2015.

Naplnění marketingové koncepce a strategie povede ke zvýšení návštěvnosti a tím i ke zlepšení ekonomiky destinace Orlické hory a Podorlicko.

Ke specifickým cílům těchto koncepčních materiálů zejména patří:

- koordinace aktivit všech subjektů působících v řešeném území v cestovním ruchu a tím dosažení efektivnějšího využití soukromých i veřejných prostředků vkládaných do rozvoje cestovního ruchu,
- rozšíření a zkvalitnění poskytovaných služeb v rámci řešeného území,
- rozšíření pobytového komfortu návštěvníkům vytvářením podmínek ze strany samospráv,
- vytváření podmínek pro zlepšování ekonomických výsledků podnikatelů působících v CR.

2. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

V následujících kapitolách je popsáno základní vymezení řešeného území zejména z geografického pohledu. Řešeným územím je území následujících svazků obcí :

Královéhradecký kraj :
- Dobrovolný svazek obcí Region Orlické hory
- Mikroregion Rychnovsko
- Dobrovolný svazek obcí Orlice
- Dobrovolný svazek obcí Podorlicko
- Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Bělá

Pardubický kraj :
- Sdružení obcí Orlicko
- Region Orlicko-Třebovsko
- Dobrovolný svazek obcí Lanškrounsko

Mimo výše uvedené svazky obcí je součástí řešeného území související území obcí :

Královéhradecký kraj:
- Město Opočno
- Město Dobruška

Pardubický kraj :
- Město Choceň

Rozsah území je patrný z přílohy č.1 této koncepce.

2.1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.1.1. VNĚJŠÍ VZTAHY

Základní prostor, pro který je řešen marketingový koncept rozvoje cestovního ruchu, se nachází na území Královéhradeckého kraje (okres Rychnov nad Kněžnou) a Pardubického kraje (okres Ústí nad Orlicí).

Řešené území jako celek vyniká přírodními krásami vyplývajícími z členité morfologie terénu, vysokého podílu lesů, relativně nízké úrovně urbanizace zejména v horské části a poměrně nenarušeného přírodního prostředí civilizačními vlivy a naopak poměrně hustému osídlení více urbanizovaného podhůří.

Horopisně spadá část řešené oblasti (horská část) do Krkonošsko – jesenické subprovincie a to z větší části do oblasti Orlické, okrajově do Krkonošské a Jesenické oblasti. Jižní podhorská oblast pak náleží do České tabule a to do Orlické tabule a Svitavské pahorkatiny.

Vodopisně je oblast úmořím Severního moře (povodí Labe) s výjimkou jižní a jihovýchodní části řešeného území , které je úmořím Černého moře, když páteří celého území jsou toky Divoké a Tiché Orlice, které se u Albrechtic nad Orlicí spojují v Orlici. Divoká Orlice pramení v rašeliništích pod Bystřickými horami a v celém toku prochází řešeným územím. Tichá Orlice pramení na západním svahu hory Jeřáb v Hanušovické vrchovině. Do

řešeného území vstupuje v obci Těchonín (část Celné), jižní a jihovýchodní část odvodňuje Moravská Sázava pramenící na svazích Bukové hory. Okrajově je severozápadní část řešeného území odvodněna do Metuje.

2.1.2. VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Řešeným území je z podstatné částí území správních obvodů obcí uvedených v následující tabulce.

Součástí řešeného území jsou i správní území obcí, které jsou uvnitř území vymezeného následující tabulkou, ale nejsou v tabulce uvedeny (nejsou členy zájmového sdružení Orlické hory a Podorlicko nebo členy svazků obcí, které jsou členy OHP).

Rozsah uceleného území destinace a územní vymezení členských obcí a svazků obcí je patrný z přílohy č.1.

Název obce	Počet obyvatel k 1.1.2008 (zdroj ČSÚ)	Název obce	Počet obyvatel k 1.1.2008 (zdroj ČSÚ)
Brandýs nad Orlicí	1 414	Bystřec	1109
České Libchavy	571	Česká Rybná	384
Dlouhá Třebová	1 215	České Petrovice	154
Dolní Dobrouč	2 539	Dlouhoňovice	771
Hnátnice	856	Hejnice	210
Hrádek	104	Helvíkovice	436
Jehnědí	312	Jablonné nad Orlicí	3281
Němčice	916	Jamné nad Orlicí	709
Orlické Podhůří	633	Kameničná	358
Přívrat	339	Klášterec nad Orlicí	919
Rybník	787	Kunvald	1017
Řetová	673	Letohrad	6260
Řetůvka	252	Líšnice	741
Semanín	589	Lukavice	1121
Sloupnice	1 706	Mistrovice	614
Sopotnice	969	Mladkov	537
Třebovice	772	Nekoř	862
Velká Skrovnice	278	Orličky	294
Ústí nad Orlicí	14 707	Pastviny	345
Voděrady	321	Písečná	488
Žampach	289	Sobkovice	229
Albrechtice	480	Studené	161
Anenská Studánka	191	Šedivec	213
Cotkytle	429	Těchonín	617
Čenkovice	180	Záchlumí	809
Damníkov	687	Žamberk	6045
Horní Černá	1002	Rybná nad Zdobnicí	414
Dolní Černá	1313	Borovnice	365
Horní Heřmanice	514	Častolovice	1662
Horní Třešňovec	602	Čestice	562
Krasíkov	321	Doudleby nad Orlicí	1915
Lanškroun	10166	Hřibiny - Ledská	344
Lubník	318	Chleny	233

Luková	688	Kostelec nad Orlicí	6220
Petroviče	249	Kostelecké Horky	139
Rudoltice	1481	Lhoty u Potštejna	285
Sázava	556	Krchleby	85
Strážná	113	Olešnice - Hoděčín	426
Matenice	861	Potštejn	891
Trpík	69	Svídnice	194
Výprachtice	946	Tutleky	363
Žichlínek	860	Vrbice	128
Rychnov nad Kněžnou	11 587	Záměl	618
Načetím	409	Zdelov	216
Bartošovice v O.h.	191	Vamberk	4699
Bohdašín	240	Albrechtice nad Orlicí	1059
Borová	218	Bolehošť	567
Bystré	245	Borohrádek	2131
Česká Černá	456	Čermná nad Orlicí	1039
Dobré	824	Horní Jelení	1914
Dobřany	129	Lípa nad Orlicí	488
Chlístov	85	Nová Ves	128
Janov	111	Týniště nad Orlicí	6316
Kounov	237	Veliny	393
Nový Hrádek	750	Žďár nad Orlicí	435
Ohnišov	486	Voděrady	661
Podbřeží	511	Bílý Újezd	612
Říčky v O.h.	92	Byzhradec	195
Sedloňov	240	Černíkovice	681
Sněžné v O.h.	134	Jahodov	87
Val	290	Javornice	911
Zdobnice	160	Kvasiny	1353
Choceň	9080	Libel	113
Opočno	3107	Liberk	696
Dobruška	6971	Lično	629
Olejnice v Orlických horách	456	Lukavice	576
Deštné v Orlických horách	606	Lupenice	253
Rokytnice v Orlických horách	2297	Osečnice	302
Orlické Záhoří	202	Pěčín	504
Česká Třebová	16 328	Proruby	53
Synkov – Slemeno	377	Skuhrov nad Bělou	1083
Třebešov	254	Slatina nad Zdobnicí	823
Celkem TO OHP	**184059**	Solnice	2273

.

2.2. ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.2.1. SÍDELNÍ STRUKTURA

Sídelní strukturu řešeného území ovlivnily zejména přírodní podmínky a působení ekonomických a sociálních vlivů. Všechny obce leží **v česko - polském pohraničí v horském a podhorském území** s historicky a přírodními podmínkami danou dopravní přístupností. Tyto faktory vedly ke vzniku velmi **rozptýlené a drobné sídelní struktury**. K větší koncentraci obyvatel dochází **ve větších podhorských městech** s počtem více než 10 tis. obyvatel : Rychnov nad Kněžnou, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí a Lanškroun.

2.2.2. TRH PRÁCE

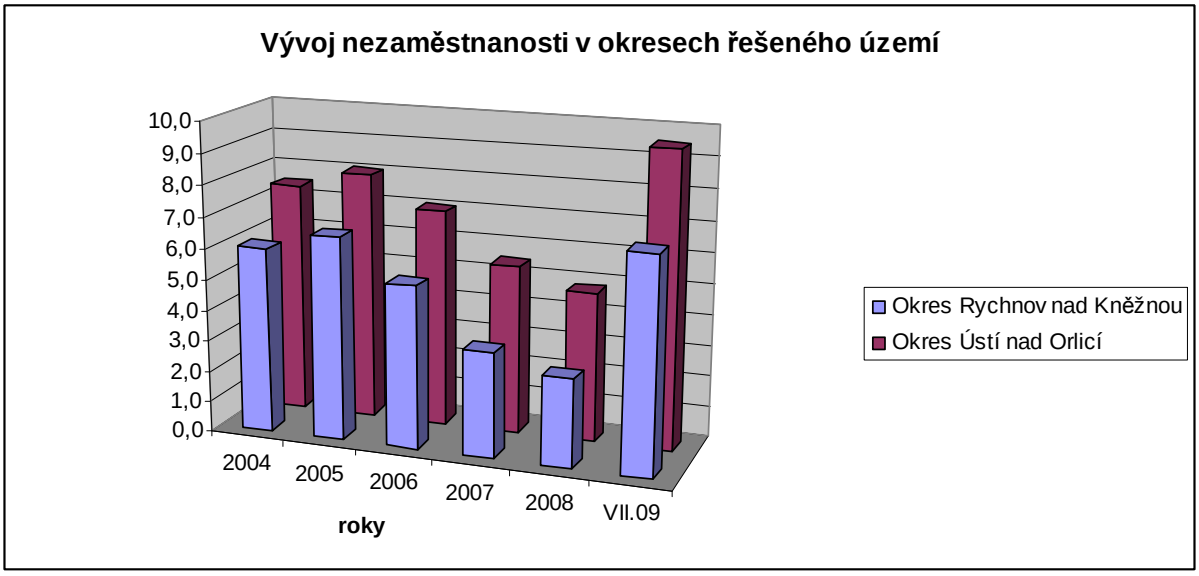
V tabulce je uveden vývoj nezaměstnanosti od roku 2004 v okresech řešeného území a dále porovnání s hodnotami nezaměstnanosti pro Královéhradecký a Pardubický kraj a dále pro celou ČR. Až do roku 2008 byl pozitivní trend snižování procenta nezaměstnanosti v regionu, když zejména hodnoty pro okres Rychnov nad Kněžnou dosahují hodnot regionů

s nejnižší mírou nezaměstnanosti v rámci celé České republiky. Hodnoty v okrese Rychnov nad Kněžnou odrážejí zejména vývoj v automobilovém průmyslu a to díky podniku Škoda Auto a.s. v Kvasinách. Tento trend se v roce 2009 zastavil jako důsledek celosvětové ekonomické krize.

Vývoj nezaměstnanosti 2004-2009						
	2004	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**VII.09**
Okres Rychnov nad Kněžnou	6,0	6,5	5,2	3,4	2,8	6,9
Okres Ústí nad Orlicí	7,5	8,0	7,0	5,5	4,8	9,5
Královéhradecký kraj	7,1	7,3	6,6	5,2	4,2	7,3
Pardubický kraj	8,3	8,3	7,3	5,8	5,0	8,3
ČR	9,2	9,0	8,1	6,6	5,4	8,4

Zdroj : www.portalmpsv.sz

Vývoj je patrný i z následujícího grafu .

2.3. DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUŽNOST ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Dopravní přístupnost a obslužnost řešeného území je definována několika faktory. K těm nejzásadnějším patří :

- geografická poloha – horské a podhorské území
- sociálně politické faktory – pohraniční, po válce částečně dosídlená oblast
- ekonomické faktory – neexistence průmyslu závislého na vnějších zdrojích v horské oblasti
- historický vývoj – existence železničního koridoru v jižní části řešeného území.

2.3.1. SILNIČNÍ DOPRAVNÍ SÍŤ

Vnější vztahy

Přístup či dosah dopravního napojení řešeného území na hlavní, nejlépe dálniční síť, začíná být jedním z limitních faktorů využívání potenciálu cestovního ruchu jednotlivých destinací.

I výsledky terénních průzkumů prováděné v některých částech regionu (REDEA Žamberk s.r.o., Orlicko, 2006) jednoznačně dokumentují převahu automobilů při dojezdu do řešeného území, což ještě více zdůrazňuje potřebu kvalitní dopravní přístupnosti. Následující mapka orientačně ukazuje návaznosti na dálniční síť České republiky.

Zdroj : ŘSD, 2007

V současné době je nejbližší přístup na dálnici D 11 v Hradci Králové a na rychlostní komunikaci R 35 v Mohelnici. V budoucnosti by mělo být další napojení na rychlostní komunikaci R 35 v prostoru mezi Vysokým Mýtem a Litomyšlí, případně u Starého Města u Moravské Třebové.

Vnitřní dopravní přístupnost

V následující mapce je znázorněna silniční síť řešeného území .

Zdroj : ŘSD 2009

V zájmovém území se nacházejí **čtyři silnice I. třídy** – I/11, I/14, I/36 a I/43, které zabezpečují hlavní silniční přístup do řešeného území . Silnice I/11 od Hradce Králové a Ostravy a silnice I/14 od Brna a Svitav a také z Náchoda a z Polska přes hraniční přechod Náchod – Kudowa Zdrój. Okrajově do území zasahuje silnice I/43 zabezpečují přístupnost

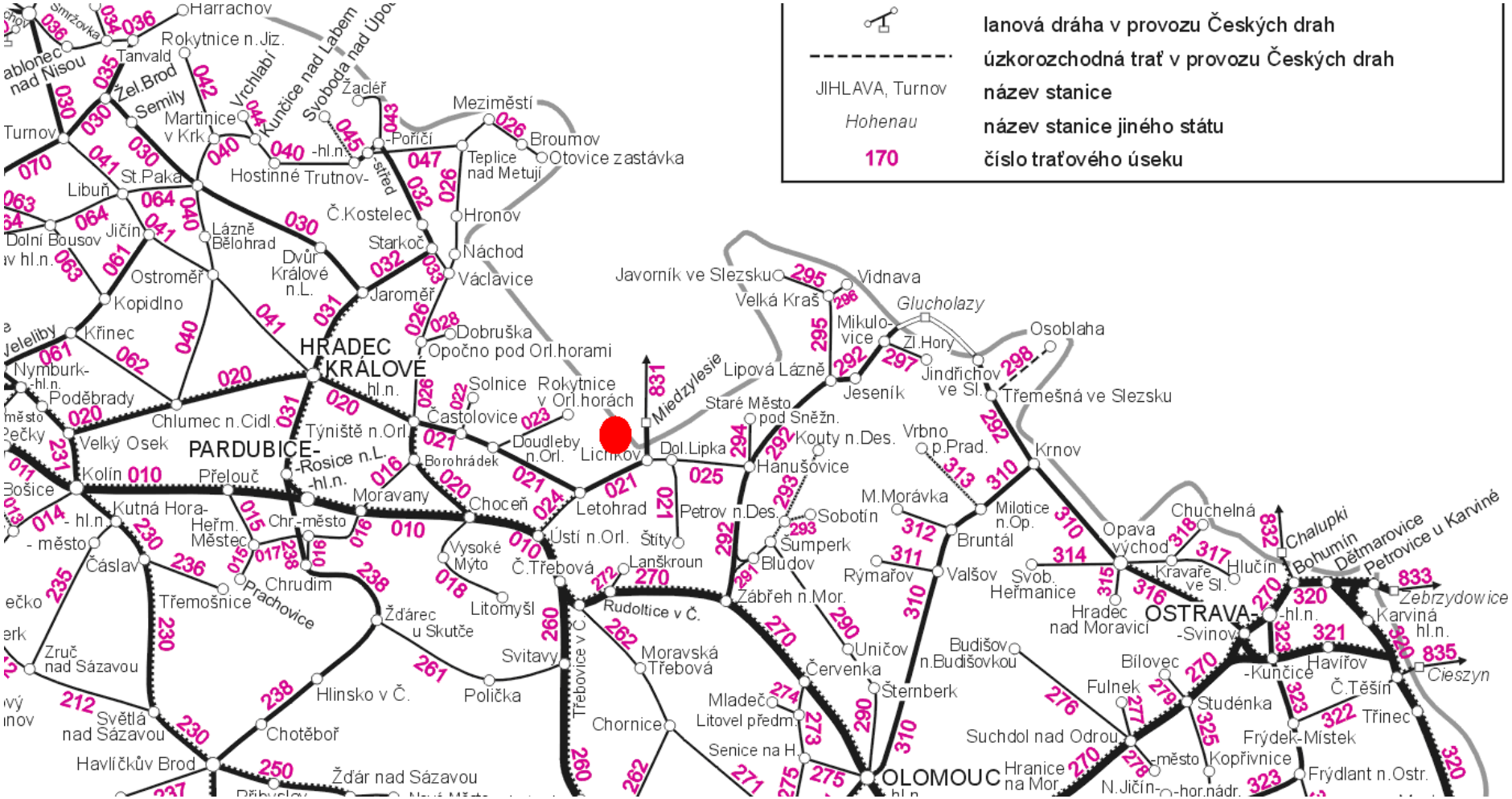
zejména regionu Lanškrounska a silnice I/36 zajišťující zejména napojení západní části území do Pardubic.

Ve spojení s ostatními komunikacemi II. a III.třídy (viz.obrázek výše) a místními komunikacemi je řešené **území komunikačně relativně dobře přístupné**. Toto platí zejména pro letní období, ne tak už pro období zimní, kdy je dopravní přístupnost omezována povětrnostními podmínkami a četností údržby těchto komunikací.

V minulých letech došlo ke rekonstrukcím mnoha komunikací. Z pohledu dopravní přístupnosti stojí za zmínku rekonstrukce komunikace I/11 v úseku Třebechovice pod Orebem-Týniště nad Orlicí, z pohledu podpory rozvoje cestovního ruchu pak komplexní rekonstrukce pohraniční komunikace II/311 v úseku Mladkov-České Petrovice-Bartošovice-Orlické Záhoří a v souvislosti s tím i otevření nového silničního přístupu do Polska v Orlickém Záhoří . Dále došlo např. k rekonstrukci komunikace II/310 v úseku Kameničná – Rokytnice v Orlických horách, která zabezpečuje přístupu do Ski centra Říčky v Orlických horách.

2.3.2. ŽELEZNIČNÍ SPOJENÍ

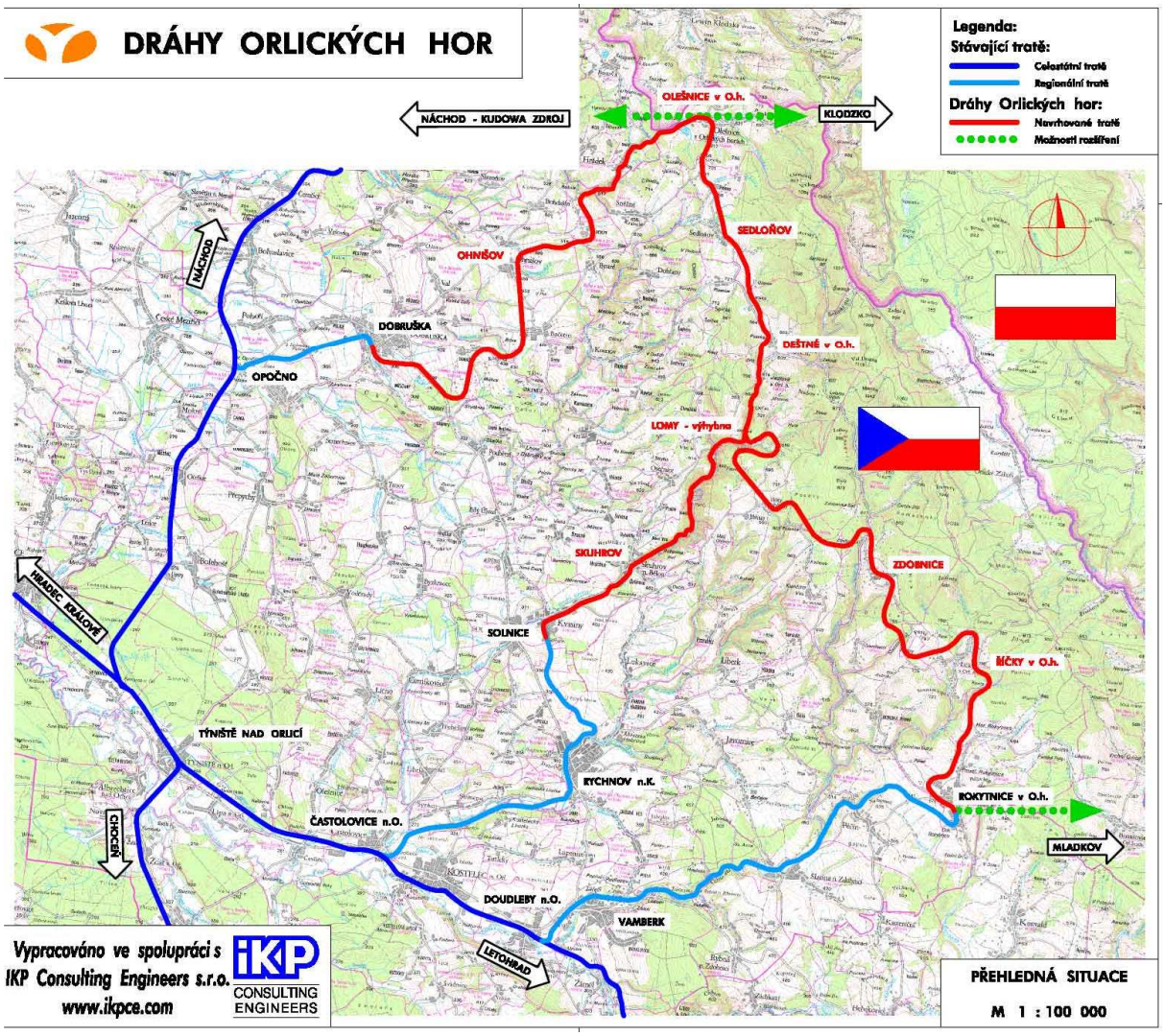
V následující mapě je schematicky znázorněna možnost přístupu do řešeného území s využitím železnice.

Zdroj : www.cd.cz

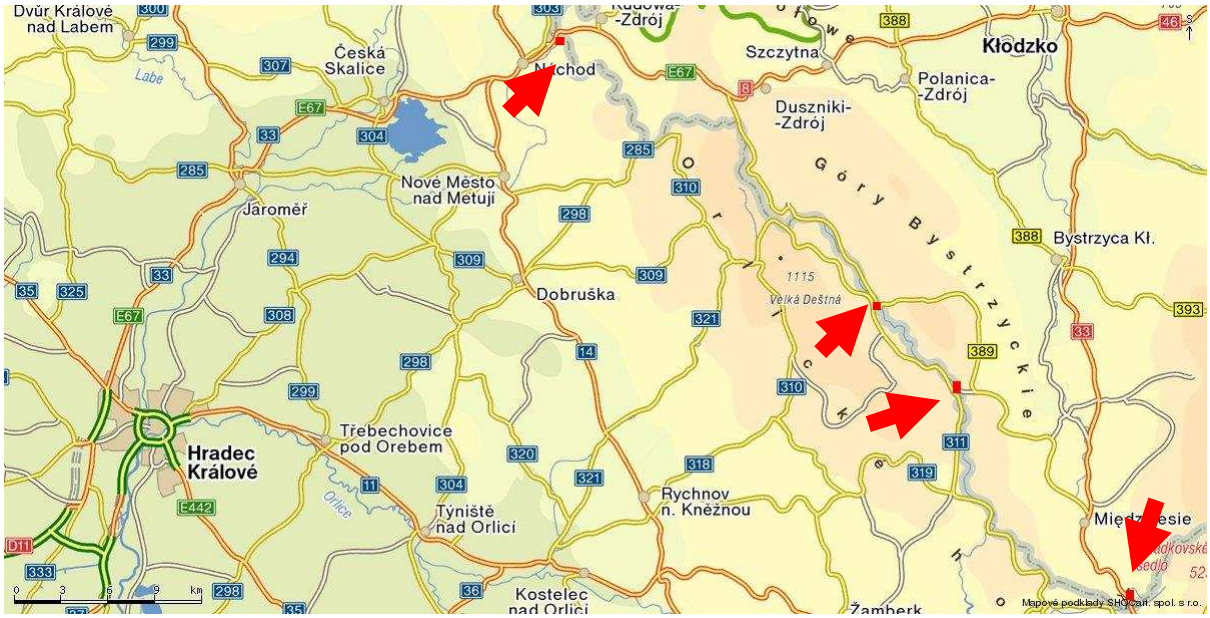
Řešené území je **dobře přístupné po železnici** a to zejména v jeho jižní části, kterým prochází hlavní železniční koridor ČR, na kterém se v současné době buduje v železničním uzlu v České Třebové **dopravní terminál**. Také východní část řešeného území má velmi dobrý potenciál k využití železniční dopravy, když v roce 2007-2008 došlo k elektrifikaci trati Letohrad – Lichkov a následně do Polska. Hůře je pak přístupná severní horská část řešeného území, protože je provoz v osobní dopravě na tratích do Rokytnice v Orl.horách, Rychnova n.Kněžnou a Dobrušky omezován.

Pro zajímavost je dále v mapce prezentován dlouhodobý a zřejmě stále živý projekt **Orlické dráhy**.

2.3.3. HRANIČNÍ PŘECHODY

Pro využití turistického potenciálu řešeného území motorizovanými návštěvníky z Polska je podstatná snadná dosažitelnost prostřednictvím bývalých silničních hraničních přechodů. Ty nejhlavnější jsou uvedeny v následující mapě.

Nejvýznamnějším přechodem pro řešené území je přechod Dolní Lipka-Boboszów, který leží na silnici I/43 a přechod Náchod – Kudowa Zdroj. Pro osobní automobily jsou pak využitelné silniční přechody v Orlickém Záhoří – Mostowice (zde nákladní do 3,5 t) a v Bartošovicích – Nemojow. Limitním faktorem posledně jmenovaných dvou přechodů je návaznost na hlavní silniční síť v Polsku.

2.3.4. OSTATNÍ DRUHY DOPRAVY

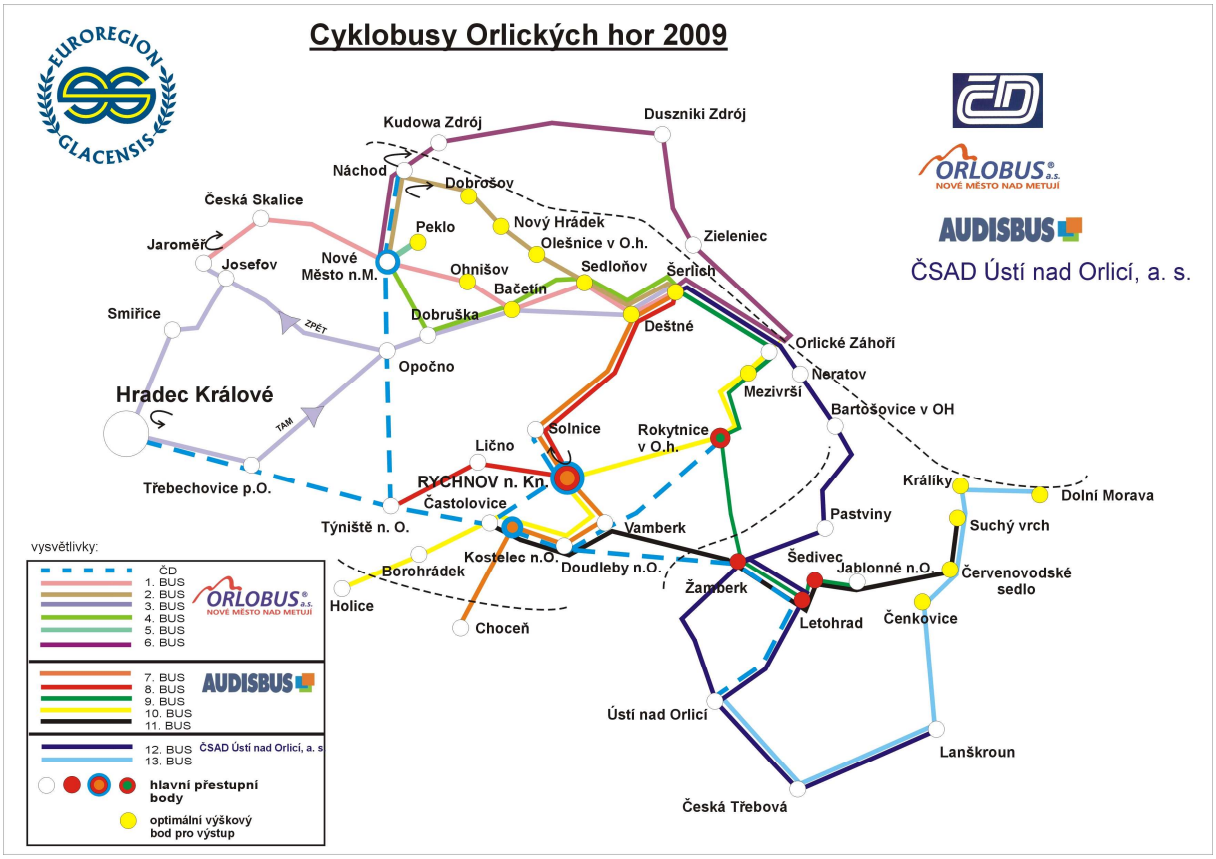
V řešeném území se nacházejí **sportovní letiště** v Novém Městě nad Metují, v Chocni, v Žamberku, v Ústí nad Orlicí a v Jehnědí. Nejbližší letiště s pravidelnou dopravou je Praha – Ruzyně a letiště ve Wroclavi v Polsku. Charterové lety provozuje letiště v Pardubicích.

V letní i zimní sezóně je v provozu čtyřsedačková **lanová dráha** v Říčkách v Orlických horách.

2.3.5. DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST

Dopravní obslužnost je standardně zajišťována **vlakovou** (kde existuje dráha – jižní a střední část řešeného území) a **veřejnou autobusovou dopravou**. Veřejná autobusová doprava standardně pokrývá v pracovní dny dojížďku za prací a do škol. Někteří velcí zaměstnavatelé (Auto Škoda a.s., AVX a.s. apod. zajišťují vlastní dopravu zaměstnanců). Velkým problémem je zajištění veřejné dopravní obsluhy v sobotu a v neděli, když vyjma dálkových spojů není zabezpečena místní dopravní obslužnost.

Díky rozvoji cykloturistiky a lyžařské turistiky je jedním z velkých fenoménů řešeného území posledních let provoz **cyklobusů a skibusů** a nově zavedeného **Rádiobusu**. Tento systém, jehož spoje byly v posledních letech rozšířeny, je nadstandardním řešením a příkladem dobré praxe i pro další destinace. Následující obrázek dokumentuje zajištění cyklodopravy v sezóně 2009 :

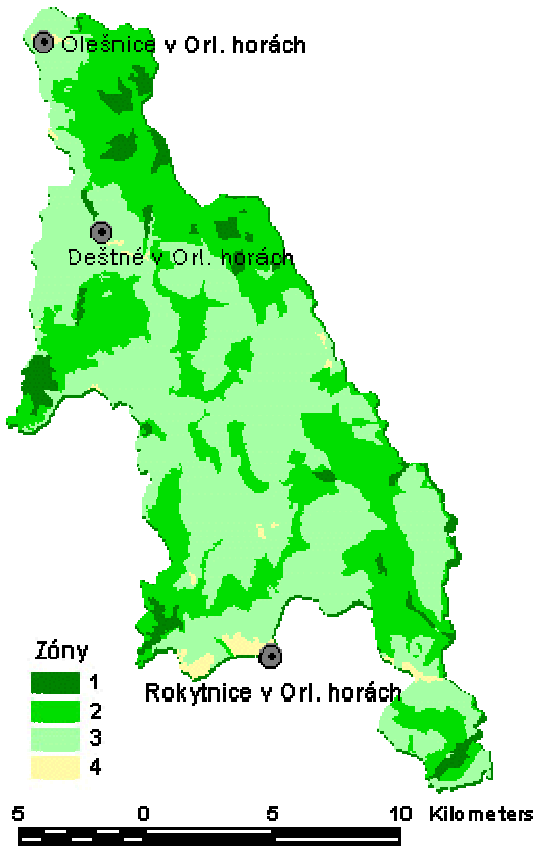
2.4. OCHRANA PŘÍRODY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

2.4.1. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

V řešeném území se nachází řada zvláště chráněných území, z nichž nejzásadnějším je **CHKO Orlické hory .**

CHKO Orlické hory bylo zřízeno výnosem MK ČSR č.j. 16368/1969 . Má celkovou výměru 204 km^2, když podstatná část leží na území Královéhradeckého kraje a do Pardubického kraje zasahuje pouze okrajově v oblasti Zemské brány a v severní části obce Kunvald (PP Údolí Záhorského potoka).

Orlické hory jsou jedním z článků prstence pohoří obklopujících českou kotlinu. Jejich malebné táhlé obrysy se rýsují na východním obzoru při pohledu z rovinatého Královéhradecka. Z téměř rovné linie hlavního hřebene vystupuje o něco výraznější vrchol Velké Deštné (1115 m n.m.), z mnoha míst v podhůří je zřetelně vidět výrazný průsmyk mezi Korunou a Homolí, půlící hlavní hřeben. S přibližováním k horám začínají být zřetelné jednotlivé vrcholy od severního Vrchmezí přes Malou Deštnou, Velkou Deštnou, Korunu, Homoli, Tetřevec, Komáří vrch a Anenský vrch. Dále na jihu pokračuje hřeben masívem Suchého vrchu a Bukové hory, ale tato část Orlických hor již nespadá do chráněné krajinné oblasti. (Správa CHKO Orlické hory)

Zdroj . www.schkocr.cz

V části řešeného území zasahujícího do **Královéhradeckého kraje** se nacházejí tato další zvláště chráněná území :

PP Louky u Broumaru	PR Bažiny	PR Komáří vrch*
PP Na Hadovně	PR Kostelecký zámecký park	PR Pod Vrchmezím*
PP U Černoblatské louky	PR Modlivý důl	PR Pod Zakletým*
PP U Čtvrtečkova mlýna	PR Skalecký háj	PR Neratovské louky*
PP U Glorietu	PR U Houkvice	PR Rašeliniště Kačerov*
PP Vodní tůň u Borohrádku	PR Ve Slatinské stráni	PR Sedloňovský vrch*
PP Rašeliniště pod Pěticestím*	PR Zámělský borek	PR Trčkovská louka*
PP Orlice	PR Bedřichovka*	PR Zemská brána*
PP Rašeliniště pod Předním vrchem*	PR Černý důl*	NPR Bukačka*
PP Sfinga*	PR Hořečky*	NPR Trčkov*
PP U Kunštátské kaple*	PR Hraniční louka*	PR Jelení lázeň*
PP Velká louka*		

** zvláště chráněná území nacházející se v CHKO Orlické hory*

V části řešeného území zasahujícího do **Pardubického kraje** se nacházejí tato další zvláště chráněná území :

PP Údolí Záhorského potoka*	PR Hemže - Mítkov	PP Selský potok
PR Třebovské stěny	PP Hradní kopec Litice	PR Sutice
PP Letohradská bažantnice	PR Hynkovice	PP U Kaštánku
PR Bošinská obora	PR Peliny	PR V Dole
PP Čenkovička	PR Selský les	PP Vstavačová louka

** zvláště chráněná území nacházející se v CHKO Orlické hory*

Vedle **zvláště chráněných území** existuje v řešeném území z důvodu ochrany zejména krajinného rázu několik **přírodních parků**. Na území Královéhradeckého a Pardubického kraje to je Přírodní park Orlice, na území Královéhradeckého kraje to je dále Přírodní park Údolí Rokytenky a Hvězdné a Přírodní park Les Včelný. Na území Pardubického kraje to pak jsou Přírodní park Suchý vrch - Buková hora a Přírodní park Lanškrounské rybníky.

Územní rozloha CHKO Orlické hory a Přírodních parků na území destinace je patrna z přílohy č.2. **Zvláště chráněná území** představují okolo **30 % plochy destinace**.

2.4.2. ÚZEMNÍ SYSTÉMY EKOLOGICKÉ STABILITY

Řešeným územím probíhají dva **nadregionální biokoridory** (BK) :

BK č. K 81 = vodní (podél toku Divoké Orlice)

BK č. K 81 = mezofilní bučinný (probíhá lesními porosty – k.ú. Nekoř podél levého břehu toku Divoké Orlice, od k.ú. Pastviny přechází na pravý břeh) .

V oblasti Zemské brány na tento biokoridor navazuje nadregionální BK č. K 80 (probíhající ve směru západo-východním, přibližně podél katastrálních hranic Klášterce nad Orlicí a Českých Petrovic).

2.4.3. ÚZEMÍ NATURA 2000

V řešeném území se nachází **dvě ptačí oblasti systému NATURA 2000**.

a) Ptačí oblast Králický Sněžník, CZ 0711016, rozloha 30.225,34 ha.

Hranice Ptačí oblasti Králický Sněžník sousedí v katastru Petrovičky u Mladkova s katastrem obce České Petrovice , které jsou již součástí řešeného území.

b) Ptačí oblast Orlické Záhoří, CZ0521015 , rozloha 903.9400 ha

V řešeném území se nacházejí následující evropsky významné lokality systému NATURA 2000.

c) Evropsky významná lokalita Tichá Orlice , CZ 0533314, rozloha 39,17 ha
d) Evropsky významná lokalita Trčkov, CZ 0520600, rozloha 432,0503 ha
e) Evropsky významná lokalita Panský vrch, CZ 0520603, rozloha 70,4650 ha
f) Evropsky významná lokalita Divoká Orlice, CZ 0523267, rozloha 20,2999 ha
g) Evropsky významná lokalita Opočno, CZ 0223284, rozloha 68,3298 ha
h) Evropsky významná lokalita Rybník Spáleniště, CZ 0523387, rozloha 1,5954 ha
i) Evropsky významná lokalita Týnišťské Poorličí, CZ 0523290, rozloha 648,7489 ha

j) Evropsky významná lokalita Uhřínov- Benátky, CZ 0523291, rozloha 5,2976 ha
k) Evropsky významná lokalita Častolovice-zámek, CZ 0523670, rozloha 0,8172 ha
l) Evropsky významná lokalita Pevnost Dobrošov, CZ 0523680, rozloha 1,9725 ha
m) Evropsky významná lokalita Orlické hory - sever, CZ 05242046, rozloha 941,6315 ha
n) Evropsky významná lokalita Orlice a Labe , CZ 0524049, rozloha 2683,18 ha
o) Evropsky významná lokalita Lanškrounské rybníky , CZ 0530174, rozloha 41,5231 ha
p) Evropsky významná lokalita Bouda u Těchonína, CZ 0533686, rozloha 0,0399 ha

2.5. INFORMAČNÍ SYSTÉMY CESTOVNÍHO RUCHU V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

2.5.1. INFORMAČNÍ CENTRA V ÚZEMÍ

V následující tabulce je přehled všech informačních centrech nacházejících se v řešeném území včetně otevíracích dob.

Informační centra v destinaci Orlické hory a Podorlicko	
Místo	**Otevírací doba**
Deštné v Orlických horách	denně 9-12 13-16
Dobruška	15.6.-15.9. Po-Pá 8-12 13-17, So-Ne 9-12 13-16
	16.9 -14.6 Po-Pá 8-12 13-17 , So 8-11
Kostelec nad Orlicí	IV-IX Po-Pá 7-17, So 9 – 15
	X-III Po-Pá 8-16
Opočno	XI-IV Po-Pá 8-17
	V-X Po-Pá 8-17, So-Ne 9-17
Rokytnice v Orl.horách	VII-VII Po-Pá 9-16, So-Ne 9-12
	IX-VI Po-Pá 9-16
Rychnov nad Kněžnou	VII-IX Po-Pá 8-11,30 12,30-17, So-Ne 9-12
	X-VI Po-Pá 8-11.30 12.30-17
Skuhrov nad Bělou	
Třebechovice pod Orebem	X-IV Út-Ne 9-16 (XI mimo provoz)
	V-IX Út-Ne 9-17
Lanškroun	IX-V Po-Pá 8-12 13-17, So 8-12
	VI-VIII, Po-Pá 8-17, So-Ne 8-12
Česká Třebová	IX-VI Po-Pá 8.30-17
	VII-VIII Po-Pá 8.30-17, So 9-13
Choceň	X-V Po-Pá 9-12, 13-17
	VI-IX Po-Pá 9-12 13-17, So 9-12 13-16
Ústí nad Orlicí	Po-Pá 7-17, So 8-12
Žamberk	IX-VI Po-Pá 8-12 13-17, So-Ne 9-12
	VII-VIII Po-Pá 8-12 13-17, So 10-14
Letohrad	IX-VI Po-Pá 8-11 11.30-16, So 8-11

	VII-VIII Po-Pá 8-11.30 12.15-17, So 9-11.30 12.15-17, Ne 13-17
Jablonné nad Orlicí	IX-VI Po-Pá 8-17, So 8-12
	VI-IX Po-Pá 8-17, So -Ne 9-13
Pastvinská přehrada	21.6.-31.8 9-19
Žampach	I-IV a X-XII Po-Ne 9-17.30
	V-IX Po-Ne 9-19
Čenkovice	XII-III Po-Ne 8.30-17
České Petrovice	VII-VIII Po-Ne 10-18

V roce 2009 je nově otevřeno IC ve Vamberku.

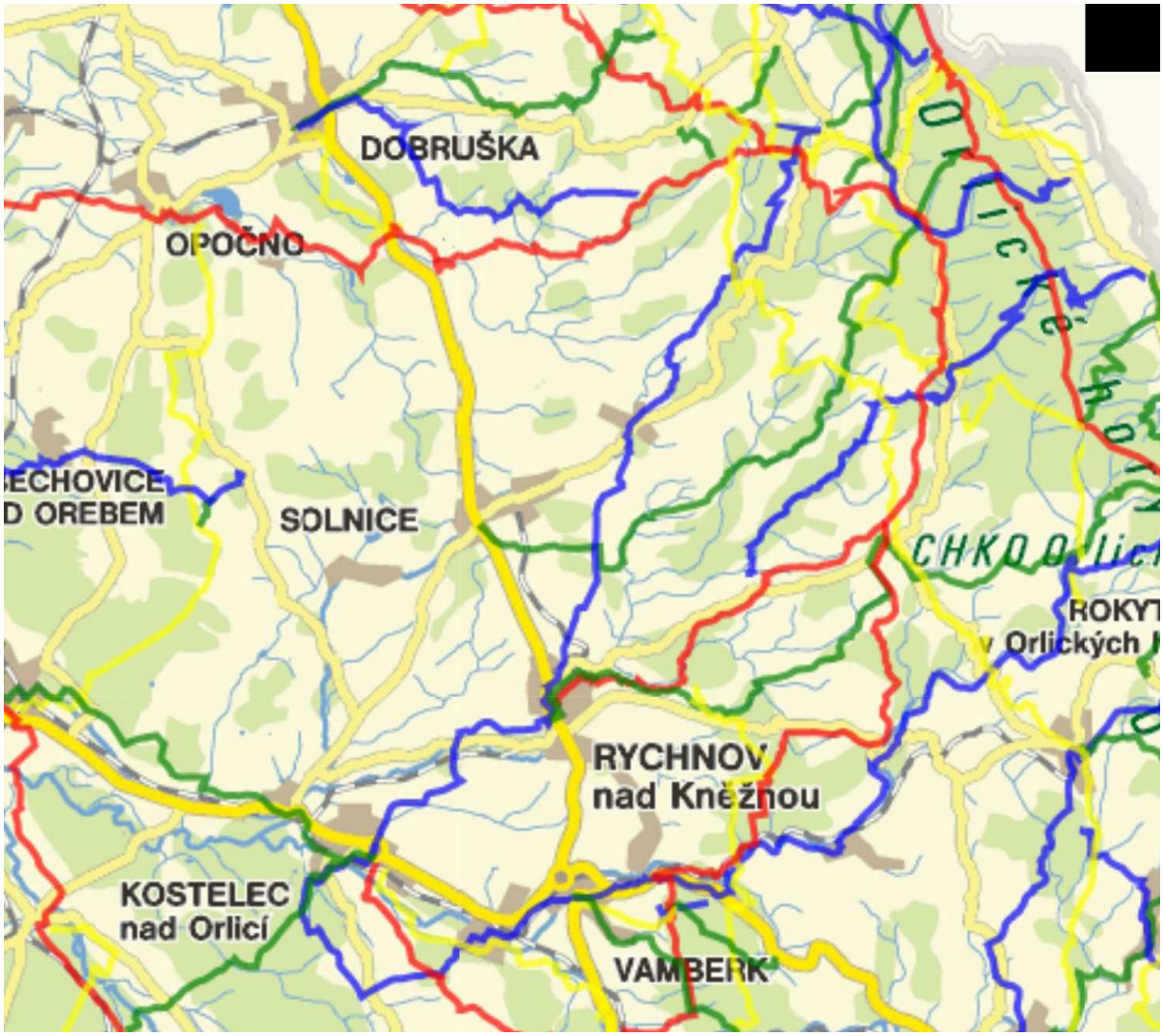
2.5.2. ZNAČENÉ PĚŠÍ TRASY

Jako v celé České republice i v řešeném území se nachází řada značených pěších tras. Ke značení v celostátně jednotném systému Klubu českých turistů je používáno klasické pásové značení – viz.obrázek.

Dále uvedené mapky dokumentují existenci hustě sítě vyznačených pěších tras, a to jak v jižní částí, tak v severní části destinace Orlické hory a Podorlicko.

Zdroj: www.vychodni-cechy.info

V řešeném území se nachází rozsáhlá síť vyznačených pěších tras, které jsou vyznačeny tak, aby zavedly turisty ke všem kulturním i přírodním atraktivitám řešeného území.

2.5.3. ZNAČENÉ CYKLOTRASY

V řešeném a navazujícím území se nachází řada značených cyklotras. Severní horská část, kde jsou cyklotrasy vedeny převážné po lesních a polních zpevněných komunikacích, je vyznačena s použitím **pásového značení** viz obrázek :

Dále se v jižní a západní části území nacházejí cyklotrasy vyznačené s použitím **silničního dopravního značení** – viz obrázek :

Silniční dopravní značení se využívá při vedení cyklotras převážně po asfaltových pozemních komunikacích.

K vyznačení systému cyklotras došlo zejména v letech **2000-2003**. Obojí systémy značení jsou oficiálním značením schváleným **Klubem českých turistů**. Jen výjimečně se v území vyskytují nesystémově značené místní okruhy s použitím vlastního orginálního značení.

Dále je uveden seznam nadregionálních, regionálních a místních cyklotras vyznačených v turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko včetně kilometráže. (Zdroj: KČT)

Nadregionální a regionální cyklotrasy v řešeném území :

18 Hlinsko – Skuteč – Vysoké Mýto - Choceň - Žamberk - Č. Petrovice (98 km)
22 Olešnice v O.h. - Česká Čermná (9 km)
52 Hanušovice - Králíky - Lichkov - Č. Petrovice (33 km)
181 Choceň - Újezd u Chocně - Horní Jelení - V. Chvojno - U dvou šraňků (38 km)
182 Moravská Třebová – Opatovec – Litomyšl – Sloupnice – Choceň (54 km)
222 Hradec Králové - Svinary - Běleč - Třebechovice - Očelice - Opočno (25 km)

Místní cyklotrasy :

*__4033__ Svitavy-Valdek-Č.Třebová (22 km)
*__4045__ Ústí n.O.-Knapovec-Skuhrov–Semanín,žst. (28 km)
*__4046__ Ústí n.O.-Rozsocha–Potštejn (21 km)
*__4047__ Řetůvka-Přívrat–Kozlov–Semanín.žst. (16 km)
*__4048__ Letohrad-Ústí n.O.-H.Sloupnice-Oucmanice-Brandýs n.O.-Sudslava (46 km)
*__4049__ Ústí n.O.-Hrádek–Oucmanice (10 km)
*__4050__ Palice,rozc.-Tábor-Rybník-Č.Třebová–Kozlov (13 km)
*__4051__ Knapovec,rozc.-Dlouhá Třebová–Přívrat (9 km)
*__4052__ H.Sloupnice,rozc.-Hrádek (9 km)
*__4053__ Ústí n.O.-Hlavná–Žampach–D.Dobrouč–Dolní Houžovec (29 km)
*__4054__ Sudislav,rozc.-Klopoty,křiž. (5 km)
__4061__ Česká Třebová,Korado-Dlouhá Třebová-Ústí n.O.–Kerhartice–Luh (18 km)
*__4062__ Staré Město–Mladějov–Damníkov–Třebovice (19 km)
*__4068__ Dolní Lipka–Horní Morava–ČervenýPotok (18 km)
*__4069__ Kopeček–Jablonné n.O.–Nekoř (41 km)
*__4070__ Žamberk–Kunvald–(Rokytnice v Orl.h.) (5 km)
*__4071__ Kladská Brána–Suchý vrch–Mladkov–Hanička–Mezivrší–Velká Deštná – Šerlich, sedlo – Čihalka (127,5 km)
*__4072__ Potštejn–Bohousová–Letohrad–Čenkovice+odb.k Žampachu (72 km+2 km)
*__4073__ Zemská Brána–Pastviny–Žamberk–Bohousová–Litice (34 km)
*__4074__ Červenovodské sedlo–Jablonné n.O.–Letohrad–Žamberk–Kunvald–Hanička-Neratov (60 km)
*__4075__ Litice–Bohousová–Slatina n.Zd.–Říčky–Orlické Záhoří (37 km)
*__4076__ Julinčino údolí–Rokytnice v O.h.–Kunvald–Pastviny–Vlčkovice–Adam(CZ/PL) (32,5 km)
*__4077__ Sv.Trojice–Králíky–Lichkov–Mladkov–Patviny,Kraví skok (39,5 km)
*__4145__ Kozlov,bus–Člupek–Horní Sloupnice (11 km)

*__4146__ Ústí n.O.(letiště)–Černovír-Lanšperk (6 km)
*__4158__ Běleč–Albrechtice n.O.–Borohrádek–Horní Jelení (27 km)+odb.Nová Ves (3 km)
*__4159__ Týniště n.O.,žst–Albrechtice n.O.–Petrovice,žst (10 km)
*__4160__ Týniště n.O.,žst–Světlá–Borohrádek (8 km)
*__4161__ Podlesí–Poběžovice–Studená Voda–Moravsko (15 km)
*__4162__ Moravsko–Lípa,rozc.–Týniště n.O. (8 km)
*__4163__ Nová Ves,rozc.–Žďárn.O.–Borohrádek (5 km)
*__4164__ Vodní Tůň–Čermná n.O.–Horn Jelení (9 km)
*__4165__ Třebechovice–Jeníkovice–Jílovice–(Č.Meziříčí–Slavětín n.M.) (7 km+14 km)
*__4166__ Ledce–Vys.Újezd–Jílovice–Libřice–Smržov–Smiřice (19 km)
*__4167__ Domašín(rozc.)–Třebešov–Lično–Křivice–Bolehošť)-Očelice–Vys.Újezd–Homole (21 km)
*__4168__ Třebechovice p.O.,pumpa–Krňovice–(Šanovecký potok) (4 km +2 km)
*__4214__ Sněženský most–Sněžné–Olešnice v Orl.horách (7 km)
*__4215__ České Libchavy–Ústí nad Orlicí–Kerhartice (13 km)
*__4216__ Libchavy–Černovír–Strážný–Ústí n.Orl.–Letiště (14 km)
*__4217__ V.Skrovnice–Sopotnice–Česká Rybná (10 km)
*__4218__ Sudslav n.Orl.–Jehnědí–Voděrady (5 km)
*__4219__ Semanín–Pazucha–Litomyšl (11 km)
*__4220__ Lanšperk–Dolní Dobrouč (4 km)
*__4221__ Dolní Dobrouč–Lanškroun–Tatenice–Krasíkov (25 km)
*__4222__ Damníkov–Lanškroun–Výprachtice–Nad Čenkovicemi (26 km)
*__4223__ Lanškroun–Mar.Hora–Výprachtice–Bystřec–Jablonné n.O. (22 km)
*__4224__ Výprachtice–Štíty–Cotkytle–Tatenice (29 km)
*__4225__ Výprachtice–Herbortice–Tatenice (16 km)
*__4226__ Albrechtice–Rychtářský les (4 km)
__4241__ Skuhrov-Solnice–Černíkovice–Týniště n.O.(koup.) (25 km)
__4242__ Skuhrov–Slavěnka,rozc.–Rychnov n.Kn.,žst (10 km)
__4243__ Skuhrov–Proloh–Plasnice,rozc. (14 km)
__4244__ Skuhrov–Svinná–Prázova bouda (12 km)
__4245__ Solnice,žst–Kvasiny–Proloh,rozc. (10 km)
__4246__ Skuhrov–Jedlová–Deštná v Or.h. (11 km)
__4253__ Okruh:Čenkovice–Bystřec–Dolní Čermná–Horní Heřmanice–Čenkovice (45 km)
*__4260__ Třebechovice–kříž.s 4168–(Týništěn.O.) (2 km)
*__4261__ Třebechovice–Bolehošť–(Přepychy) (8 km)
*__4262__ (Třebechovice–Ledce)–Bolehošť,žst–Nová Ves–Ježkovice (16 km)
*__4263__ Třebechovice–Nepasice–Škvárovka,háj. (7 km)
*__4306__ Peklo–Česká Čermná–Vrbiny(CZ/PL) (7 km)
*__4307__ Pěticestí–Orlické Záhoří,pila (5 km)
*__4308__ Pod Čertovým dolem–Pod Homolí, Bunkrovka (4,5 km)
*__4309__ Antoniino údolí, k zámečku–Luisino údolí–Pod Jelenkou (9,5 km)
*__4311__ Kostelec n.O.–Hradisko–Jedlina–Lipovka (9 km)
*__4312__ Kostelec n.O.(zast.žst)–Doudleby n.O.–Záměl–Potštejn,Vochtánka (13 km)
*__4313__ Kostelec n.O.–Libel–Hoděčín–Týništěn.O.,U Dubu (17 km)
*__4314__ Častolovice–Hřibiny–Olešnice (4 km)
*__4315__ Častolovice(ryb.)–Paseky–Olešnice–(Čestice,žst) (3 km)
*__4316__ Ledská–Paseky–Olešnice (rozc.) (4 km)
*__4317__ Olešnice–Čestice–Zdelov (6 km)
*__4318__ Kostelec n.O.–Zdelov (7 km)
*__4319__ Vrbice–Chleny–Borovnice–Kostelecké Horky (11 km)
*__4320__ Vrbice–Krchleby–Číčová–(Čermná n.O.,žst) (9 km)
*__4321__ Kostelec n.O.–Vrbice–Potštejn (13 km)
__4325__ Sněžné–Janov–Ohnišov–Val–Dobruška (18 km)
*__4326__ Olešnice v O.h.(CZ/PL)–Knížecí cesta (6,5 km)
*__4327__ Sedloňov–rozc. Knížecí a Polomské (2,5 km)

*__4328__ Pod Sedloňovským vrchem–Deštné v O.h. (6 km)
4330 Rychnov n.K.–Javornice–Bělá–KunčinaVes–Zdobnice
4331 Zadní Ochoz–Přím–údolí Zdobnice
*__4332__ Javornice–Betlém–Slatina nad Zdobnicí
4333 Nové Město n.Met.–Bystré–Šediviny–Deštné v O.h. (31 km)
4349 Rychnov n.K.–Černíkovice–Trnov–Opočno (22 km)

** cyklotrasy značené v* terénu *(i částečně)*

V turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko je vyznačeno vedle **257 km regionálních a nadregionálních cyklotras** více jak **1400 km místních cyklotras**.

2.5.4. NAUČNÉ STEZKY

V řešeném území se nacházejí následující naučné stezky :

Naučná stezka Zemská brána
Naučná stezka Zemská brána jejíž autorem je Správa CHKO Orlické hory začíná u silnice z Bartošovic v Orlických horách na Čihák, u mostu přes Divokou Orlici. Po levé straně překoná skalní výchoz a pokračuje k Pašerácké lávce. Přejde na pravou stranu Divoké Orlice a pokračuje po lesní cestě po této straně kolem Ledříčkovy skály až do Klášterce nad Orlicí, kde končí za křižovatkou do osady Potoky. Délka trasy: cca 3 km. Naučná stezka je vyznačena pásovým značením KČT – viz-obrázek :

Zajímavosti o okolí NS jsou dostupné návštěvníkům na 22 informačních panelech, které jsou umístěny na trase NS pouze na letní sezónu (květen – říjen). V minulosti byl vydán leták se základními informacemi. Na obrázku je znázorněno koryto Divoké Orlice u Zemské brány .

Divoká Orlice u Zemské brány (Foto Fiala 2004)

Naučná stezka Okolím Deštného
Naučná stezka má délku asi 15 km a je na ní 8 zastavení s informačními tabulemi zaměřenými zejména na přírodu. Informační panely, jsou umístěny na trase NS pouze na letní sezónu (květen – říjen). V minulosti byl vydán tištěný průvodce, který je již dlouho rozebrán.

Naučná stezka Po hřebeni Orlických hor
NS začíná na hřebeni Orlických hor v sedle pod Šerlichem, u parkoviště. Odtud pokračuje po červené turistické cestě – Jiráskova horská cesta – směrem k Malé Deštné, dále na Velkou Deštnou, nejvyšší vrchol Orlických hor. Odtud pokračuje po lesní silnici, stále po Jiráskově horské cestě, přes sedlo pod Jelenkou, kolem Valinova pramene na konečnou silnice ze Zdobnice. Dále pak stále po Jiráskově horské cestě na vrchol Homole, Tetřevce, kolem Kunštátské kaple na Mezivrší. Zde u silnice z Říček do Černé Vody končí v tomto směru.
Délka trasy: ca 17 km
Zajímavosti o okolí NS jsou dostupné návštěvníkům na 11 informačních panelech, které jsou umístěny na trase NS pouze na letní sezónu (květen – říjen).

Stezka Lesů ČR v Deštném v Orl.horách
NS začíná v Deštném a končí v Zákoutí. Je dlouhá celkem 6 km a devět zastavení zaměřených na různé druhy lesa.

Naučná stezka Pevnost Dobrošov
Naučná stezka vede v okolí pevnosti Dobrošov. Je dlouhá 4 km a má celkem 13 zastavení zaměřených na vývoj výstavby předválečného hospodaření.

Naučná stezka Bedřichova
Trasa dlouhá asi tři kilometry. Od chaty Bedřichovka se lze vydat buď k jednomu z konců stezky na Trčkově nebo ke druhému konci u Divoké Orlice, poté se opačným směrem vracíme k výchozímu bodu. Zajímavosti o okolí jsou dostupné návštěvníkům na 8 informačních panelech.

Naučná stezka PhDr.Jiřího Gutha Jarkovského
Provází lesoparkem Lipová stráň (centrum přírodní rekreace a sportu) a po břehu Divoké Orlice. Je dlouhá 4,8 km, má 10 zastavení. Nese jméno slavného občana Kostelce nad Orlicí. Navazuje na ni stejnojmenná dálková turistická cesta (58 km, Kostelec nad Orlicí – Ústí nad Orlicí).

Naučná stezka Po lehkém opevnění
Naučná stezka seznamuje s technickými daty i historií lehkých objektů. Na trase jsou čtyři lehké objekty vzor 36. Ze značené trasy lze pokračovat dále ke zrekonstruovaným pevnostním objektům: dvěma lehkým objektům vzor 37 a dvěma těžkým objektům NS-47 (Jaroslav) a NS-48 (U stodol) – pěchotní objekt tvrze Skutina, kde je součástí prohlídky návštěva podzemí.

Naučná stezka Žamberk – Kunvald
Délka stezky je 4,5 km a vede ze Žamberka po zelené turistické značce do Kunvaldu. Naučná stezka Vás seznámí nejen s řadou zajímavostí, rostlinstvem a živočišstvem, ale i s významnými rodáky zdejšího kraje.

Naučná stezka Po stopách Jednoty bratrské
Naučná stezka vede v katastru obce Kunvald . Začíná u domku Na Sboru (viz.obrázek) a vede dále Modlivým dolem , Jordánem, k Bratrské lípě a místem, na kterém stávala bratrská kovárna. Zřizovatelem a provozovatelem naučné stezky je obec Kunvald.

Choceňská naučná stezka
Okružní stezka s délkou 35 km. Je rozdělena na dva okruhy v délce 16 a 19 km a v jejich spojnici v Kosteleckých Horkách je malý pěší okruh dlouhý 3 km. Stezka vede od nádraží ČD Choceň přes Hemže, Koldín k Homoli, dále na Rájec a Kostelecké Horky, kde je místní okruh, a zkratkou přes Bošín do Chocně. Hlavní trasa dále pokračuje k Čermné nad Orlicí a přes Plchůvky a Újezd se vrací zpět do Chocně. Stezka je průběžně značena a osazena 19 informačními barevnými panely.

Naučná stezka Přírodní geologické a vodní muzeum
Muzeum je tvořeno systémem unikátních přírodních lokalit na Orlicko – Třebovsku, přístupných na kole, pěšky nebo autem. Na 15 informačních tabulích s názornými texty a schématy jsou popsány skalní útvary, horninové zlomy, říční meandry, prameny nebo vyhlídková místa na zdejší velice zajímavou geologickou stavbu a terénní reliéf.

Naučná stezka Lanškrounské rybníky
Na stezce se na 8 zastaveních návštěvníci seznamují s ochranou ekosystému přírodního parku soustavy rybníků zařazeného do soustavy Natura 2000 a jeho historií, vodními a mokřadními rostlinami, živočichy, geologií území a lesy v okolí rybníků.

Naučná cyklostezka Kostelecké Horky
Cyklistická stezka Poorličím rozšiřovaná směrem na Kostelec nad Orlicí a Potštejn, návštěvníci mohou v obci navštívit venkovské informační centrum a expozici věnovanou zajímavostem na trase cyklostezky.

Stezka smyslového vnímání
Stezka začíná v obci Rybník a vede údolím Skuhrovského potoka a Mločím dolem na hřebenovku nad Třebovskými skalními stěnami. Podává informace o místních ekosystémech, ale zejména zahrnuje i výjimečné lokality smyslového poznání (poslech hlasů lesa, hledání stop, ochutnání pramenité vody, vůně lesa, pohmat lesních hmot) nebo to můžete zkusit jako zvířata (veverka, lasička, ponrava). Stezku lze projít různými délkovými variantami: 2,5 km, 4 km a 8 km.

Naučná stezka Údolím Moravské Sázavy
Údolí Moravské Sázavy se rozkládá na horním toku řeky mezi Výprachticemi a Albrechticemi v délce více než deseti kilometrů. Podél říčky vede v délce 5,6 km stejnojmenná naučná stezka. Na šesti informačních panelech se jeho návštěvníci seznámí s historii, geologií, botanikou a zoologií území včetně života ve vodním prostředí.

Smyslově naučná stezka Údolím Skuhrovského potoka
Prochází údolím podhorského potoka a stoupá k Přírodní rezervaci Třebovské stěny. Na 15 zastávkách s tabulemi se návštěvník seznámí s místní faunou i flórou, vyzkouší si svoje vnímání pomocí smyslových prvků - dendrofonu, čichária, na hmatové cestičce atd. Stezka má tři varianty tras o různé délce (3, 5, 8 km).

Naučná stezka Betonová hranice
Naučná stezka začíná u nádraží v Mladkově. Trasa je vybavena panely s textem, který informuje o historii a jednotlivých typech opevnění, včetně výzbroje. Stezka je vyznačena žlutou turistickou značkou v délce 10 km.

2.5.5. DOPRAVNÍ ZNAČENÍ TURISTICKÝCH CÍLŮ

V současné době je využití dopravního značení turistických cílů velmi omezené.

a) **Značení v rámci exteriérového orientačního systému** regionu je provedeno ojediněle – např.region v okolí Pastvinské přehrady.

b) **Značení provedené městy a obcemi** – ve všech sídlech, kde existuje značení cílů, je do tohoto značení zahrnuto i značení místních turistických cílů.

c) **Dopravní značení dle pravidel silničního provozu**.

V rámci řešeného území jsou v části na území Pardubického kraje vyznačeny tyto cíle :

Tvrz Bouda, Suchý vrch, Lázek, hrad Litice, Tyršova rozhledna , Kozlovský kopec, Domek Na sboru, Muzeum Brandýs nad Orlicí. Mimo výše uvedené značení, které bylo součástí realizace projektu Pardubického kraje, je dále vyznačeno Muzeum řemesel v Letohradě a rozhledna na Andrlově Chlumu.

V rámci části nacházející se v Královéhradeckém kraji jsou vyznačeny všechny důležité, zejména historické cíle, podél silnice I/11 a I/14 :

Zámek Častalovice, zámek Doudleby nad Orlicí, zámek Rychnov nad Kněžnou, hrad Potštejn, zámek Opočno, rozhledna Vrbice.

2.5.6. WWW STRÁNKY

Monitorování prezentací řešeného území na webu provedl zpracovatel vyhledáním hlavních hesel Orlické hory a Orlické hory a Podorlicko pomocí dvou velkých vyhledávačů – seznam.cz a google.cz. V následující tabulce jsou uvedeny odkazy uvedené na první stránce nabídky vyhledávače pro výše uvedené hesla v řešeném území .

Vyhledáno na google.cz	
Odkazy na heslo Orlické hory	**Poznámka**
orlickehory.net	regionální web, tvůrce privátní osoba
www.orlickehory.cz	regionální web, privátní web TH Soft
www.orlickehory-cz.info	oficiální web TO OHP
www.orlickehory.ochranaprirody.cz/	web Správy CHKO Orlické hory
cs.wikipedia.org/wiki/Orlické_hory	prezentace ve Wikipedii
www.chaty-chalupy-dds.cz/orlicke-hory/..	komerční web
orlickehory.webz.cz/	regionální web
sedlonov.polom.sweb.cz/	regionální web zaměřený na foto
www.orlickehory.eu	web Regionu Orlické hory
Vyhledáno na google.cz	
Odkazy na heslo Orlické hory a Podorlicko	**Poznámka**
www.orlickehory-cz.info/	oficiální web TO OHP
www.kudyznudy.cz/.../orlicke-hory-a-podorlicko/index.html	oficiální web Czech Tourism
www.vychodni-cechy.info/orlicke-hory/	oficiální web regionu Východní Čechy
www.kralovehradeckyregion.cz/.../orlicke-hory/orlicke-hory-a-podorlicko-26120/	oficiální turistický web Král. kraje
orlickehory.webz.cz/	regionální web
www.audis.cz	privátní web dopravce
www.kosmas.cz/.../album-starych-pohlednic-orlicke-hory-a-podorlicko/	album starých pohlednic
www.tipynavylet.cz/oblast-orlicke-hory-podorlicko.html	veřejná databáte tipů na výlety
ubytovani.kamsi.cz/orlicke-hory	databáze ubytování
Vyhledáno na seznam.cz	
Odkazy na heslo Orlické hory	**Poznámka**
www.orlickehory.net/	regionální web, tvůrce privátní osoba
www.lyzovani-destne.cz/	privátní web ski centra Deštné
orlickehory.webz.cz/	regionální web
www.cenkovice.com/	privátní web ski centra Čenkovice
www.skiricky.cz/index.php?action=redakcni_...	oficiální web ski centra Říčky
www.orlickehory-cz.info	oficiální web TO OHP
www.orlickehory.cz/	regionální web, privátní web TH Soft
www.ubytovaniorlickehory.info/	databáze ubytování
www.rokytnice.cz	oficiální web města Rokytnice v Orl.h.
www.ubytovani-orlickehory.cz/	databáze ubytování
Vyhledáno na seznam.cz	
Odkazy na heslo Orlické hory a Podorlicko	**Poznámka**
www.orlickehory-cz.info	oficiální web TO OHP
ubytovani.kamsi.cz/orlicke-hory	databáze ubytování
www.audis.cz	privátní web dopravce
www.vychodni-cechy.info/orlicke-hory/	oficiální web TO OHP
www.orlicky.net	privátní regionální informační portál
www.tipynavylet.cz/oblast-orlicke-hory-...	veřejná databáze tipů na výlet
www.133premier.cz/cs/regiony/vychodni-cechy...	web Czech Tourismu
www.kudyznudy.cz/cs/regiony/vychodni-cechy/...	web Czech Tourismu
ubytovanie.kamsi.sk/orlicke-hory	databáze ubytování
orlickehory.webz.cz/orlicke-hory-a-...	regionální web

2.6. SITUACE V PROPAGACI A MARKETINGU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.6.1. TISKOVÁ PROPAGACE

V rámci řešeného území existuje v posledních letech jen velmi **sporadicky systémová propagace celého území**. Obecně se dá říct, že komplexními materiály byly pouze image tiskoviny a cykloturistické mapy OHP, vydané prostřednictvím RTIC Kostelec nad Orlicí. A dále materiály vydané Sdružením obcí Orlicko zaměření na propagaci všech lyžařských areálů (2006) a dále tématické soubory (průvodce + mapa) vydané Sdružením obcí Orlicko v roce 2008.

Jinak edice různých tiskovin zaměřených na části řešeného území jsou velmi častou aktivitou všech svazků obcí i jednotlivých měst a obcí v území.

2.6.2. WWW PROPAGACE

Obecná analýza informovanosti o řešeném území prostřednictvím internetu je uvedena v kapitole 2.5. této studie. V souvislosti s obecnými trendy ve využívání internetu jako hlavního informačního media by měla být této formě propagace věnována maximální pozornost.

Z analýzy prezentace řešeného území však vyplývá několik závěrů :

- existuje řada regionálních prezentací Orlických hor, z nichž část je provozována veřejnými subjekty (RTIC, CHKO), část je provozována privátními subjekty
- regionální prezentace celé turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko je pouze jedna, a to oficiální web destinace Orlické hory a Podorlicko, provozovaný RTIC Kostelec n.O., tato presentace dle hodnocení v kapitole 3 však nesplňuje parametry moderního flexibilního serveru
- destinace Orlické hory a Podorlicko je prezentována na nadregionálních webech (Východní Čechy, Královéhradecký kraj, Czech Tourism)
- určitá témata jsou presentována na nadregionálních webech (tourmapy.cz ..)
- existuje celá řada dílčích prezentací (svazky obcí, obce a města, privátní subjekty)

2.6.3. VELETRHY CESTOVNÍHO RUCHU

V současné době neexistuje jednotná prezentace destinace Orlické hory a Podorlicko na veletrzích. Základem stávající prezentace jsou dvě základní linie, a to prezentace turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko ve spolupráci s Destinační společnosti Východní Čechy (pardubická část) a dále prezentace turisticky významného území Orlické hory prostřednictvím projektu Královéhradeckého kraje „Cílená prezentace a propagace Královéhradeckého kraje jako celku" (královéhradecká část).

Personálně jsou prezentace na veletrzích zajišťovány :

a) Pardubická část – v rámci prezentace regionu Východní Čechy je vytvořen prostor (pult) pro prezentaci turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko. Pult je po vzájemných dohodách obsazován pracovníky IC z řešeného území Pardubického

kraje. V roce 2009 byla takto zajištěna prezentace na veletrzích Regiontour Brno, Holiday World Praha, Dovolená Ostrava, Happy Travel Pardubice, Tourism Expo Olomouc.

b) Pardubická část – prostřednictvím pracovníků Destinační společnosti Východní Čechy. V roce 2009 tak byla turistická oblast prezentována na MITT Moskva a ITB Berlin.

c) Královéhradecká část – v rámci projektu Královéhradeckého kraje je oblast prezentována prostřednictvím pracovníků RTIC Kostelec nad Orlicí. Takto proběhla prezentace na Regiontour Brno, Vakantiensalon Brusel, Utazás Budapešť, Happy Travel Pardubice a veletrh CR Wroclaw.

d) Na veletrhu Infotour cykloturistika Hradec Králové byla provedena jednotná prezentace v samostatném stánku TO Orlické hory a Podorlicko zajištěná jak pracovníky IC z Pardubické části , tak pracovníky RTIC Kostelec nad Orlicí.

2.7. PŘÍRODNÍ ATRAKTIVITY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Potenciál přírodních atraktivit řešeného je jedním z největších pozitiv pro další rozvoj cestovního ruchu v turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko.

Díky své geografické poloze v horském a podhorském pásmu Orlických hor a díky poloze při horních tocích Divoké a Tiché Orlice a Moravské Sázavy se v území nachází celá řada přírodních atraktivit, které každoročně přitahují návštěvníky k trávení svého volného času. Své kouzlo však mají však i podhorské malebně modelované terény, říční meandry v nivních loukách, či specifické biotopy na písčitých půdách v okolí Kostelce n.O.

Dále je uveden stručný popis největší přírodní atraktivity řešeného území, kterou jsou Orlické hory. Ostatní přírodní atraktivity již byly popsány v předcházejících kapitolách, které se zabývají ochranou přírody a přehledem naučných stezek.

Orlické hory

Nacházejí se na severovýchodním okraji Čech, táhnou se asi 50 km ve směru severozápad jihovýchod podél hranice s Polskou republikou. Nejvyšším vrcholem Orlických hor je Velká Deštná se svými 1115 m, průměrná nadmořská výška je 789 m. Orlickohorskou brázdou protéká řeka Divoká Orlice, tvořící od Trčkova až po Zemskou bránu státní hranici dlouhou 29 km. V závěrech horských údolí , kterými protékají horní části potoků a říček se nachází celá řada pramenišť a podmáčených horských luk. Fragmenty původních porostů najdeme v národních přírodních rezervacích Bukačka a Trčkov a v přírodních rezervacích Sedloňovský vrch, Pod Vrchmezím a Černý důl. Jelení lázeň a U Kunštátské kaple jsou vrcholová rašeliniště se zajímavou květenou a zvířenou. Osobitá krása této oblasti je dotvářena zachovalou lidovou architekturou. (Informace CHKO Orlické hory).

Území Orlických hor se dělí na tři části – Deštěnskou hornatinu s nejvyšším vrcholem Orlických hor Velkou Deštnou, Mladkovskou vrchovinu – nejnižší část Orlických hor , kde leží i největší část řešeného území a Bukovohorskou hornatinu s nejvyšší horou Suchým vrchem (995 m n.m.)

Na následující mapě je schématicky znázorněna centrální část Orlických hor – jako největší přírodní atraktivita řešeného a zájmového území.

Zdroj : www.orlickehorynet.cz

2.8. HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.8.1. HLAVNÍ HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI

V řešeném území se nachází řada historických objektů, které jsou zcela nebo částečně zpřístupněny veřejnosti. Následuje popis (resp. výběr příkladů) z těch nejvýznamnějších :

Hrad Litice
Gotický hrad založený koncem 13. století, poprvé připomínaný roku 1304. Velká přestavba a rozšíření hradu byly provedeny Jiřím z Poděbrad v letech 1450-1468. Od 70. let 17. století byl hrad opuštěn. Od konce 19. století probíhá rekonstruování a udržování hradu

Hrad Potštejn
Trosky mohutného hradu, jehož historie sahá až do 13. století. Založen byl rodem Drslaviců a během času vystřídal řadu majitelů. K nejvýznamnějším patřili Pernštejnové, za jejichž působení dosáhl hrad největšího rozsahu a věhlasu. Dochováno je opevnění, hradní brány, kaple sv. Jana Nepomuckého. Přístup k hradu je na obnovené Křížové cestě, u vstupu je umístěna expozice o dějinách hradu.

Kolowratský zámek v Rychnově n. Kn.
Jeden z největších barokních celků východních Čech byl postavený v letech 1676-1690 za Františka Karla I. Libštejnského z Kolowrat. Kolem roku 1772, pravděpodobně podle návrhu Giovanni Santiniho, bylo rozšířeno hlavní průčelí o postranní křídla zakončená hranolovitými věžemi. Zámecká jízdárna na jihovýchodní straně v parku byla vystavena roku 1727. V zámku můžete navštívit Muzeum Orlických hor a Orlickou galerii. Zámek je po restituci ve vlastnictví pánů Kolowratů Krakovských Libštejnských.

Zámek Častalovice
Zámek byl postaven v letech 1588 - 1615 za Jana Bedřicha z Oprštorfu na místě původní vodní tvrze v renesančním stylu. Rozsáhlá přestavba zámku proběhla v letech 1858 - 1874 ve stylu anglické tudorské gotiky. Druhá úprava, navracející sídlu renesanční charakter, byla realizována na počátku 20. století

Zámek Doudleby nad Orlicí
Renesanční zámek postavený v roce 1590 podle italského vzoru. Jedinečně malebný účinek je vyvolán sgrafitovou výzdobou tzv. kobercového vzoru. Z období baroka jsou v prvním patře zachovány nástropní malby. Roku 1809 byl za zámkem zřízen park v anglickém stylu.

Zámek Kostelec nad Orlicí
Hrabě Josef Kinský si dal postavit v letech 1829-1833 na západním okraji města nové sídlo - empírový zámek. Zámek se řadí k nejhodnotnějším empírovým stavbám svého druhu u nás. Obklopuje ho rozsáhlý anglický park, se kterým tvoří harmonický a u nás ojedinělý komplex.

Zámek Opočno
Renesanční zámek nad údolím Zlatého potoka stavěl český šlechtický rod Trčků z Lípy v průběhu druhé poloviny 16. stol. Velkorysost koncepce a značný rodový majetek byly předpokladem k výstavbě rozsáhlého areálu. Přes veškeré změny, kterými zámecký areál prošel, si dodnes udržel obrovskou historickou hodnotu. Prohlídka expozice zámku zahrnuje bohatě vybavené historické interiéry s cennými solitérními kusy mobiliáře, jedinečné sbírky obrazů, evropských i asijských zbraní, knih i etnografických předmětů z Afriky a Ameriky. Nádherný park, který celý zámek obklopuje, je dílem zahradníka J. Exnera. Navazuje na něj rozsáhlá obora, v níž se chovají jeleni, daňci a mufloni.

Zámek Potštejn
Barokní zámek byl postaven v roce 1749 hrabětem Janem Ludvíkem Harbuval Chamaré. Nejtěžší období jeho existence už je překonáno a zámek se probouzí. Přijeďte se podívat, jak rekonstrukce pokračuje. V zámku můžete shlédnout historické interiéry a od roku 2007 je zpřístupněn také mramorový sál se vzácným, bohatě zdobeným, štukovým stropem.

Zámek Lanškroun
Nejstarší částí budovy lanškrounského zámku je trakt přiléhající ke kostelu sv. Václava. Byl východním křídlem kláštera, postaveného augustiniány po roce 1393. Objekt byl nazýván zámkem již v roce 1507, kdy byl získán rodem Pernštejnů. Během následujících století prošel množstvím přestaveb, při nichž velmi výrazně měnil podobu. V nově upravených gotických prostorách západního křídla zámku je nyní obřadní síň, v jižním křídle je městské muzeum a kulturní centrum.

Nový zámek u Lanškrouna
Zámek byl postaven v letech 1699 - 1712 Janem Adamem Ondřejem z Lichtenštejna, kterému nevyhovoval nevelký zámek ve městě Lanškroun. Nový zámek byl třípatrový,střední část byla o patro vyšší a byl založen na půdoryse ve tvaru písmene H. V interiéru bylo v každém patře 14 sálů zdobených barokní štukou a nástěnnými malbami. Okolí zámku bylo změněno v rozsáhlý park. V roce 1714 zámek vyhořel poprvé, po opravě vyhořel r. 1719 po úderu blesku podruhé a po třetím velkém požáru r. 1754 jej majitel r.1756 přikázal zbořit. Z celé stavby se zachovala jen průčelní část pravého bočního výstupku: dnešní věž se třemi patry propojené šnekovitým schodištěm, rozsáhlé sklepy a části základových zdí.

Zámek Letohrad
Na místě dnešního východního křídla zámku majitel panství Zdeněk Žampach z Potštejna vystavěl v roce 1554 jednoduchou dřevěnou tvrz, která byla v roce 1681 tehdejším majitelem přestavena na raně barokní zámek. Tvrz byla rozbořena, zůstaly stát jen kamenné podezdívky a sklepy, na nichž vyrostla dvoupatrová zámecká budova s věží. V devadesátých letech prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Kromě stále expozice zde sídlí také hotel, restaurace, soukromé gymnázium, Městská knihovna a ZUŠ.

Neratov
Monumentální kostel Nanebevzetí Panny Marie v Neratově nechal vystavět hrabě Jan Karel Nostic-Rhieneck v letech 1723 - 1733. Byl zbudován podle plánů G.B.Alliprandiho ve stylu baroka. Roku 1945 kostel vyhořel. V dnešní době probíhá široce založená akce o záchranu alespoň pozůstatků této mimořádně kvalitní architektury.

Poutní místo Homole
Nedaleko hradu Potštejn, u vesnice Lhoty nechala hraběnka Terezie Eleonora z Ugarte zbudovat v letech 1692 - 1696 raně barokní kostelík Panny Marie Bolestné. Postupně zde vznikl poutní areál se dvěma kaplemi a přístupovým schodištěm o 153 stupních a 16 odpočívadlech, lemovaný balustrovým zábradlím se sochařskou výzdobou. Počet schodů odpovídá počtu Zdrávasů ve Velkém růženci s 3 úvodními Zdrávasy, odpočívadla Otčenášům. Sochařská výzdoba je z 2. poloviny 18. století. Jedná se o práci kamenické dílny rodiny Hendrichů z Litomyšle. Areál je ojedinělou umělecko-historickou a stavební památkou.

Poutní místo Rokole
Poutní místo s kaplí Panny Marie Podivuhodné, vystavěné nad pramenem léčivé vody a s kostelíkem zasvěceným Panně Marii, najdete při silnici Bohdašín - Olešnice v Orlických horách.

Kunštátská kaple Navštívení Pany Marie
Kunštátská kaple na Jiráskově stezce, stojící nedaleko známého Pěticestí v sedle mezi dvěma nevýraznými vrcholy kopce nazvaného též Kunštátská kaple, upoutá snad každého procházejícího turistu. Od roku 2005 září novotou a její interiér je vkusně upraven. Slavnostně vysvěcena byla v sobotu 18. června 2005.

Pevnost Hanička
Dělostřelecká tvrz Hanička byla budována jako součást našeho stálého předválečného opevnění proti tehdejšímu rozpínajícímu se Německu a měla být jedním z pilířů naší obrany. Výstavba probíhala v letech 1936-1938. v rozsáhlých prostorách novodobé správní budovy vyrůstá expozice fotografií, zbraní a techniky. Doba prohlídky s průvodcem cca 80 min.

Hrad Frymburk
Hrad Frymburk se nachází v blízkosti města Nový Hrádek. Hrad vznikl v polovině 14. století. Prvním známým majitelem byl r. 1354 Matyáš z Frymburka. Vystřídala se tu řada pánů, koncem 16. století již nebyl stále obýván. Frymburk byl opuštěn, vyrabován a v roce 1635 je o něm zmínka jako o zbořeném. Z hradu se dochovalo silné obvodové zdivo a mohutná okrouhlá věž.

Hrad Lanšperk
Hrad Lanšperk byl založen v polovině 13. století. Byl to vzácný typ hradu s plášťovou zdí a bez jediné věže. Kolem roku 1451 vybudoval Kostka z Postupic nové opevnění předhradí s mohutnou baštou. Od 16. století nebyl hrad trvale obydlen a zpustl. Zachovány zůstaly zbytky paláce, opevnění a klenutého sklepa. V současné době pracuje na postupné rekonstrukci zříceniny Sbor pro záchranu hradu Lanšperka.

Hrad Žampach
Hrad Žampach vznikl na stejnojmenném homolovitém kopci kolem r 1300. Přibližně v roce 1324 získal hrad do vlastnictví český král Jan Lucemburský, po něm pak loupeživý rytíř Jan Pancíř ze Smojna. Pravděpodobně posledním majitelem byl po r. 1574 Adam Bukovský z Hustířan. Špatně udržovaný objekt byl zničen za třicetileté války.

Brandýs nad Orlicí – zřícenina
Hrad byl založen před rokem 1289 Jindřichem z Brandýsa, během staletí měnil majitele, posledním rodem, který je měl v letech 1559 až 1636 v držení, byli Žerotínové, poté zpustl. V dnešní době zde naleznete zbytky zdí včetně sklepního prostoru.

Románská rotunda sv. Kateřiny v České Třebové
Založena v 1.polovině XIII.století, částečně rekonstruovaná v barokním slohu. Jedná se o nejstarší stavbu ve východních Čechách, staré dřevěné chalupy v okolí

Roškotovo divadlo v Ústí nad Orlicí.
Postaveno ve funkcionalistickém stylu podle návrhu architekta Kamila Roškota v letech 1935 1936, který je v Evropě nazýván "českým Le Corbusierem". Je jednou z nejvýznačnějších památek tohoto architektonického směru v České republice.

Domek Na Sboru v Kunvaldě
V těchto místech byl roce 1457 založen první sbor jednoty bratrské v podobě kostelíka . Dva roky před bitvou na Bílé hoře byl kostelík v Kunvaldu bratry přestavěn na bratrskou školu. Po Bílé hoře byl používán jako škola katolická až do roku 1750, kdy byla vystavěna škola nová. Poté byl domek prodán do soukromých rukou.
V současné době domek Na Sboru nabízí expozici o založení a historii jednoty bratrské. Od domku Na Sboru vede naučná stezka (viz.výše) jednoty bratrské, která návštěvníka provede Modlivým dolem, Jordánem, k Bratrské lípě a místo, na kterém stávala bratrská kovárna.

Kostel Nejsvětější trojice v Klášterci nad Orlicí
Stojí na místě bývalého ciriáckého kláštera. V roce 1452 byl zpustlý kostel obnoven. Vzácnou památkou z té doby je kamenný základ hlavního oltáře, stůl, na němž jsou čtyři erby rodu Jiřího z Poděbrad. Kostel je jednou z nejstarších památek chráněných státem. Několikrát vyhořel a byl přestavován. Do roku 1881 byly věže kostela s baňatými kopulemi.

Předválečná pevnostní linie
Zvláštním fenoménem řešeného a území je předválečný pevnostní systém .
Pevnostní linie se začala budovat ve druhé polovině třicátých let pod vlivem hrozícího nebezpečí ze strany Německa. Tato pevnostní linie měla být součástí opevnění státní hranice nejvíce ohroženého úseku od Bohumína po Krkonoše. První pevnůstky se v pohraničí začaly objevovat v roce 1936, veškeré stavební aktivity pak ustaly po podepsání Mnichovské dohody v září 1938.
V řešeném území se nachází nejucelenější systém všech typů pevnostních systému, z nichž je řada veřejně přístupných. Zajímavou skutečností je, že čtyři z pěti dokončených největších objektů – dělostřeleckých tvrzí se nachází v linii 20km se středem právě v řešeném území. V současnosti jsou tři tvrze – všechny technické památky – veřejně přístupné a to **Hanička, Dobrošov a Bouda**.

2.8.2. DALŠÍ HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI

Vedle výše uvedených hlavních a nejatraktivnějších památek je v území řada dalších historických památek, zejména církevního charakteru. Následně je uveden výčet, převzatý z www.orlickehory-cz.info.

Děkanský kostel Nejsvětější Trojice v Opočně
Farní kostel sv. Havla v Rychnově nad Kněžnou
Farní kostel sv. Marie Magdaleny v Deštném v Orlických horách
Filiální kostel sv. Matouše v Jedlové
Hřbitovní kostel Panny Marie v Opočně
Chrám Páně sv. Prokopa v Dlouhé Třebové
Kapucínský klášter s kostelem Narození Páně v Opočně
Kostelík Božího Těla v Třebechovicích pod Orebem
Kostel J. A. Komenského v Kostelci nad Orlicí
Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Orlicí
Kostel Nejsvětější Trojice v Horním Jelení
Kostel Nejsvětější Trojice v Klášterci nad Orlicí
Kostel Nejsvětější Trojice v Rokytnici v Orlických horách
Kostel Nejsvětější Trojice v Rychnově nad Kněžnou
Kostel Panny Marie Bolestné na Homoli
Kostel Panny Marie Nanebevzaté v Neratově
Kostel sv. Anny v Kostelci nad Orlicí
Kostel sv. Anny v Lanškrouně
Kostel sv. apoštolů Petra a Pavla v Jeníkovicích
Kostel sv. Bartoloměje v Jablonném nad Orlicí
Kostel sv. Ducha v Dobrušce
Kostel sv. Františka Serafínského v Chocni
Kostel sv. Jiří v Kostelci nad Orlicí
Kostel sv. Marka v Potštejně
Kostel sv. Máří Magdaleny v Lanškrouně
Kostel sv. Michaela Archanděla v Borohrádku
Kostel sv. Petra a Pavla v Novém Hrádku
Kostel sv. Václava v Dobrušce

Kostel sv. Václava v Lanškrouně
Kostel sv. Václava v Žamberku
Kostel sv. Vavřince v Potštejně
Kostel sv. Víta v Častolovicích
Kostel ve Slatině nad Zdobnicí
Kostel Všech Svatých v Rokytnici v Orlických horách
Hřbitovní kaple Proměnění Páně Krista v Rychnově nad Kněžnou
Kaple Nanebevstoupení Páně v Ústí nad Orlicí
Kaple Panny Marie a Poutní místo Studánka v Dobrušce
Kaple Panny Marie v Údolíčku
Kaple sv. Anny
Kaple sv. Anny Na Posvátníku
Kaple sv. Anny v Ústí nad Orlicí
Kaple sv. Jana Křtitele v Ústí nad Orlicí
Kaple sv. Jana Nepomuckého v Letohradě
Kaple sv. Máří Magdalény v Častolovicích
Kaple sv. Rozálie v Žamberku
Křížová cesta v Ústí nad Orlicí
Kunštátská kaple
Mariánská hora
Poutní kaple Blahoslavenné Panny Marie v Dříši
Studána U sv. Anny
Budova Sboru Jednoty Bratrské - Ústí nad Orlicí
Děkanství - Ústí nad Orlicí
Domek F. L. Věka - Dobruška
Domek Na Sboru v Kunvaldu
Dům, ve kterém pobývala M. D. Rettigová - Ústí nad Orlicí
Dům zvaný Piáno - Lanškroun
Gymnázium - Lanškroun
Hernychova vila - Ústí nad Orlicí
Hostinec Krčma - Lanškroun
Chaloupka Maxe Švabinského - Česká Třebová
Choceňské hrady
Mariánský morový sloup - Třebechovice pod Orebem
Mariánský sloup - Lanškroun
Mariánský sloup - Opočno
Mariánský sloup na náměstí - Choceň
Náměstí - Jablonné nad Orlicí
Náměstí - Ústí nad Orlicí
Panská míčovna - Opočno
Radnice - náměstí - Choceň
Radnice - Ústí nad Orlicí
Radniční věž - Dobruška
Renesanční radnice - Lanškroun

Rodný dům J. Kociana - Ústí nad Orlicí
Rodný domek Prokopa Diviše - Žamberk
Rotunda sv. Kateřiny - Česká Třebová
Soubor domů na náměstí - Rokytnice v Orlických horách
Sousoší Nejsvětější Trojice - Třebechovice pod Orebem
Stará škola - Ústí nad Orlicí
Zámecký letohrádek - Opočno
Zvonička - Vrbice

2.9. VÝZNAMNÉ A TRADIČNÍ KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE V OBCÍCH A MĚSTECH ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

V obcích a městech řešeného území se každoročně koná řada **kulturních, společenských a sportovních akcí**, ale jen některé přesahují místní nebo úzce regionální význam. Následně je uveden výčet příkladů tradičních akcí s nadregionálním či celorepublikovým významem:

Kulturní a společenské akce :

Šlitrovo jaro
Setkání přátel a příznivců Jiřího Šlitra a Semaforu spojené s koncertním vystoupením.

Poláčkovo léto
Divadelní festival v netradičních prostorách města, pořádaný na počest rychnovského rodáka, spisovatele a novináře Karla Poláčka. Součástí festivalu jsou koncerty v rychnovských kostelech a synagoze.

Dividílkování aneb divadelní jarmark v Rychnově nad Kněžnou
Nonstop divadelní program několika desítek jednotlivců a souborů.

Rychnovská osmička
Nejstarší amatérská filmařská soutěž ve východní Evropě. Celostátní soutěž amatérských filmů formátu S 8mm,16mm a videoprogramů s mezinárodní účastí.

Filmový smích
Celostátní tématický seminář lektorů a členů filmových klubů ČR a SR s účastí veřejnosti. Každoročně je filmový smích zaměřen na významné osobnosti naší filmové scény.

Regionální výstava betlémů z kraje Orlických hor
Tradiční výstava (XI. ročník), která se stala prezentací stovek betlémů ze sbírek muzeí východních Čech, z kostelů, od soukromých sběratelů a současných tvůrců. Doprovodné akce - koncerty vánoční hudby a poezie ve výstavních prostorách..

Vánoční Jarmark na zámku v Rychnově nad Kněžnou

Bambiriáda v Rychnově nad Kněžnou

Porcinkule v Opočně

Loutkový festiválek Loutky Matěje Kopeckého-Poštejn

Litické šermování

Svátky dřeva v Žamberku
Svátky dřeva jsou významnou kulturní událostí regionu navazující na mnohasetletou tradici zpracování dřeva v Orlických horách. Jejich cílem je ukázat rozmanitost a specifiku řemesel, která zde byla zastoupena, a vzdát hold zručnosti a umu těch, kteří s tímto materiálem pracují..

Jam Rock
Rockový festival pořádaný na počátku června v Žamberku (II.ročník)

Orlická brána
Kulturní festival v Žamberku pořádaný na konci července (III.ročník)

Jablonský medvídek
Folk a country festival v Jablonném nad Orlicí (15.ročník)

Mezinárodní hudební festival v Letohradě (20.ročník)
Tradiční festival vážné hudby.

Heranova violoncellová soutěž v Ústí nad Orlicí (20.ročník)

Kocianova houslová soutěž v Ústí nad Orlicí (51.ročník)
Mladá scéna v Ústí nad Orlicí

Celostátní přehlídka studentského divadla.

Český videosalon 2009
Celostátní soutěž neprofesionální filmové tvorby

Janouškovo Ústí
Folkový hudební festival.

Memoriál Čeňka Junka v Dolní Černé
Memoriál Čeňka Junka je soutěží historických vozidel, která se koná každý sudý rok v první polovině září. Čeněk Junek, rodák z Čermné u Kyšperka (dnes Letohradu) a jeho manželka Eliška Junková byli slavní českoslovenští automobiloví závodníci.

Čermenské folklorní slavnosti
Mezinárodní folklorní festival Čermenské slavnosti pravidelně probíhá každým rokem vždy na konci června. Obec Dolní Čermná se tak stala pořadatelem největšího setkávání příznivců folkloru na otevřené scéně

Pravečkův Lanškroun
Na festivalu dechových hudeb Pravečkův Lanškroun, který se má tradici dlouhou více než čtvrt století, se na začátku června představují dechové orchestry z regionu i zahraniční soubory.

Den Regionu Orlicko - Třebovsko

Ústí nad Orlicí - město v pohybu

Sportovní celostátní nebo nadregionální akce:

Rychnov classic marathón

Mistrovství ČR v letním biatlonu v Letohradě

Mistrovství ČR v tenisu mužů a žen – Ústí nad Orlicí

Celostátní a mezinárodní volejbalové turnaje žáků a dorostenek v Ústí nad Orlicí

SKIINTERKRITÉRIUM
Mezinárodní sjezdový závod žactva v alpském lyžování v Říčkách v Orl. horách,.

Šediváčkův long
Nejtěžší středoevropský etapový závod psích spřežení, se na zasněžených tratích v okolí Deštného a na hřebenech hor běhá v lednu.

Mistrovství ČR v motorskijeringu
Závody se konají na různých místech – Klášterec nad Orlicí, Pěčín, Ústí nad Orlicí atd.

Český a světový pohár v travním lyžování
Závody se konají ve ski areálech České Petrovice a Čenkovice

Ústecká 21
Mezinárodní závod automobilů do vrchu na Andrlův chlum v Ústí nad Orlicí.

Bike marathon Ústí nad Orlicí
Celorepublikové závody bikerů.

Cyklo Glacensis
Mezinárodní cyklistická propagační akce, otevírající sezónu v česko-polském příhraničí

Pochod přes tři hrady, Lanškrounská kopa
Tradiční celorepublikově známé turistické akce.

15 km po Divoké Orlici
Tradiční celorepublikově známá vodácká akce.

Sopáč
Celorepublikové a mezinárodní závody ve vodním rodeu v Sopotnici.

Pohár Fajta

Tradiční zimní běžecký závod pro ženy i muže po hřebenech Orlických hor

2.10. DALŠÍ TURISTICKÉ ATRAKTIVITY ŘEŠENÉHO I ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

K dalším atraktivitám v území patří zejména :

Muzea

Muzeum Javornice
Ukázky malířského a grafického díla Vojtěcha Sedláčka a krajky Marie Sedláčkové-Serbouskové.

Muzeum zimních sportů, turistiky a řemesel v Deštném v Orlických horách
Leží uprostřed obce Deštné v Orl. h., v těsné blízkosti kostela sv. Maří Magdalény, architektonického skvostu od J. B. Santiniho Aichela.

Galerie a muzeum Orlických hor
Muzeum a galerie Orlických hor se sídlem v Rychnově nad Kněžnou je odborné pracoviště zkoumající a dokumentující region Orlických hor. Jeho zřizovatelem je Krajský úřad v Hradci Králové.

Městské muzeum Dobruška
Budova muzea se nachází v bývalém rabínském domě, dnes je zde zpřístupněna stálá expozice „Židé v dějinách Dobrušky“ a židovská rituální očistná lázeň mikve. Mikve je jedinou památkou svého druhu v České republice, která je přístupná veřejnosti.

Muzeum hraček v Rychnově nad Kněžnou
Přibližuje život dětí v období 1880-1960, v jejich světě hraček. Ucelená sbírka panenek s porcelánovou hlavou, obrázkové knihy, dobové fotografie.

Památník Karla Poláčka
Regionální židovské muzeum Podorlicka Památník Karla Poláčka - synagoga Rychnov nad Kněžnou Dokumentuje historii židovství v Podorlicku a zároveň přibližuje život rychnovského rodáka, spisovatele a humoristy Karla Poláčka.

Městské muzeum Žamberk
V budově Kateřinského špitálu z roku 1845 je umístěno muzeum se stálými expozicemi věnovanými dějinám města, významným osobnostem regionu (vynálezci bleskosvodu Václavu Prokopu Divišovi, zakladateli české chirurgie Dr. E. Albertovi, žamberskému rodáku Petru Ebenovi....) Součástí prohlídky muzea je instalace Erxlébenovy lékárny z 90. let 19. století s původním zařízením.

Městské muzeum Letohrad
Stálé expozice muzea jsou věnovány historii města Kyšperku, jak se Letohrad až do roku 1950 jmenoval, tradici výroby sirek a významným osobnostem města. Velice cenným exponátem jsou Napoleonovy saně, na kterých v roce 1812 prchal z Ruska.

Městské muzeum Jablonné nad Orlicí
V rekonstruovaném pozdně empírovém tzv. Matyášově domě si návštěvníci mohou prohlédnout expozici věnovanou historickému vývoji města s ukázkami předmětů denní potřeby domácností a malých hospodářství s připomínkou dnes již zaniklých zdejších řemesel.

Muzeum řemesel Letohrad
V komplexu bývalého velkostatku kyšperského panství, přestavěného v roce 1750 z původního dřevěného dvora, je umístěno největší muzeum starých řemesel v České republice. V expozici o třech podlažích s celkovou plochou 720 m2 si mohou návštěvníci prohlédnout kompletně dobově vybavené dílny, většinou z období let 1890 až 1930, s výrobky truhlářů, kovářů, sedlářů, kolářů, tkalců, kartáčníků.... (40 ucelených expozic řemesel).

Muzeum krajky Vamberk
Město Vamberk v podhůří Orlických hor je významným krajkářským střediskem s tradicí paličkování krajek starou přes tři staletí. Historii i současnost ručně paličkované krajky přibližuje stálá expozice muzea, která provází návštěvníka vývojem krajky v českých zemích od počátku 18. st. do současnosti.

Městské muzeum Česká Třebová
V depozitáři je umístěna expozice betlémů, model staré čtvrti Trávník, model rotundy sv. Kateřiny s okolím.

Městské muzeum Lanškroun

Historie města Lanškroun, expozice mincí, medailí a plastik akademického malíře Zdeňka Kolářského, sklářství na pomezí Čech a Moravy, pamětní síň Jindřicha Pravečka .

Muzeum železářské výroby v Skuhravě nad Bělou
Ve druhém nejstarším objektu obce, v domě huťmistrově, je v podkroví instalována expozice dokumentující vývoj železářské výroby této části Orlických hor.

Orlické muzeum v Chocni
Orlické muzeum vlastní rozsáhlé sbírky z oblasti geologie, ornitologie, entomologie, mykologie, botaniky, archeologie, etnografie, umění, zoologie. V současné době jsou v Orlickém muzeu umístěny tyto stálé expozice: geologie, paleolontologie, archeologie, etnografie.

Třebechovické muzeum betlémů
Třebechovický Proboštův betlém byl v roce 1999 prohlášen národní kulturní památkou. Jeho autory jsou řezbáři Josef Probošt a Josef Kapucián, autorem mechanismu je Josef Friml. Betlém je více než sto let starý, jeho rozměry jsou 7 x 3 x 2 m, obsahuje na 2000 vyřezávaných dílů, z toho 373 figur, z nichž 51 napodobuje pohyb lidí při práci a 120 se pohybuje na pásech. Mechanismus byl původně poháněn ručně klikou, od r. 1935 malým elektrickým motorkem. Mimořádný ohlas betlém zaznamenal na světové výstavě EXPO 67 v Montrealu, stejně tak v holandském Madurodamu a v Londýně. Od roku 1972 je trvale vystavován v Třebechovickém muzeu betlémů, které má ve svých sbírkách více než 400 betlémů z různých materiálů.

Maarův mlejn v Písečné u Žamberka
Je kulturní památkou. Expozice vesnického života a bydlení s množstvím předmětů potřebných k běžnému chodu domácnosti, k dětským hrám, k hospodaření na polích, k přípravě pokrmů pro hospodářská zvířata nebo k vlastní činnosti mlýna.

Domek Na sboru – Kunvald
Jedno z památných míst naší vlasti, kde byl v roce 1457 založen první sbor jednoty bratrské.

Rozhledny

Rozhledna ve Skuhravě nad Bělou
Dvoupatrová rozhledna byla postavena v roce 2001. Poskytuje pohled nejen do malebného skuherského údolí, ale i na panorama Orlických hor.

Tyršova rozhledna – Žamberk
Rozhledna zvaná Rozálka stojí na Kapelském vrchu (468 m n. m.), postavená byla v roce 1932 podle vzoru jihočeské rozhledny Hýlačky. Je vysoká 20 m, běžně jsou z ní vidět hřebeny Orlických hor, Králický Sněžník, Buková hora a Suchý vrch, Czarna góra v Polsku, za příznivých povětrnostních podmínek jsou vidět i hřebeny Krkonoš.

Suchý vrch – rozhledna
Ve výšce 995 m n. m. stojí rozhledna Suchý vrch, odkud můžete spatřit Šerlich, Králický Sněžník, Kladsko, Hrubý Jeseník s Pradědem a za dobrých podmínek také Sněžku.

Štefanova vyhlídka na Velké Deštné
Na nejvyšší hoře Orlických hor se tyčí nejmenší rozhledna toho pohoří. Dřevěná rozhledna ve tvaru pyramidy byla postavena roku 1992 náchodskými skauty.

Vrbice
Z třicetimetrové vysoké dřevěné stavby, která byla otevřena dne 15. 4. 2006, se nabízí výhled na Kunětickou horu, okolí Pardubic a Hradce Králové, ale i na Sněžku a vrcholky Orlických hor.

Osičina
Rozhledna Osičina (telekomunikační stožár určený pro mobilní telef. sítě T-Mobile) je 54 m vysoká a nalézá se při silnici mezi obcemi Vojenice a Záhornice, přibližně 8 km od Opočna. Rozhledna nabízí nejen krásný výhled na celé Orlické hory, Kralický Sněžník, Železné hory, Krkonoše, Sněžku, Kunětickou horu, ale také menší občerstvení.

Andrlův chlum
V nadmořské výšce 559 m n.m. na kopci Andrlův chlum se nalézá nově postavená v pořadí již třetí rozhledna, která slouží jako telekomunikační věž. Rozhledna je vysoká 52,4 m, váží 52 tun a nabízí návštěvníkům nevšední pohled. Z 34,6 metru vysoké vyhlídkové plošiny je výhled na vrcholky Orlických hor, Krkonoš i Jeseníků.

Rozhledna Lázek
Původní dřevěná rozhledna byla postavena poč. 20. stol. Nabízí široký rozhled na výběžka Orlických hor, Podorlickou pahorkatinu, Hrubý Jeseník a podhůří Jeseníků i do úrodné Hané v dáli. V r. 1933 byla vystavěna nová zděná Reichlova chata s rozhlednou a výletním hostincem.

Rozhledna na Kozlovském kopci
55 metrů vysoká rozhledna s vyhlídkovou plošinou ve výši 32,8 m .

2.11. VOLNOČASOVÁ INFRASTRUKTURA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.11.1. SJEZDOVÉ LYŽAŘSKÉ AREÁLY

V řešeném území se nacházejí **tři sjezdové areály s nadregionálním významem** - Deštné v Orlických horách, Říčky v Orlických horách a Čenkovice. Vedle těchto areálů existuje celá řada menších a větších areálů v horské, některé i v podhorské části řešeného území.

Na dalších obrázcích jsou prezentovány všechny tři největší skiareály v řešeném území.

Skicentra Sportprofi Deštné v Orl.horách (přepravní kapacita 6800 os./hod./ délka sjezdovek 6500 m) (www.holidayinfo..cz)

Ski areál Říčky (přepravní kapacita 3450 os.hod./ délka sjezdovek 3700 m) (www.skiricky.cz)

Čenkovice (přepravní kapacita 3650 os.hod./ délka sjezdovek 3300 m) (www.holidayinfo.cz)

2.11.2. LYŽAŘSKÉ BĚŽECKÉ AREÁLY

Lyžařskými běžeckými areály jsou území s nabídkou strojově upravovaných stop. Mimo tyto areály je možné při dobrých sněhových podmínkách využít všechny vyznačené trasy pro pěší turistiku.

V centrální části Orlických hor je v prostoru mezi Bartošovicemi v Orl.horách a chatou Čihalka upravováno více jak 100 km. Tyto stopy pak navazují na udržované běžecké stopy v Polsku. K údržbě jsou využívány nové speciální stroje pro úpravu běžeckých stop.

V jihovýchodní části řešeného území se nachází **Lyžařská běžecká oblast Buková hora – Suchý vrch**, která nabízí více jak 60 km strojově upravovaných stop.

Dalším areálem nabízejícím strojově upravované stopy je lyžařský areál v **Dlouhoňovicích**, který za příznivých sněhových podmínek provozuje 15-20 km strojově upravovaných stop spojujících Dlouhoňovice , Žamberk, Letohrad a Písečnou.

Poslední nabídkou strojově upravovaných stop pak disponuje okolí **České Třebové a Andělova Chlumu**, kde je udržováno až 30 km stop.

2.11.3. OSTATNÍ ZIMNÍ SPORTY

Snowboarding

Většina zimnících areálů jak v řešeném , tak zájmovém území vytváří podmínky pro provozování snowboardingu výstavbou různých atrakcí v podobě skoků, ramp nebo jiných prvků snowboardové akrobacie (Dolní Morava, Deštné v Orlických horách, Kamenec v Orlických horách, Říčky v Orlických horách).

Bruslení

Destinace Orlické hory a Podorlicko nabízí možnosti bruslení na zimních stadionech s umělým ledem ve větších sídlech regionu :

- Zimní stadion Rychnov nad Kněžnou
- Zimní stadion Choceň
- Zimní stadion Opočno
- Veřejné venkovní kluziště: stadion Kostelec nad Orlicí
- Zimní stadion B.Modrého Lanškroun
- Zimní stadion Ústí nad Orlicí
- Zimní stadion Třebechovice
- Zimní stadion Česká Třebová

V řadě dalších obcích existuje nabídka bruslení na zimních stadionech, která je však omezena klimatickými podmínkami.

V případě dobrých podmínek se nabízejí výborné možnosti pro bruslení na Pastvinské přehradě nebo dalších vodních plochách, avšak pouze na vlastní nebezpečí.

Psí spřežení

V poslední době se stále více rozvíjí závody psích spřežení. Zatím jde o organizované akce jako je např. jeden z nejtěžších závodů psích spřežení v Evropě – Šediváčkův long pořádany v centrální části Orlických hor nebo závody psích spřežení O pohár Bukové hory.

Motoskijöring

Jde o motoristickou aktivitu, která má v regionu již dlouholetou tradici. Závody mistrovství republiky jsou soustředěny většinou do prostoru východních Čech jako jsou závody v Klášterci nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, v Žamberku nebo Pěčíně u Rokytnice v Orlických horách.

2.11.4. KOUPALIŠTĚ , BAZÉNY

Přírodní koupaliště

K největším atraktivitám v letním období patří koupání a další vodní sporty na Pastvinské přehradě.

Pastvinská přehrada
V rámci Pastvinské přehrady se nachází tyto hlavní veřejné pláže : Panel, Šlechtův palouk a Petrův palouk. Vedle těchto pláží, kde se nachází i základní sociální zázemí, existuje na březích přehrady řada dalších veřejně přístupných i soukromých pláží. Díky povětrnostním podmínkám není Pastvinská přehrada vhodná pro provozování vodních sportů, které využívají povětrnostní prohlídky (jachting, windsurfing), ale skýtá výborné podmínky pro kanoistiku a veslování.

Další přírodní koupaliště
Jedná se zejména o rybníky, které nejsou rybochovnými a pro dobrou kvalitu vody a přírodní atraktivitu okolního prostředí jsou vyhledávanými koupališti, často neorganizovanými – na vlastní nebezpečí. Jedná se například o :

- Lanškrounské rybníky
- Rybník Na mandlu Řetová a Přívratské rybníky
- Písáky u Kosteleckých horek a další

Veřejná koupaliště a bazény

V destinaci Orlické hory a Podorlicko se nachází zejména tato nabídka veřejných koupališť:

- Městské koupaliště ve Včelném Rychnov nad Kněžnou
- Plavecký areál Dobruška (venkovní bazén a krytý velký bazén)
- Koupaliště Žamberk
- Koupaliště Písečná
- Koupaliště Kostelec nad Orlicí
- Koupaliště Vamberk
- Městské koupaliště Třebechovice
- Aquapark Ústí nad Orlicí

- Krytý bazén Ústí nad Orlicí
- Krytý bazén Česká Třebová
- Koupaliště Broumar Opočno.

2.11.5. OSTATNÍ DRUHY VOLNOČASOVÉ INFRASTRUKTURY

In-line brusle

In-line bruslení zaznamenává v České republice v posledních letech obrovský rozmach. Díky výstavbě nových cyklostezek se v poslední době výrazně zvýšil zájem o in-line bruslení, v regionu, ze kterého se stala zejména v jižní části jedna z největších atraktivit destinace Orlické hory a Podorlicko. Speciálně k využití pro in – line bruslení se nabízejí tyto cyklostezky :

- Ústí nad Orlice - Letohrad (12.8 km)
- Choceň – Vysoké Mýto (5.3 km)
- Kerhartice – Bezpráví (4 km)
- Bezpráví – Choceň (11 km)
- Týniště nad Orlicí - Petrovice (1.5 km)
- Kostelec nad Orlicí - Doudleby nad Orlicí (2.2 km)
- Lanškroun – Albrechtice (1,9 km)
- Rychnov nad Kněžnou – Solnice – Ještětice (4,6 km)
- Žamberk – směr Líšnice (1,2 km)

Do konce roku bude otevřena cyklostezka Žamberk-Letohrad (4,6 km)

Bowling

V řešeném území se nachází následující bowlingové dráhy:

- Bowling – Kostelec nad Orlicí
- Bowling Na Hradě – Vamberk
- Bowling Radava – Ústí nad Orlicí
- Sport centrum VUB – Ústí nad Orlicí
- Bowling Karolína – Žamberk
- Marvel bowling bar – Žamberk
- Bowling v pivovaru Rampušák – Dobruška
- Bowling club Steva – Opočno
- Bowling Národní dům – Česká Třebová
- Bowling J+S – Rychnov nad Kněžnou
- Gapa Centrum - Rychnov nad Kněžnou
- Kuželna TJ Start - Rychnov nad Kněžnou

Horolezecké terény

V řešeném území se nachází několik umělých horolezeckých stěn (většinou krytých) :

- Víceúčelová sportovní hala při ZŠ Svatopluka Čecha v Chocni
- Horolezecká stěna pod širým nebem v Cakli v Ústí nad Orlicí
- Horolezecká stěna v Lanškrouně
- Horolezecká stěna - Skatepark Kostelec nad Orlicí
- Výcvikové centrum Univerzity Palackého – Studentská zátoka Pastviny
- Horolezecká stěna – tělocvična SPSŠ v Rychnově nad Kněžnou
- Bouldering - Základní škola Žamberk

Přírodní zajištěné horolezecké terény se nachází ve Studeném (Studenecké skály) a v Mladkově.

Projižďky na koních

- Farma Příhoda Mladkov - Vlčkovice
- Farma na Tiché Orlici
- Chov koní Hradčany
- Jezdecká stáj Petra Proudová
- Jezdecký klub Lanškroun
- Jezdectví - Statek U svatého Jána v Kunvaldě
- Jízda na koni - Petr Staněk (nabízí i putování na koních)
- Ranč „B“ a „C“
- SHR – jezdecká škola a chov koní Zdeněk Bittl
- Jezdecký klub Rokytnice v Orlických horách

Lanová centra

- Lanové centrum U Kožešníků v Deštném v Orlických horách
- Lanové centrum Říčky v Orlických horách – Park Spiders
- Lanové centrum Pastviny – výcvikové centrum Univerzity Palackého
- Lanové centrum Peklák v České Třebové

Vodáctví

Příznivé podmínky pro klasickou vodáckou turistiku (sjíždění řek) skýtá zejména spojená Orlice a dolní tok Tiché Orlice, sezónně pak Divoká Orlice a střední tok Tiché Orlice. Při vyšších vodních stavech a v rámci akce 15 km po Divoké Orlici (kdy se vypouštění větší množství vody z Pastvinské přehrady) nabízejí tyto řeky i adrenalinové obtížné vodácké sjezdy. V Sopotnici se nachází na umělé vodní nádrži tréninkové centrum vodního ródea.

Areály aktivní turistiky

Jedná se o areály, zapojené do celorepublikového projektu Aktivní turistika v Česku, nabízející kombinaci více disciplín aktivních až adrenalinových pobytů se zajištěnými programy, s instruktory a půjčovnami vybavení :

- Cakle v Ústí nad Orlicí
- Peklák v České Třebové
- Areál v Českých Petrovicích.

V území se nachází řada dalších areálů, které se tímto směrem vydávají. Jedná se především o lyžařské areály, které začínají nabízet i aktivní letní program. Příkladem je areál České Petroviče, areál Říčky v Orlických horách, areál Peklák v České Třebové a další.

Grassball

Grassball České Petrovice

Golfová odpaliště

Nebeská Rybná
Hnátnice

3. VYHODNOCENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

3.1. VYHODNOCENÍ DOSTATEČNOSTI VYBAVENOSTI ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ DLE JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ CHARAKTERISTIKY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.

3.1.1. DOPRAVNÍ PŘÍSTUPNOST A OBSLUŽNOST

Řešené území je **napojeno na hlavní silniční síť** České republiky prostřednictvím komunikací I/11, I 14 , I/43 a I/36. Napojení na dálniční síť je nejbližší na dálnici D11 v Hradci Králové a rychlostní komunikaci R 35 v Mohelnici. I přes relativně slušnou přístupnost po komunikaci I.třídy je zřejmé, že dopravní přístupnost a to zejména po dálniční síti a po rychlostních komunikacích bude v budoucnu jedním ze zásadních činitelů konkurenceschopnosti turistických regionů a oblastí.

Jedinou reálnou možností lepšího přístupu na dálniční síť je **plánovaná realizace rychlostní komunikace R 35** v prostoru Opatovice-Holice-Vysoké Mýto – Litomyšl (tzv.jižní varianta schválená zastupitelstvem Pardubického kraje) a **vybudování s tím souvisejících přivaděčů** do Letohradu a Žamberka a dále **dobudování dálnice D 11 do Hradce Králové** a její pokračování do Polska.

Vybudování rychlostní komunikace R 43 z prostoru Moravské Třebové (křížení s R 35) přes Lanškroun k hraničnímu přechodu Dolní Lipka – Boboszow je v ÚPD Pardubický kraj uvedeno pouze jako výhled. Přesto je nutné i této variantě věnovat pozornost z důvodu vzrůstajících aktivit Dolnoslezského vojvodství a zejména okresu Kladsko.

Silniční propojení sídel v řešeném území i navazujících sídel v území zájmovém je zejména v létě **přiměřené** poloze území v horském a podhorském terénu. **Problémem** se stává **dopravní přístupnost v zimním období**, kdy zimní údržba je a může být i v budoucnu značně omezujícím faktorem nejen pro běžnou dopravní obsluhu území, ale i pro dostupnost např.lyžařských center návštěvníky. Částečným řešením může být pořízení lepší techniky pro zimní údržbu zejména obcí, koordinace zimní údržby a další aktivity při předávání informací o sjízdnosti silnic v řešeném území.

Pozitivní skutečností je **zásadní rekonstrukce pohraničních komunikací** provedená v minulých letech, která zásadně přispěla ke zlepšení dopravní přístupnosti regionu.

Železniční spojení je zejména díky výstavbě železničního koridoru v jižní části regionu a elektrifikaci tratě Ústí nad Orlicí – Lichkov – Polsko zajímavou alternativou jak k veřejné autobusové dopravě, tak zejména k osobní automobilové dopravě. K budoucí preferenci nabídky železniční dopravy přispívá i modernizace železničního (dopravních) terminálů v České Třebové a v Letohradě. Zajímavou je i stále aktuální myšlenka výstavby tzv.Orlické dráhy.

S **ostatními druhy dopravy** (vyjma turistických) se v současné době nepočítá, i když rozvoj letecké přepravy se zřejmě stane v dohledné době velmi aktuální .

Dopravní obslužnost řešeného území je přiměřená v pracovních dnech a velmi omezená o víkendech s výjimkou dálkové autobusové dopravy v centru regionu. Velmi

zajímavou aktivitou je již několik let rozvoj specializované dopravy pro cestovní ruch jako jsou **cyklobusy a skibusy** a nově zavedený **Radiobus**, které představují **obrovskou perspektivu** pro zajištění dopravní obsluhy území nejen pro účely cestovního ruchu a jsou jedním z nejpropracovanějších systémů v rámci ČR. Při realizaci produktů cestovního ruchu bude nutná užší spolupráce a vazby na menší veřejné dopravce.

3.1.2. OCHRANA PŘÍRODY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

V rámci řešeného území je existence zvláště chráněných území velmi významným fenoménem a to zejména z pozitivního hlediska, když zejména zvláště chráněná území vytvářejí hlavní atraktivitu pro rozvoj potenciálu cestovního ruchu v destinaci Orlické hory a Podorlicko. Největším z nich je **CHKO Orlické hory**. Na stranu druhou je nutné brát ne zřetel limity, které dává existence těchto zvláště chráněných území pro rozvoj jak infrastruktury, tak produktů cestovního ruchu.

3.1.3. INFORMAČNÍ SYSTÉMY CESTOVNÍHO RUCHU V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

V řešeném území existuje v současnosti řada **informačních center,** a to zejména ve větších sídlech regionu. Tato informační centra pak doplňují některá menší sezónní informační centra zejména v areálech cestovního ruchu.

Koordinovaná spolupráce informačních center funguje v tuto chvíli lépe v pardubické části regionu díky činnosti Destinační společnosti Východní Čechy (zejména z pohledu již zavedeného systémového sběru dat).

Protože informační centra hrají nejen zásadní roli při poskytování informací obyvatelům a hostům řešeného území, ale jsou také zásadní složkou managementu řízení turistické destinace, je nutné věnovat spolupráci a koordinaci činností informačních center v celém území destinace Orlické hory a Podorlicko vysokou pozornost.

Rozsah a způsob značení **pěších a cyklotras** v území je zcela dostačující V nejbližším období je nutné koncepčně dopracovat systém péče o cykloturistické pásové značení (dohoda s Klubem českých turistů) a zejména navrhnout a realizovat mobiliář k pěším a cyklotrasám (odpočinková místa, lavičky apod.) a celkově zajistit udržitelnost systému (obnova, údržba a úklid).

V řešeném území dále existuje rozsáhlé značení strojově **upravovaných lyžařských stop** a to zejména v centrální části Orlických hor a v oblasti Bukové hory a Suchého vrchu. Problémem tohoto značení je jeho nejednotnost.

Realizace dalšího značení souvisí s přímou realizací některých produktů cestovního ruchu (hipoturistika, další rozvoj lyžařské běžecké turistiky apod.). Nové značení je třeba provádět systémově v intencích republikově zaváděných systémů, většinou garantovaných Klubem českých turistů.

Dopravní značení turistických cílů je v řešeném území turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko nedostačují, vyznačeno je jen několik turistických atrakcí v regionu. Doplnění by mohlo proběhnout v rámci připravovaného projektu, koordinovaného KČT.

Externí orientační systémy jsou realizovány po celém řešeném území a to díky jednotlivým aktivitám zejména větších sídel. Regionální značení je provedeno uceleně pouze v mikroregionu Pastvinské přehrady.

Internetová a webová presentace

Systémově řízená a ucelená prezentace turistické oblasti existuje omezeně v podobě prezentace na www.orlickehory-cz.info. Tato prezentace má mimo jiné následující omezení : Web je postaven na technologii IPO společnosti Antee s.r.o., kterou využívá řada obcí a měst ke své prezentaci. Nejedná se ale o systém, který by byl vyvinutý specificky pro potřeby cestovního ruchu. To s sebou logicky nese řadu omezení, která se na webu projevují.

Systémové připomínky

- Systém neumožňuje kontextové zobrazování informací ve vazbě na konkrétní lokalitu – nejde tedy například u vybraného cíle automaticky vypsat pořádané akce, trasy a programy, které jej zahrnují, služby v nejbližším okolí apod.
- Systém nepracuje s gps souřadnicemi, což neumožňuje například vypsat cíle nebo služby v určité vzdálenosti od zadaného bodu nebo jejich zobrazování v mapách
- Systém v podstatě vůbec nepracuje s mapovou informací, zcela chybí funkční mapová aplikace
- Systém neumožňuje uživateli vybrané informace si někam pohodlně ukládat a později s nimi dále pracovat – např. sestavit si vlastní itinerář pobytu
- Systém neumožňuje složitější výběry z databáze turistických cílů, služeb, tras, programů nebo akcí
- Systém nepodporuje jiná média než fotografie a to ještě velmi jednoduchou formou
- Systém nepodporuje práci s různými cílovými skupinami

Koncepční připomínky

- Web neobsahuje komplexního průvodce po lokalitách regionu od úrovně Orlické Hory a Podorlicko přes úroveň menších území (turistických zón / mikroregionů) až po úroveň jednotlivé obce či města – pro první orientaci v nabídce regionu je takový průvodce velmi důležitý, jinak hrozí zahlcení velkým množstvím turistických cílů, aktivit apod.
- Web zcela nedostatečně pracuje s vizuální informací – obsahuje velmi málo popisných nebo image fotografií, neobsahuje videa, webkamery, aplikace typu pošli pohlednici, spořiče, tapety atd.
- Web často využívá odkazy na externí stránky a nemá snahu uživatele udržet, maximum informací mu poskytnout sám a naučit ho vracet se na stránky zpátky
- Web vůbec nepracuje s turistickými produkty a s různými cílovými skupinami návštěvníků

Konkrétní připomínky

- Prezentace nabídky služeb
    - Databáze ubytování a stravování je velmi základní – u většiny zařízení je naplněn pouze název zařízení, adresa, telefon bez jakéhokoli bližšího popisu, fotek – to je ale spíše výtka vůči naplnění daty, než vůči struktuře a technologickým možnostem webu
    - Vyhledávání Ubytování umožňuje pouze výběr podle lokality + fulltext podle názvu, adresy a popisu, nelze jednoduše vybírat například podle typu a kategorie ubytování, podle nabídky služeb, kapacity apod.
    - Stejná připomínka platí i pro Kempy
    - Vyhledávání Stravování umožňuje pouze výběr podle lokality + fulltext podle názvu, adresy a popisu, nelze jednoduše vybírat například podle typu stravování, či dalších kritérií

- Prezentace nabídky akcí
  - Sekce Kulturní kalendář je velmi nepřehledná – po vstupu je zde výběr významných akcí několika měst, dále jsou tu jakési Hlavní události a Přehled akcí, který koresponduje s boxem Přehled akcí v pravém sloupci layoutu – zřejmě ukazuje akce na další měsíc, ale bohužel je řazen tak, že nejbližší akci už není vidět, protože je v seznamu jako poslední
  - Vyhledávání kromě fulltextu žádné není – ani podle termínu, lokality, typu akce, cílové skupiny, vybranou akci nejde si někam uložit do „svého“ prostoru
  - Struktura zápisu akce je velmi jednoduchá – název, termín, slovní popis a žádné složitější vyhledávání ani neumožňuje – navíc u řady akcí chybí místo konání!!!
  - Nelze provázat akci s místem konání (akce + zámek, kde se koná)
- Prezentace nabídky atraktivit
  - Sekce Památky a pamětihodnosti – velmi málo fotek, neatraktivní prezentace, není jasná lokalizace – kde se památky nacházejí v rámci regionu, nelze jednoduše zjistit, jestli se na místě aktuálně nekonají nějaké akce, jestli tam jsou další turistické služby, jaké jsou cíle v nejbližším okolí atd.
  - Není žádné vyhledávání, kromě fulltextu
- Prezentace nabídky aktivit
  - Sekce Sport – na vstupní straně je přehled sportovních areálů, v sekci bowling, koupaliště, lanová centra, paintball, relaxační centra, odkazy vedou přímo mimo web, v sekci horolezectví, jezdectví, rybářství jsou zase (některé) objekty popsané v databázi
  - Nad takto strukturovanými daty nelze rozumně vyhledávat – podle lokalit, typu zařízení…
- Prezentace nabídky tras a programů
  - Sekce Turistika/tipy na výlety – jen seznam vybraných tipů ze sekce památky a pamětihodnosti + lokalit a služeb popsaných v rámci této sekce – není jasné řazení objektů – abecedně? Tematicky?, chybí fotky, chybí lokalizace v rámci regionu
  - Sekce Turistika / pěší turistika – seznam obsahující stručný popis tras KČT ve vybraných regionech, použité zkratky KČT nejsou nikde vysvětleny
  - Sekce Turistika / naučné stezky a přírodní památky – seznam NS + zajímavých přírodních lokalit, zahrnuje i cyklostezky (Choceňská NS)
  - Sekce Turistika / cykloturistika – sekce sice obsahuje několik popisů cyklotras, ty lze ale dohledat jen přes mapu stránek, v sekci se odkazy neobjevují?
  - Trasy a programy se nedají nikde vyhledávat, nikde se nezobrazují ve vazbě na cíle, kolem kterých vedou, nikde nejsou zakresleny do mapy
- Prezentace nabídky měst a obcí – průvodce regionem
  - Sekce Města pouze obsahuje odkazy na městské weby, ale nikde se turista nedočte ani slovo o nabídce obcí nebo nějakých větších celků, např. mikroregionů / turistických zón apod.
- Jazykové mutace
  - V některých jazykových mutacích se běžně objevují české popisné texty

Závěry k webové prezentaci www.orlickehory-cz.info

Za zásadní systémové slabiny stávajících stránek lze považovat:

- Absence strukturovaného víceúrovňového průvodce po lokalitách regionu (region jako celek, menší území/mikroregiony, města, obce)
- Nemožnost kontextového zobrazování informací v závislosti na lokalitě
- Absence funkční mapové aplikace a jejího provázání s objekty databáze (turistické cíle, služby, aktivity, trasy, programy…)
- Absence modulu umožňujícího uživateli sestavení vlastního itineráře
- Absence kvalitního vyhledávacího modulu
- Minimální využití fotografií a dalších médií
- Absence cílené komunikace s různými cílovými skupinami
- Absence nabídky konkrétních produktů uzpůsobených potřebám cílových skupin

Odstranit tyto slabiny lze **pouze za předpokladu využití jiné technologie** postavené na databázi objektů lokalizovaných gps souřadnicemi, vnitřně provázaných klíčovými slovy a spravovaných kvalitním redakčním systémem.

V současné době je neexistence moderní ucelené a koordinované prezentace na webu zaměřené na cestovní ruch **vážným handicapem** dalšího rozvoje turistického potenciálu řešeného území.

3.1.4. SITUACE V MARKETINGU A PROPAGACI CR V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

Rok 2009 je rokem **vzniku zájmového sdružení právnických osob Orlické hory a Podorlicko** představující budoucího hlavního reprezentanta a koordinátora rozvoje potenciálu cestovního ruchu v destinaci. Do této doby bylo celé řízení rozvoje cestovního ruchu realizováno dílčími aktivitami jak svazků obcí, které v řešeném území působí, tak prostřednictvím jednotlivých sídel a v ojedinělých případech prostřednictvím ostatních subjektů cestovního ruchu (např. lyžařské areály). Tento **časový posun v zavedení komplexního a systémového řízení** cestovního ruchu v destinaci představuje určitý **handicap** oproti oblastem, které začaly systémově řídit cestovní ruch již před několika lety.

Dosavadní nesystémový přístup k rozvoji potenciálu cestovního ruchu se jednoznačně odrazil v **celoregionálních marketingových aktivitách**, které prakticky existovaly **velmi omezeně**. Příkladem takových komplexních aktivit, kdy byla snaha prezentovat celé řešené území byly jen tiskové materiály o destinaci Orlické hory a Podorlicko, vydané ve spolupráci svazků obcí prostřednictvím RTIC Kostelec nad Orlicí a některé materiály, vydávané Sdružením obcí Orlicko.

Řešené území **je prezentováno na veletrzích cestovního ruchu** zejména ve spolupráci svazků obcí v regionu s Destinační společností Východní Čechy a s Královéhradeckým krajem Tato **dvojkolejnost** má bohužel negativní dopad na většinou nejednotnou prezentaci destinace Orlické hory a Podorlicko a aktivity sdružení OHP musí vést k odstranění této dvojkolejnosti. Výjimkou byla např. společná prezentace na veletrhu v Hradci Králové.

3.1.5. PŘÍRODNÍ ATRAKTIVITY

Přírodní atraktivity jsou jednoznačným fenoménem, který řešenému území dávají šanci na další rozvoj ekonomiky cestovního ruchu. V rámci území České republiky je řešené území s nabídkou svých přírodních atraktivit v oblasti cestovního ruchu územím, které je sice

velmi zajímavé, ale určitě nepatří k top vyhledávaným územím a to i díky nedostatečnému marketingu.

Je důležité si uvědomit , že právě v takovémto území a v době rozmachu nových typů turistiky (zážitková turistika, aktivní sporty, adrenalinové aktivity) existence pouze pěkné přírody nezaručí jakýkoliv další rozvoj turistiky. Je zřejmé, že v současné době by mělo být zcela dominantní aktivitou rozvoje cestovního ruchu řešeného území vznik a provoz kvalitního managementu a s tím související marketing.

3.1.6. HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI

V řešeném území se **nachází řada velmi zajímavých historických památek a to zejména v podhorské části území**, které jsou již v této době zárukou možného potenciálu atraktivní nabídky. Bohužel díky minulé neexistenci jednotného destinační řízení nedošlo k provázání dílčích marketingových aktivit historických atraktivit s nabídkou jiných fenoménů území.

Rozvoj marketingu historických a kulturních památek by měl vést mimo jiné k dosažení následujících cílů :

- k obecnému zvýšení zájmu o území
- k vytvoření alternativ využití pobytu v území při špatném počasí
- k zvýšení pestrosti nabídky k trávení volného času v území.

3.1.7. VÝZNAMNÉ A TRADIČNÍ SPOLEČENSKÉ , KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE

Z **pohledu nabídky akcí** se jeví region jako **průměrný**. V obcích je nabízena řada akcí různého charakteru, z nichž **pouze část překračuje trvale svým významem hranice řešeného území**. Z pohledu kulturního patří k nejvýznamnějším událostem hudební a divadelní akce ve větších sídlech území (Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Letohrad, Žamberk). Regionální význam pak má většina různých **sportovních akcí**. Přesto najdeme v regionu několik akcí z **celostátním významem**.

U řady velice zajímavých akcí chybí kvalitní propagace. **Všechny akce**, a to nadregionální i lokální, přitom představují **vlastní atraktivitu území a velice vítanou nabídku** a doplněk k programům a produktům v území, avšak za podmínek jejich systémového marketingu a propagace, který v současné době funguje jen velice omezeně (na web Východních Čech nebo RTIC). Tzv. o těchto akcích se veřejnost dozvídá jen velmi omezeně.

3.1.8. ZÁKLADNÍ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Předmětem této marketingové koncepce nejsou analýzy ubytovacích a stravovacích kapacit, které svým rozsahem vyžadují obsahově i časově rozsáhlejší prostor .

3.1.9. VOLNOČASOVÁ INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

Obecně lze konstatovat, že veřejně přístupná **volnočasová infrastruktura cestovního ruchu v řešeném území existuje v různém spektru a kvalitě**, což je jednou z hlavních příčin stagnace využívání potenciálu cestovního ruchu řešeného území. Dalším problémem je, že pokud tato infrastruktura existuje, návštěvník se hůře dozvídá o podmínkách jejich provozu.

Možnosti koupání jsou realitně rozsáhlé, bohužel však pouze **v podhorské části** řešeného území bez vazeb na aktivity v horské části Orlických hor. Negativním případem stagnace nabídky vodních sportů je stále např. Pastvinská přehrada. Využití přehrady ke koupání je stále populární, ale bohužel stále více postrádající prvky moderního volnočasového, dopravního a sociálního zázemí. Na stranu druhou je velmi pozitivní rozvoj nových moderních aquparků, které by při vhodném marketingu mohly významně přispět k rozvoji celkového turistického potenciálu území.

Z pohledu **zimních aktivit**, je zásadní neustálý rozvoj nabídky jak **tří nadregionálních lyžařských středisek**, tak i lyžařských středisek menších, které aktuálně rozšiřují své nabídky o letní aktivní až adrenalinové provozy. Negativem je nekoordinovaný marketing ucelené nabídky zimních sportů v turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko. Velmi zajímavou aktivitou posledních let je rozvoj nabídky strojově upravovaných **lyžařských běžeckých stop**, kdy se v řešeném území nabízejí rozsáhlé možnosti nabídky tohoto produktu cestovního ruchu. V území jsou také dobře zakotveny trendové zimní sporty (psí spřežení, skijöring, motoskijöring a další).

Další zajímavou aktivitou zejména mimozimního období v podhůří je rozvoj produktu **in-line bruslení**, jehož potenciál stoupá s rozšiřující se nabídkou cyklostezek. Do popředí se také dostává **zážitková aktivní turistika**, která má v regionu také své zázemí (vybavené areály aktivní turistiky, lanové parky, vodáctví, projížďky na koních aj.). Důležitou roli hraje také **infrastruktura** a nabídka **pro nepřízeň počasí**, jako jsou v území existující bowlingové dráhy.

3.2. VYHODNOCENÍ TURISTICKÉHO POTENCIÁLU ÚZEMÍ

Hlavním potenciálem destinace Orlické hory a Podorlicko pro rozvoj cestovního ruchu je:

- **krásná příroda v mnoha podobách a značné pestrosti** na celém území destinace, často v režimu státní **ochrany přírody**: hřebenová část Orlických hor chráněná plošně v režimu CHKO, údolní niva Orlice chráněná v plošně – liniovém režimu přírodního parku, četné maloplošné přírodní rezervace výjimečných přírodních zajímavostí – 20 ks (např. přírodní rezervace Zemská brána, přírodní rezervace Třebovské stěny)

- **pestrá členitá krajina** od horského hřebene s kleči a původní bukovinou v nejvyšších partiích přecházející do vrchovin a pahorkatin s lesy, loukami a poli v podhůří, protkaná **hustou sítí potoků a řek** v povodí Tiché a Divoké Orlice, Zdobnice a Kněžny, údolní **Pastvinská přehrada**

- **osídlená a živá, tudíž udržovaná a nechátrající krajina** s hustou sítí cest a silniček, s řadou malebných horských a podhorských vesniček a se zázemím menších i větších měst v podhůří jako je Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

- **dopravně výborně dostupné území z celé Evropy** zejména po nadnárodním **železničním** koridoru do dopravního terminálu v České Třebové nebo po komunikacích I. třídy v podhůří a s promyšlenou logistikou navazující dopravy po destinaci: hromadná doprava (železnice, bus), zejména vč. specifických spojů **cyklobusů a skibusů** až do atraktivních horských částí destinace

- **perspektivní a neokoukaná značka Orlické hory,** dobře zapamatovatelná, unikátní a dobře propagovatelná s historickými a pohádkovými postavičkami **Rampušáka** – **vládce hor a Kačenčiny říše,** systém **certifikovaných domácích výrobků pod regionální značkou** vyrobeno v Orlických horách

- **jádro Orlických hor** s turistickou hřebenovkou pro **pěší** a s obslužnými asfaltovými cestami v úbočích, nabízející jedny z nejlepších terénů v ČR pro **cykloturistiku** a zimní turistiku na **běžkách**, vč. oblíbeného **skatu**, a to v nejkrásnějších místech hor uvnitř CHKO, jejíž návštěvní řád však jasně vymezuje pohyb a chování návštěvníků

- **unikátní síť cyklo&in-line stezek** nemající v ČR obdoby, propagovaná pod značkou **cyklo&in-line království Východních Čech** a představující nejperspektivnější podhorskou nabídku destinace. Celkem je zde vybudováno přes 50 km stezek, z toho cca 40 km vhodných pro in-line, jehož obliba geometricky roste a navíc umístěných v krásném přírodním parku údolní nivy Orlice, s vybaveností odpočívadly, dětskými hřišti a naučnými tabulemi nabízející unikáty zdejší přírody i zajímavosti a současně vybízející k ochraně přírody, a to s občerstvením a ubytováním v dosahu. Výjimečné jsou **areály aktivní a adrenalinové turistiky** postavené na přírodní bázi (např. Cakle Ústí nad Orlicí, Peklák Česká Třebová, Říčky v Orl.horách, České Petrovice) s lanovými centry, horolezeckou stěnou a veškerým zázemím (půjčovny, servisy, instruktoři).

- **řeka Orlice** ve všech jejích podobách s úžasným **kaňonem Zemské brány** na horním toku, s přírodními meandry na středním toku a s potenciálem jejího bezpečného a šetrného **vodáckého** využití níže

- **hustá síť dobře značených turistických a cyklotras s doprovodnou infrastrukturou** (odpočívadla, mapy), koňské stezky na Lanškrounsku, **zajímavé naučné stezky** (Geologické a vodní muzeum v přírodě, stezka smyslového vnímání, …) zejména v chráněných územích

- **četné kulturní a technické památky** (lidová a venkovská architektura kostelíků, kapliček, chalup a mlýnů), ale také monumentální kostel a proslulé **poutní místo Neratov**, **zříceniny hradů Potštejn, Lanšperk, zámky Opočno, Častolovice**, 10 ks **rozhleden** (např. Suchý vrch, Andrlův chlum, Vrbice), unikátní **vojenské opevnění** a pevnosti Bouda a Hanička, **Muzeum řemesel** v Letohradě, slavní rodáci Jan Ámos Komenský, Jiří Stanislav Guth Jarkovský, Karel Poláček a mnoho dalších.

- **celoroční nabídka destinace a nabídka pro jakékoliv počasí** – výborná nabídka **sjezdového lyžování** v proslulých horských střediscích Říčky v Orlických horách (srovnatelné s Alpami), Deštné v Orlických horách a Čenkovice i na podhorských sjezdovkách, upravované běžecké trasy, v podhůří zimní stadiony a kryté bazény, bowling, muzea aj. vyžití

- **relativně kvalitní a fungující služby cestovního ruchu** – **ubytování** různých kategorií od tábořišť, kempů, turistických ubytoven po penziony a hotely s právě doplňovanými kapacitami na míru potřeb regionu, síť **stravovacích** zařízení od rychlých bufetů po restaurace, půjčovny a servisy s určitou **dělbou rolí a doplňkovosti** nedotčené přírody hor a vyšší koncentrace služeb v podhůří

- **potenciál růstu česko-polské spolupráce** na společných turistických produktech a nabídce pro zvýšení přeshraniční návštěvnosti, a to již na bázi probíhající spolupráce

- fungující síť **informačních center** a fungující základní **propagace a marketing, výborná spolupráce obcí, podnikatelů** (ubytovatelů) **a neziskových organizací** (Asociace hotelů a restaurací, KČT, CHKO), vrcholící v založení **jedné destinační organizace** Orlické hory a Podorlicko v dubnu 2009 pro komplexní marketing a propagaci území u nás i v zahraničí.

SOUHRN : Hlavní přednosti a potenciál destinace Orlické hory a Podorlicko pro rozvoj cestovního ruchu :
Krásná příroda a pestrá krajina s velkým podílem státem **chráněných území**, s kulturními a technickými památkami a zajímavostmi – **horský hřeben**, říční kaňon, údolní **přehrada**, hraniční **opevnění**, rozhledny, neokoukaná a dobrá **značka Orlické hory s Rampušákem a Kačenčinou říší pohádek**, vyspělá infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu: unikátní **cyklo&in-line království Východních Čech**, značení a veškeré zázemí pro **cykloturistiku**, areály **aktivní a adrenalinové turistiky** s lanovými centry a dalšími aktivitami, koňské stezky, vodácká řeka Orlice, **celoroční nabídka** destinace se **zimními sjezdovými centry** jako jsou Říčky v Orl. h., vynikající terény pro běžky i oblíbený **skate**, **nabídka pro nepřízeň počasí** (bazény, bowling, muzeum řemesel apod.), **fungující služby** ubytování, stravování, půjčoven aj., výborná dopravní dostupnost (železniční koridor, **ski a cyklo BUS**), dělba rolí a doplňkovost nedotčené přírody hor a služeb v podhůří, fungující síť informačních center a propagace v území, česko-polský potenciál, **výborná spolupráce obcí, podnikatelů** (ubytovatelů) **a neziskových organizací** (KČT, CHKO), vrcholící v založení **jedné destinační organizace** Orlické hory a Podorlicko v dubnu 2009 pro komplexní marketing a propagaci území u nás i v zahraničí.

3.3. SWOT ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

SWOT analýza je souhrnným zhodnocením silných a slabých stránek, příležitostí a rizik daného území. SWOT analýza shrnuje přehledně a metodicky jednotně výsledky úvodní analýzy hlavních stránek života v řešeném území. Je výchozí aktivitou pro určení dalších kroků k rozvoji potenciálu cestovního ruchu v turistické oblasti Orlické hory a Podorlicko z důrazem na :

- jak zachovat a posílit silné stránky
- jak odstraňovat nebo eliminovat slabé stránky
- které budoucí příležitosti lze využít pro další rozvoj a jak
- jak čelit (prostředky, postupy) očekávaným ohrožením dalšího rozvoje regionu.

Silné stránky	Slabé stránky
Základní charakteristiky prostředí CR	
• Vysoký potenciál přírodních atraktivit prostředí • Velmi dobrá kvalita životního prostředí • Existence zvláště chráněných území • Tradice využívání severní části oblasti pro CR	• Neexistence regionálního marketingu v CR • Nedostatečné finanční prostředky z veřejných zdrojů vkládaných do rozvoje infrastruktury a marketingu CR • Relativní nezájem investorů o rozšiřování

• Potenciál pro celoroční využití území regionu • Hustěji osídlená podhorská část – alternativa pro plné vytížení kapacit atraktivit CR a pro špatné počasí • Významný potenciál návštěvníků a turistů ze sousedního Polska • Rozvoj nových trendových aktivit v CR (in-line, běžecké lyžování) • Dobře rozvinutý systém speciální dopravní obslužnosti (cyklobusy, skibusy, radiobus) • Zkušenosti obcí se spoluprací v rámci svazků obcí při rozvoji CR	podnikatelských aktivit v oblasti cestovního ruchu • Územní nepřipravenost k realizaci investic do CR, malá nabídka ploch k investování • Nedostatečná dopravní obslužnost území zejména v jeho severní části a o víkendech • Nedostatečná spolupráce subjektů cestovního ruchu v rámci destinace • Nedostatečná spolupráce s polskými partnery při rozvoji CR v Orlických a Bystřických horách • Nedostatečná spolupráce krajských samospráv a nejednotný přístup k podpoře CR v destinaci OHP • Nedostatečná propagace malých soukromých objektů a jejich nabídek aktivit
Návštěvnická atraktivita regionu	
• Image regionu spojený s využíváním regionu pro CR • Atraktivita krajiny daná její pestrostí a rázem a vysoký podíl lokalit vhodných pro rekreaci • Komplexní a rozsáhlý systém turistických a cykloturistických tras • Tradice lyžařských center v Čenkovicích, Deštném v Orl.h. a v Říčkách v Orl.h. a rozvoj menších areálů zimních sportů • Výjimečná síť cyklo&in-line stezek a rozvíjející se aktivní turistika • Potenciál nabídky historických aktivit v podhorské části území • Tradice využívání Pastvinské přehrady k rekreaci • Rozvoj areálů vodních sportů – Žamberk, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová, Dobruška, Třebechovice • Potenciál oblasti lanškrounských rybníků • Potenciál pro rybářství a myslivost • Působení slavných rodáků a osobností (J.A.Komenský F.L.Věk, M.D.Rettigová, Karel Poláček), a to i soudobých (Roman Šebrle, Taťána Kuchařová) a další • Široká nabídka muzeí • Existence sportovišť (aquaparků, stadionů, kurtů, multifunkčních zařízení, golfových odpališť) především v podhorské části • Obnovená tradiční poutní místa • Tradiční kulturní, společenské a sportovní akce (současně propagační a turistické)	• Téměř neexistující nabídka programů a produktů pro návštěvníky a turisty • Téměř neexistující alternativní nabídka pro prodloužení sezóny, využití mimosezón a nepřízeň počasí • Stagnace rozvoje potenciálu CR v oblasti Pastvinské přehrady • Převaha hostů oblasti z nízkopříjmových skupin • Dosud nekoordinovaný přístup k systémovému a ucelenému řízení rozvoje CR • Ne zcela dostatečná péče o krajinu
Dopravní a technická infrastruktura CR	
• Velmi dobrá dopravní přístupnost zejména v jižní části oblasti díky existenci silnic I.třídy, ale zejména díky železničnímu koridoru a dopravním terminálům v České Třebové a Letohradě • Dosažitelnost Polska prostřednictvím silničních přechodů do Polska • Rozvinutý systém s provozem cyklobusů, skibusů a radiobusů • Existence základní sítě a další rozvoj systémů cyklostezek a in-line stezek	• Relativně pomalý rozvoj infrastruktury podporující aktivní způsoby trávení volného času a mnohdy zastaralá existující infrastruktura • Špatná dopravní dostupnost o víkendech • Nedostatečná nebo nevhodně umístěná dopravní infrastruktura (parkoviště,..)

Služby a organizace CR	
• Dostatečná nabídka jednodušších stravovacích služeb v některých lokalitách • Relativně vysoká nabídka jednoduchého ubytování • Provoz a koordinace regionálního systému certifikovaných informačních center v rámci regionu Východní Čechy, včetně koordinovaného plnění datového skladu • Rozvoj poskytování informací o CR prostřednictvím internetu • Finanční podpora činnosti infocenter kraji a finanční podpora destinačního managementu z grantu Královéhradeckého kraje • Vznik organizace cestovního ruchu zodpovědné za řízení rozvoje cestovního ruchu v destinaci	• Nevhodná struktura kapacit ubytování – převaha nižšího standardu, nedostatečná kapacita luxusního ubytování pro náročné klienty (zahraniční), chybějící velkokapacitní zařízení (100 a více) • Nevhodná struktura gastronomické nabídky a nedostatečné stravovací možnosti zejména v některých částech území • Horší úroveň objektů nabízejících ubytovací a stravovací služby • Často neprofesionální přístup obslužného personálu • Chybějící průvodci a instruktoři, nabízející připravené programy a produkty organizované i individuální turistiky • Ztížená koordinace a podpora destinačního řízení v OHP díky nedokončeným politickým jednáním obou dotčených krajů • Nekoordinovaná a nedostatečná propagace území • Nesystémová celoregionální informační platforma na internetu • Neexistující systémový datový sklad na území Královéhradeckého kraje • Chybějící komplexní propagace programů (cyklotras a cyklostezek aj.), neucelená mapová presentace • Dosud nízká úroveň kooperace a komunikace mezi subjekty CR v destinaci
Příležitosti	**Hrozby**
• Rostoucí poptávka (sjezdové lyžování, běžecké lyžování, cykloturistika, in line, pěší a horská turistika, venkovská a agroturistika,..) • Růst zájmu tuzemců o pobyty a volnočasové aktivity v tuzemsku (nejen v důsledku hospodářské krize) • Distribuce a doplňkovost funkcí mezi přírodní horskou částí a podhorskou částí s kvalitními službami, vč. zázemí pro špatné počasí • Využití zavedených značek v území • Tvorba ucelené nabídky produktových balíčků a jejich umísťování na trhu • Potenciál využití regionu pro rekondiční a regenerační pobyty (možnost prodloužení sezóny) • Propojení potenciálu přírodních a historických atraktivit • Udržitelný rozvoj cestovního ruchu v rámci režimů zvláště chráněných území • Růst zájmu o skupinové návštěvy, podmíněný nabídkou produktů, dobrými službami a dostatkem a profesionalitou organizátorů • Významně rostoucí cílové skupiny seniorů a zájemců o aktivní pobyty a venkovskou turistiku • Růst zájmu o teambuilding a incentivní turistiku • Potenciál návštěvnosti z Polska • Potenciál rostoucího zájmu o moderní trendové formy cestovního ruchu (adrenalinový, náboženský,	• Sílící pozice a rozvoj konkurenčních regionů ve vztahu k trhu cestovního ruchu • Podcenění významu rozvoje cestovního ruchu pro vývoj malého a středního podnikání a pro tvorbu nových pracovních míst s dopadem na umísťování veřejných prostředků do rozvoje infrastruktury CR • Podcenění profesní přípravy odborníků v oblasti cestovního ruchu • Menší pochopení veřejné správy pro rozumné využití prostředí a území k rozvoji cestovního ruchu. • Nekoncepčnost veřejné podpory cestovního ruchu a nedostatečná podpora rozvoje cestovního ruchu zejména ve venkovských oblastech. • Poškozování atraktivit cestovního ruchu vlivem neorganizovaného rozvoje cestovního ruchu • Chátrání a znehodnocení památkových a krajinotvorných prvků v důsledku nevhodných a necitlivých zásahů • Nízká atraktivita a nedostatečné pobídky pro investory do CR • Nezachycení trendů ve struktuře ubytování – pensiony se sociálním zázemím • Poodcenění významu mezikrajské a přeshraniční spolupráce

temný, asketický, ozdravný,...) • Další rozvoj středisek zimních sportů a další rozšiřování jejich orientace i na letní sezónu • Rozvoj areálů aktivní turistiky (sportovní, adrenalinové pobyty, půjčovny, instruktoři) • Rozšíření nabídky běžeckého lyžování • Využití tradičních poutních míst k rozvoji náboženské turistiky • Zkvalitnění nabídky služeb a infrastruktury cestovního ruchu v území Pastvinské přehrady • Využití potenciálu řeky Orlice pro rozvoj vodácké turistiky a další rozvoj vodáckých táboříšť • Potenciál pro rozvoj hipoturistiky • Změna struktury nabídky ubytovacích kapacit • Využití světových trendů a nových forem cestovního ruchu • Fungování organizace cestovního ruchu v rámci destinace Orlické hory a Podorlicko • Zapojení do koordinovaného řízení rozvoje cestovního ruchu v regionu Východní Čechy • Možnost čerpání finančních prostředků z národních a mezinárodních fondů (kraje, ROP, PRV, OP ČR-Polsko) • Průběžná koordinovaná spolupráce s incomingovými cestovními kancelářemi • Začínající spolupráce s Universitou Hradec Králové a potenciálně i s dalšími školami (zdroj efektivních lidských zdrojů)	

4. NÁVRHOVÁ ČÁST

4.1. ZÁKLADNÍ NÁVRH ORGANIZACE DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU

Základní organizací destinačního řízení v území je destinační společnost Orlické hory a Podorlicko (dále jen OHP), která byla založena v dubnu 2009 a má dle svých stanov vyvíjet činnosti, směřující k aktivnímu rozvoji cestovního ruchu v destinaci Orlické hory a Podorlicko a k zajištění její konkurenceschopnosti na českém i zahraničním trhu. Mj. má destinační společnost OHP koordinovat aktivity cestovního ruchu v destinaci, prosazovat značku OHP, vytvářet programy a produkty a podporovat jejich prodej, koordinovat průzkumy a vytvářet strategie cestovního ruchu, spolupracovat se subjekty působícími v cestovním ruchu v destinaci, v krajích i ČR, zajistit provoz turistického portálu a informačních služeb a organizovat regionální akce.

Jak bylo konstatováno v úvodní kapitole 1.1, je dnes sdružení OHP primárně založeno za účelem **podpory značky Orlické hory a Podorlicko** s přesahem a spoluprací na polské území. V horizontu cca 5 let se očekává posun směrem k marketingu celé **evropské destinace Orlických a Bystřických hor a jejich podhůří** a vytvoření buď **jednotného** nebo **velice úzce spjatého destinačního managementu na polské a české části území**.

OHP bude na destinačním řízení v území spolupracovat vertikálně, horizontálně a tématicky s řadou subjektů a samozřejmě se svými zakladateli, zvolenými orgány a výbory.

Vertikální spolupráce :

Směrem „nahoru“ – region, kraj. Nejbližší spolupracující jednotkou regionální/krajské úrovně je pro OHP Destinační společnost Východní Čechy (dále jen DSVČ), která zatím působí na území Pardubického kraje s možným rozšířením i na území Královéhradeckého kraje. DSVČ bude v koordinaci s OHP zajišťovat některé marketingové nástroje, které je efektivní řešit v rámci vyššího celku – turistického regionu Východních Čech. Jedná s zejména o : nabídku programů a produktů na zahraničních veletrzích, tvorbu regionálních průzkumů a strategií, zajištění famtripů a presstripů, propagaci na veletrzích apod. Dalšími partnery pro koordinaci cestovního ruchu v regionu jsou kraje – Pardubický a Královéhradecký, zejména Královéhradecký kraj zatím plní a zastřešuje některé funkce, které jsou na území Pardubického kraje přeneseny na DSVČ, organizaci spoluzaloženou krajem. Pro efektivní spolupráci bude nutné velice dobře stanovit rozhraní činností, které je efektivní vykonávat přes organizace regionálního/krajského rozměru, které přes organizace oblastního rozměru.

Směrem „nahoru“ – úroveň ČR. Nadregionálním partnerem pro spolupráci v rámci České republiky je agentura Czechtourism, příspěvková organizace MMR nebo přímo MMR, oddělení cestovního ruchu. S tímto partnerem budou realizovány některé aktivity typu famtripů, presstripů a propagace hlavně v zahraničí, podpora rezervačního systému, certifikačních systémů IC aj. a celkově metodická podpora.

Směrem „dolů“. OHP bude současně spolupracovat a koordinovat své činnosti se subjekty, zajišťujícími marketing cestovního ruchu menších území, lokalit a produktů, jako

jsou mikroregiony (svazky obcí, MAS), obce a města nebo nabízející konkrétní služby – vlastníci a provozovatelé zařízení, služeb a atraktivit cestovního ruchu.

Horizontální spolupráce.

OHP bude spolupracovat s destinačními managementy sousedních oblastí a destinací, včetně sousedního Polska (s rozličnou škálou partnerů od gmin, po powiat nebo stowarzyszenie gmin) a metodicky i s jinými nesousedícími destinačními managementy nebo se zahraničními destinacemi.

Tématická spolupráce

Jedná se o spolupráci na konkrétní téma, kterým se spolupracující subjekt zabývá. Například Asociace hotelů a restaurací (AHR), Asociace cestovních kanceláří, Asociace turistických informačních center (A.T.I.C.), Asociace průvodců ČR, Klub českých turistů (KČT), Svaz měst a obcí (SMO) a další. Intenzivní spolupráce se očekává také s CHKO Orlické hory (na úseku šetrného využití území zvláště chráněných území pro rozvoj cestovního ruchu), s regionálními dopravci, zajišťujícími dopravní obslužnost území (AUDIS BUS s.r.o. aj.), s Národním památkovým ústavem (NPÚ) a se školami (tématickými vysokými a středními i se základními) ve věci získání odborných podnětů i efektivních pracovních sil z řad žáků a studentů. Postupně se bude rozvíjet i tématická spolupráce s obdobnými organizacemi a institucemi, působícími na polském území. OHP bude také v kontaktu s politickou reprezentací území na všech úrovních, protože destinační řízení na úrovni managementu OHP je dnes více věcí veřejnou než soukromou podnikatelskou aktivitou (jako některé vyspělé zahraniční managementy).

Spolupráce s aktéry CR

V prvé řadě se jedná o úzkou spolupráci s turistickými informačními centry všech úrovní : místní, oblastní, regionální i republikové. Dále bude OHP spolupracovat se subjekty, které zajišťují konkrétní činnosti z oblasti prodeje produktů, kterými se již OHP ve své podstatě dle stanov zabývat nehodlá a jako nezisková organizace ani nemůže (agentury a zejména cestovní kanceláře). Patří sem také spolupráce s odbornými poradenskými firmami, poskytujícími služby v oblasti dotačního managementu a marketingu CR. Dále se jedná o široké spektrum subjektů a podnikatelů, které pomohou OHP naplňovat její poslání : média, propagační agentury a studia, dodavatelé informačních technologií, provozovatelé tématických serverů, vyhledávacích a mapových serverů, vydavatelé map apod.

4.2. ZÁKLADNÍ NÁVRH HLAVNÍCH TÉMAT ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V ÚZEMÍ

Nosná témata pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci vycházejí z Integrovaného řešení rozvoje cestovního ruchu, zpracovávaného pro území Pardubického kraje v roce 2008. Do stanovení témat se tehdy zapojila pracovní skupina, složená z cca 30 významných aktérů cestovního ruchu (zástupců samosprávy, informačních center a podnikatelů ve službách). Návrh témat je pro potřeby marketingové koncepce aktualizován a zohledněna je Královéhradecká část destinace.

Témata jsou volena jako **dostatečně široká**, pod kterými lze v této fázi nalézt podporu prakticky jakéhokoliv programu a produktu. Jak již bylo řečeno v úvodní kapitole, následovat bude zpracování marketingové strategie, která by měla určit priorizaci v marketingové podpoře programů produktů.

Hlavní (nosná) témata

1) **Na kole křížem krážem Orlickými horami a Podorlickem** (výjimečné cykloturistické terény a nabídky aktivního trávení volného času)

2) **Zimní radovánky v Orlických horách a Podorlicku** (sjezdové lyžování – nabídka pro každého, snowboarding, lyžařská turistika, netradiční zimní aktivity, přechody hor, běžecké lyžování, bruslení, snowmobilin, snowtubing, skijöring, sáňkování, psí spřežení …)

3) **Aktivní turistika a pobyty** (aktivní, sportovní až adrenalinové programy z oblasti cyklo a in-line, skating a freestyle, horolezectví a lanových aktivit, vodáctví, jezdectví, letectví, paraglidingu a her, paintball, lukostřelba, nabídka bazénů, kurtů, stadionů a sportovišť pro individuální i skupinové vyžití – tréninky a utkání, zážitkové balíčky – programy šité na míru pro skupiny)

4) **Odkaz předků - historie, tradice a řemesla Orlických hor a Podorlicka** (památky a pamětihodnosti, hrady, zámky, památkové zóny, muzea, lidová architektura, mlýny, poutní místa, řemesla, regionální produkty, historie průmyslu, vojenská historie a opevnění, Sudety, osobnosti a rodáci, kulturní turistika)

5) **Relaxace v Orlických horách a Podorlicku pro všechny** (fenomén horské a podhorské přírody, využití všech forem poznávání přírodních krás regionu – pěší turistika, cykloturistika, hipoturistika, běžecké lyžování, rozhledny a vyhlídková místa, golf, lov a rybolov, využití potenciálu přírodních atraktivit regionu zejména v mimosezónách pro rekondiční a seniorské pobyty, wellness pobyty, gastrospeciality, incentivní turistika, asketická dovolená, léčebné pobyty)

Pro presentaci některých nosných témat, ucelených částí destinace nebo programů a produktů na trhu bude vhodné používat i **marketingově znějící názvy (značky)**, z nichž některé jsou již zažité:

Kačenčina pohádková říše (pro hřebenovou část Orlických hor),
Cyklo&in-line království (používané Orlicko – Třebovskem, s vhodným rozšířením na celé Podorlicko na název např. „Orlické cyklo&in-line království“)
Aktivní turistika v Česku (značka používaná v národním měřítku, ale s pevným zakotvením na Podorlicku).

4.3. ZÁKLADNÍ NÁVRH CÍLOVÝCH SKUPIN NÁVŠTĚVNÍKŮ ÚZEMÍ

Cílové skupiny jsou rozděleny do několika skupin – podle věku a rodinné situace, původu nebo tématického zaměření (zájmů) návštěvníka. Učiněn je pokus o seřazení od nejvíce potenciální cílové skupiny (která může mít největší zájem využít programovou a produktovou nabídku OHP) po nejméně potenciální ve svém druhu. Pořadí je velice

orientační a zatím neodráží rozdíl : a) které skupiny dnes jezdí do OHP, b) které skupiny by byly žádoucí. Bližší specifikaci a pořadí ukáže průzkum, který bude proveden pro účely marketingové strategie. Strategie bude postavena na skupiny, které je žádoucí a zároveň reálné, aby do OHP jezdily a je jisté, že bude potřeba učinit stejně jako v tématech a produktech i zde určitou odůvodněnou **priorizaci**, na které cílové skupiny se marketing destinace v nejbližších letech zaměří jako na stěžejní.

Cílové skupiny :

Podle věku a rodinné situace
- rodiny s dětmi školního věku
- mladí a svobodní
- rodiny s malými dětmi
- střední věk
- senioři

Podle původu
- tuzemci (domácí)
- zahraniční – Polsko
- zahraniční – ostatní (Německo, Slovensko, Nizozemí, Rusko...)

Podle zaměření
- aktivní a sportovní turisté
- poznávání přírodních krás, milovníci klidu a pohody, agroturisté
- poznávání kultury a historie, vč. vojenské a průmyslové
- relaxace, wellness
- náboženství, charita, asketismus

Podle příjmu
- skupina se středními příjmy
- nízkopříjmová skupina
- skupina s vysokými příjmy

Specifické skupiny
- tělesně a jinak zdravotně postižení
- školní mládež
- podnikatelé

Cílové skupiny, na které budou zaměřeny konkrétní programy a produkty, budou kombinovat více hledisek. Velmi početnou cílovou skupinou pro OHP budou pravděpodobně tuzemské rodiny s dětmi školního věku se středními příjmy, které jsou aktivně a sportovně založené a aktivní pohyb kombinují s vnímáním přírodních krás a poznáváním kultury a historie.

4.4. NÁVRH PRODUKTOVÝCH (PROGRAMOVÝCH) OBLASTÍ CESTOVNÍHO RUCHU

Programy a produkty

Programem je pro účely této koncepce doporučený program s dobře zmapovanými a vytipovanými vhodnými službami a atraktivitami, často i variantními, který však není jako celek naceněn a prodáván žádným konkrétním subjektem. Zainteresované subjekty mohou absolvování daného programu organizačně zajistit (poskytnout instruktora – průvodce, zapůjčit vybavení a rezervovat stěžejní služby) s tím, že jejich hlavním přínosem a motivem je vytížení jejich hlavní nabídky (většinou ubytovacích kapacit). Pro tuto činnost není potřebné živnostenské oprávnění a pojištění cestovních kanceláří. Forma programu bude v rámci nabízených témat OHP podstatně častější než forma produktu.

Produktem se rozumí zcela konkrétní nabídka naceněných služeb a atraktivit s možností výběru mezi více variantami, avšak končící tím, že vybranou variantu si zákazník u konkrétního subjektu objedná a zaplatí. Roli prodejce mohou zastávat cestovní kanceláře. Ty však většinou o prodej domácích produktů nemají zájem. Je možné, že při Pardubickém kraji bude zřízena nezisková cestovní kancelář, která bude mít za cíl takové produkty prodávat. Případně tuto roli mohou sehrát stěžejní poskytovatelé služeb, kterým vytížení ubytovacích kapacit vyrovná náklady se zřízením a udržením živnosti cestovní kanceláře, vč. povinného pojištění.

Přístup k sestavení programů a produktů

Produktové (programové) oblasti vycházejí z hlavních témat a cílových skupin. U konkrétních programů a produktů se však jednotlivá témata a skupiny mixují. Například cykloturista se současně po navržené trase kochá přírodou a zastavuje se u doporučených historických pamětihodností a cestou může ochutnat místní gastrospeciality.

Programy a produkty budou konkrétněji navrženy až v rámci marketingové strategie, kde dostanou nakonec i své marketingové názvy, pod kterými se budou nabízet a prodávat. Programy a produkty s přesahy do Polska, budou vytvořeny v rámci OPPS ČR – PR.

Stejně jako témata a cílové skupiny jsou i dále uvedené programy a produkty pojaty spíše jako **širší výčet příkladů a možností** a současně ukázka **značné produktové variability**, kterou může tak rozsáhlá a pestrá destinace, jako jsou Orlické hory a Podorlicko skýtat. V rámci zpracování marketingové strategie bude nutné s oporou v konkrétním průzkumu trhu učinit **priorizaci mezi programy a produkty** (souvisí i s priorizací témat a cílových skupin), na které se destinační společnost v nejbližších cca 5 letech zaměří.

Limity a vazby na nedostatečnou infrastrukturu a služby pro programy a produkty

Pro některé programy a produkty není v současné době plně připravena infrastruktura a další náležitosti (např. nedostatečné a odlišné turistické a cykloturistické značení v Polsku, neprojednané a nevyznačené okruhy MTB v podhůří, neexistující žádané singl tracky…) nebo není dostatečné zázemí služeb (chybějící občerstvení v hřebenové části a neodpovídající struktura a úroveň ubytovacích kapacit s nabídkou kompletních služeb). Tyto limity a nedostatky budou ve strategii pojmenovány s tím, že OHP se je bude snažit řešit formou spolupráce se subjekty, kterým náleží role jejich realizátora či investora a formou osvětové a vzdělávací činnosti.

Programy, produkty a doprava. Obdobně je kvalita programů a prouduktů a možnosti jejich umístění na trhu přímo závislá na možnostech zajištění dopravy. Výsadní postavení pak hraje u produktů tzv. šetrné turistiky vůči životnímu prostředí nebo u školních programů nebo u programů, závislých na přiblížení do výchozího místa programu a zajištění odvozu z koncového místa programu do místa ubytování, u forem skupinových programů. Stále významnější roli bude proto zastávat již dnes dobře zavedený systém **cyklobusů, skibusů a radiobusů** a tzv. zajištění dopravy na míru.

Společné problémy tvorby a produkce programů a produktů :

U programů, založených na pohybu ve volné přírodě a krajině bude třeba respektovat **limity ochrany přírody a vlastnických vztahů** (nabízet lze pouze projednané a schválené programy). Programy, postavené na nabídce určité trasy (na kole, na sněžnicích a jinak), bude vhodné nabízet komfortní a **bezstarostnou formu zapůjčení GPS s nahranou trasou** (modernější a nadčasová forma, která časem vytlačí nákladnou výrobu mapových podkladů, jejichž použití vyžaduje po účastníkovi zkušenosti práce s mapou a stejně neodstraní jeho bloudění v terénu, navíc lze takto eliminovat i disproporce v turistickém značení na české a polské straně). Pro většinu programů bude také vhodné nabízet **zapůjčení potřebného vybavení** (zejména možnost vyzkoušet si nové trendy bez nutnosti investovat do vlastního vybavení nebo důvod komfortu – tzv. vyrazit nalehko) a nabídnout servis instruktorů a průvodců (jednak možnost zaučení v nových disciplínách, nezbytné pak při nabídce pro skupiny). Samozřejmostí je také **komplexnost programů a produktů** – tj. : a) informace a nabídka souvisejících služeb (doprava na místo a zpět, ubytování a stravování), ale také nabídka s programem, b) doporučení k programu vhodných zajímavostí a atraktivit, c) u programů závislých na počasí vždy alternativní nabídka pro nepřízeň počasí.

Příklady konkrétních produktů a programů :

Konkrétní programy a produkty (uvedeny podtržené a psané kurzívou) jsou zatím většinou uvedeny s pracovními (nemarketingovými) názvy a jedná se o příklady, ne o úplný výčet produktů. Produkty jsou členěny po tématech, i když mezi tématy dochází k přesahu (1 produkt v sobě spojuje více témat). Mezi produkty nejsou uvedeny regionální a tradiční akce, i když samy o sobě jsou produktem (např. Pochod přes tři hrady, Lanškrounská kopa, Cyklo Glacensis, …).

1) Na kole křížem krážem Orlickými horami a Podorlickem

Programy jsou sestaveny zejména podle :

a) zdatnosti a druhu cyklistiky (silniční, trekking, horské MTB)
b) délky programu (jednodenní z různých výchozích stanovišť, dvoudenní – víkendové, vícedenní) a dopravních možností (zohledňuje se nabídka cyklobusů, event. dojezd do výchozích a cílových míst s využitím individuální dopravy - možnost bezpečného parkování a vlakové či kombinované dopravy)
c) programového zaměření doporučené trasy (např. po hřebenech přírodními krásami hor, za poznáním vojenské historie, údolím řek, po hradech a zámcích, klášterech a kaplích, po stopách geologických úkazů, cesta starých řemesel a dovedností)

1a) Programy pro velmi zdatné cyklisty :
(upřednostněna je stránka sportovního výkonu nad poznávací tématikou) :

- Pro milovníky náročné horské cykloturistiky – bikery : MTB a single track (vysoké převýšení a těžký terén)
  Napříč hřebeny Orlických a Bystřických hor (dvoudenní)
  Vrcholy Orlicko – Třebovska (jednodenní)
  Přes údolí do údolí (jednodenní po známých údolích Orlických hor (Julinčino údolí, Černý důl, Luisino údolí aj), dvoudenní po údolích Orlických a Bystřických hor)

- Pro velmi zdatné cykloturisty – trekking (trasy 60 až 120 km denně po zpevněných i nezpevněných cyklotrasách) – jednodenní až vícedenní varianty :
  Od louže k louži (dvoudenní od Rozkoše k Pastvinské přehradě)
  Chráněnou krajinnou oblastí (jednodenní)
  Po proudu řeky Orlice
  Podhůřím Orlických hor (více variant a okruhů)
  Po hřebenech Orlických hor
  Mezi dvěma hřebeny Orlických a Bystřických hor (aneb také od pramene Orlice a Bystřice)
  Bystřickými horami (více variant a okruhů)

- Pro velmi zdatné cyklisty na silničních kolech (trasy 80 až 150 km denně po silnicích a zpevněných cestách) – jednodenní až vícedenní varianty
  Obdoba trekkingu – trasování po zpevněných komunikacích

1b) Programy pro středně až více zdatné cykloturisty :

Obdoba jako pro velmi zdatné cyklisty, **doprovodný program – příroda a poznávání, atraktivity** – obsahuje současně mnoho **z tématu 4**), aktuální verze trekking (nemá smysl specifikovat zvlášť programy pro MTB a silniční kola), více doporučení na občerstvení)

Podhůřím Orlický hor (více variant a okruhů s marketingovými názvy – Sudetská, Přes hrady a zámky, Údolní aj.)
Po hřebenech Orlických hor (Jiráskova cesta)
Mezi dvěma hřebeny Orlických a Bystřických hor (aneb také od pramene Orlice a Bystřice)
Bystřickými horami (více variant a okruhů)

Využity budou také vícedenní putovní tématické trasy doporučené v rámci projektu SROP, nositel RTIC (byla vydaná mapa).

1c) Programy pro méně zdatné cykloturisty :
Výběr kratších tras bez převýšení a údolní cyklostezky, např.
Cyklostezky údolím Tiché Orlice a Třebovky

2) Zimní radovánky v Orlických horách a Podorlicku

Sjezdové lyžování, snowboarding a další nabídky zimních středisek (většinou s rozšířenými moderními službami –snowtubing, kiteboarding, skijöring, sáňkování, psí spřežení, půjčovna rozličného vybavení a škola jízdy na lecčems, wellness aj.)
Klasická běžecká turistika (vyjížděné stopy v Orlických horách a Podhůří)

Upravované tratě pro skate (hřeben Orlických hor, Suchý vrch – Buková hora, místní : Andrlův chlum, lyžařský areál Dlouhoňovice – upravované běžecké okruhy v rozmezí 15 km s výhledem na hory)

Přírodě blízké a zážitkové zimní přechody hor (na sněžnicích, skialpinismus, ledové lezení – produkty s možností zapůjčení vybavení, službami instruktorů a průvodců, případně se zimním tábořením apod.)

Přírodě blízké a zážitkové sjíždění svahů (ski a snowboarding – freeride a freestyle – s instruktory a průvodci)

Bruslení na přírodních a na umělých terénech (zamrzlé řeky a rybníky na vlastní nebezpečí, prozkoumat možnosti využití Pastvinské přehrady, zabezpečené zimní stadiony – závislé na klimatických podmínkách i umělý led)

*Zimní tábořen*í (Kamenec v Orlických horách a tábořen organizované KČT)

Programy s pohybem ve volné přírodě patří mezi atraktivní a trendové nabídky, které jsou však značně omezovány limity ochrany přírody a vlastnickými vztahy. Podle příkladů z praxe je však reálné produkty v určitých limitech vyjednat.

3) Aktivní turistika a pobyty

Cyklo&in-line pobyty (jednodenní až třídenní program)

Aktivní turistika na Orlicko – Třebovsku (kombinace cyklo, in-line, vodáctví, lanových aktivit a jízdy na koni - jednodenní až třídenní program/produkt)

Vodácká řeka Orlice (jednodenní až pětidenní programy vodáckého sjíždění řeky Tiché spojené Orlice)

In-line školička na Orlicko – Třebovsku (specifická nabídka pro HEPA in-line schoole)

Adrenalinové zážitky nejen na sjezdových tratích v létě (kárky, tříkolky, čtyřkolky, lanová centra, zorbing, kiteboarding nejen ve sjezdových areálech České Petrovice, Říčky, Peklák Česká Třebová, Pastvinská přehrada – FTK Olomouc outdoorové centrum, jednodenní až vícedenní)

Sportoviště Podorlicka (nabídka kvalitních sportovišť typu zimních a letních stadionů i s ubytováním a aktivní relaxací pro sportovce – masáže, vířivky,.., výměnná utkání, tréninky)

Orlické hory v letu (vyhlídkové lety a paragliding - např. sportovní letiště Žamberk, Jehnědí, Ústí nad Orlicí a další)

Přírodní i umělé horolezecké terény pod širým nebem (Studenecké skály, umělá stěna Cakle)

Divoká voda a vodní rodeo (sezónní přírodní terény pro extrémní sjezdy na divoké vodě v mezích ochrany přírody, tréninkové centrum vodního rodea v Sopotnici, akce 15 km po Divoké Orlici a Sopáč)

Mistr terénu (produkty orientačního běhu, geocachingu, varianty „šipkované“ pro malé i velké, případně nabídka paintballu a airsoftu)

Do této kategorie budou také patřit pobytové programy a produkty, vázané na konkrétní areály, např. Areál aktivní turistiky Pod Černým lesem v Žamberku, nabízející ubytování v kempu (stany, karavany, chatky, vč. moderních apartmánových) nebo v penzionu a možnost plného stravování v místě s vícedenními programy : cyklovýlety z místa, s využitím cyklobusu, relaxační den s koupáním v místním aquaparku, tenisové kurty, dětské hřiště, in-line bruslení, při špatném počasí bowling a kryté tenisové kurty).

Dále sem budou patřit pravděpodobně různé adrenalinové skupinové nabídky a teambuildingy, organizované na míru pro skupiny.

4) Odkaz předků - historie, tradice a řemesla Orlických hor a Podorlicka

Zemská brána
Muzeum řemesel
Po stopách Českých bratří a Jana Ámose Komenského (Kunvald – kolébka Jednoty bratrské, Labyrint v Brandýse, Torzo památné borovice Jednoty bratrské u Synkova-Slemena)
Rodný kraj Františka Kupky (ucelená nabídka)
*Po stopě slavných rodáků a osobností Orlických hor (*Karel Poláček, F.V.Hek, F.A.Šubrt a další – nabídka poznávacích kulturních programů, včetně skupinových sornientací na mimosezónu)
Regionální produkty (systém jednotné nabídky a prodeje na významných místech, exkurze do zajímavých provozů a dílen)
Paměť dřeva (svátky dřeva, exkurze do výrobny hraček a truhláren,..)
Vojenské tvrze a opevnění (tvrz Hanička, Bouda a vojenské opevnění)
Klenoty lidové architektury
Hrady a zámky
Gurmánské místní speciality (českotřebovské jabkance – jabkancová pouť, exkurze do palíren slivovice,..)

Památky, hrady, zámky, mlýny a další zajímavosti budou také velmi nabízeny v rámci jiných produktů (cyklo a pěší turistika, relaxace, poznávací balíčky aktivit pro děti aj.) a nemusí být tudíž vždy produktem samy o sobě.

5) Relaxace v Orlických horách a Podorlicku pro všechny

Pěšky do nejkrásnějších koutů
Po klasických turistických chatách
Wellness pobyty
Léčebné pobyty
Putování na koních (vícedenní putování)
Indiánské léto (vícedenní putování v hodně přírodním pojetí)
Terapie těla a duše (pobyty již dnes organizované ve stylu východních praktik)
Agroturistické pobyty (u Sv. Jána v Kunvaldě, Líšnice – pěstování bylin, statek Přívrat)
Zemská brána – přírodní léčebné lázně Orlických hor (přírodní koupele nejen v létě)
*Nordic – walking na horách a nejen tam (*přímo program nebo mnohdy jen jako doplněk k jinému hlavnímu programu, důležitá je možnost zapůjčení vybavení)
Pastvinská údolní přehrada (koupání, lodičky, příp. jako součást cykloproduktu)
Rybaření a lovy se zbraní i beze zbraní (promyšlené programy i naceněné produkty s průvodcem, lovecké chaty)
Přírodní koupaliště (písáky v Kosteleckých Horkách, na Mandlu v Řetové aj. – spíše jako cykloprodukt)

Specifické programy a produkty

Programy a produkty pro tělesně postižené
Cyklostezka údolím Tiché Orlice
Hipoterapie
Farmářská turistika
Lodičkou po pastvinské přehradě

Programy a produkty pro školy

Geologické a vodní muzeum Orlicko – Třebovska v přírodě
Stezka smyslového vnímání údolím Skuhrovského potoka
Muzeum řemesel v Letohradě
Po zříceninách středověkých hradů Potštejn a Litice
Archeologické středisko – Uhřínov pod Deštnou
Indiánské klání na Vochtánce u Potštejna
Bunkrovka – poznávání obranných pevností např. Hanička a Mladkov
Za Rampušákovým pokladem a Kačenčiným tajemstvím
Slavní rodáci

Řadu poznávacích dětských programů je vhodné pojmout atraktivní formou : přes překážky, důvtipné návody, od místa k místu, a se zapojením všech smyslů a umu odkrývat poznání, geocaching a další formy. Programy budou propojeny s formou zážitkové pedagogiky.

Náboženské a charitativní pobyty

Procesí, slavnosti a poutě proslulých poutních míst (Neratov, Homole, Hedeč..)
Charitativní pobyty v Neratově (zapojení do skromného života komunity)

Produkty pro podniky (incentivní turistika)

Konference a kongresy (150 až 500 účastníků) v hotelu Studánka u Rychnova nad Kněžnou,

Konference, semináře a workshopy (50 až 150 účastníků), např. v hotelu Panorama v RnK, Společenské centrum Skuhrov nad Bělou, hotel Uno Ústí nad Orlicí, horská chata Na rozcestí České Petrovice atd.

Semináře a workshopy (do 50 účastníků), např. hotel Havel Rychnov n.K., hotel Rokytenka v Rokytnici v O.h., hotel Kunštát v Orlickém Záhoří, horský hotel Michal v Říčkách v O.h., Sokolí hnízdo – Rampuš u Rychnova n.K., hotel Filipínum v Jablonném n.O. a celá řada dalších.

Firemní akce jednodenní a dvoudenní (firemní školení, zábava a oslavy)

Konference, semináře a firemní akce nabízí řada podniků a zařízení, konkurenceschopné budou ty s příjemným prostředím, profesionálním personálem, s pestrou nabídkou stravování, s nabídkou doprovodných aktivit (kombinace přednášek a sportovních aktivit) a s kvalitním technickým zázením (promítací a video technika, internet,..), a to vše v jedné lokalitě, ideálně v jednom zařízení.

Teambuilding (např. na Orlicko – Třebovsku - adrenalinový program, se zapůjčením vybavení a s instruktorem a průvodcem pro skupinu)

Strategie a wellness (pro vrcholové managery – strategické porady a wellness ve vysokém komfortu)

Pánská jízda

Cyklo, wellness a zábava (dvoudenní i vícedenní program, kulečník, bowling, sportovní střelba, tenis, golfové odpaliště, bar aj.)

Lyže, wellness a zábava (dtto zimní varianta)

Dámská jízda

Lady styl (nákupy, vizáž a kosmetika, masáže, aromaterapie, wellness - není tipické pro OHP, ale skvěle může vyplnit mimosezónu)

Dámská jízda drsně (např. putování ve stylu pistolnic apod.)

Dámská pohoda (víkendová pohodová turistika v přírodě spojená s wellnes programem: přes den - pohyb, navečír – relax, večer – povídání)

Když se zkazí počasí (alternativy pro různé výše uvedené programy a produkty, které jsou závislé na počasí)

Poznávací - muzea, zámky
Sportovní - kryté bazény a sportovní haly
Zábava – bowling, kino, video, gurmán, nákupy
Musí se jednat o připravené nabídky včetně otevíracích dob, cen, dopravní dostupnosti a dalších služeb (taxi,..).

Nadregionální produkty s průmětem do území OHP :
Kláštery východních Čech ve Vašem mobilu (propojení církevních památek a historie)
Aktivní turistika v Česku
a další.

Světové trendy v cestovním ruchu (zdroj Czechtourism)
Světové trendy v cestovním ruchu - zejména podle orientace na specifické cílové skupiny a jí odpovídající specifické programy a produkty (spektrum pro zvážení profilace OHP a případný výběr některé ze jmenovaných možností):

Cestování seniorů (některá specifika : cestují i mimo hlavní sezónu spíše na 4 a více dnů, objednají předem – first minute, méně využívají internet, vyžadují jistotu, klid a pohodu, leckdy i připlatí za komfort)

Mladí cestovatelé (specifika : lační po informacích a nových zážitcích, rádi objevují, nevyžadují komfort, objednávají po Internetu a využívají hodně last minute, Česko je poměrně oblíbenou destinací mladých cestovatelů – toho lze využít)

Asketická dovolená (nabídka pro lidi přesycené dostatkem nebo zahlcené stresem z extrémního pracovního vytížení (manažeři, vedoucí osobnosti) je atraktivní sáhnout si na hranici svých fyzických i psychických možností a uvolnit tak stres. Ať již formou radikálního fyzického výkonu, nastolení tvrdého denního režimu spojeného třeba s jednoduchou stravou, fyzickou prací na statku a na poli, nebo může jít také o formu jakéhosi až armádního výcviku v terénu, patří sem i hotely typu věznic apod. Na poměry OHP by se mohlo jednat o absolvování výcviků náročných až adrenalinových sportovních disciplín, vysoké výkony, nocování pod širým nebem, práci na statku apod., a to jak v individuálním, tak skupinovém režimu).

Cestovat zodpovědně ve vztahu k životnímu prostředí (nabídka specifických programů, které obsahují výhradně formou ekologické dopravy a ubytování např. v nízkoenergetických objektech se zapojením využití alternativních zdrojů energie, nabízejí stravování na bázi biopotravin bez chemických úprav, často nabízejí i ekologický a sociální program, typ poměrně příhodný pro OHP, blízko má k tomuto stylu např. sdružení a charita Neratov).

CouchSurfing (trend sdílet po čas dovolené domov zdarma s jinými nadšenci a blíže tak poznat místní mentalitu a zdokonalit své jazykové schopnosti, jen v síti CouchSurfing.com je zapojeno více než 1 mil. Lidí na světě)

Léčebný turismus (cestování za účelem postoupení léčby, estetických zákroků nebo jen léčebné prevence – lázeňské pobyty, často cestování s doprovodem, možnost nabídnou pacientovi a jeho doprovodu aktivní program, tato klientela bude vždy existovat)

Gay turismus (jedná se spíše o rozhodnutí, zda se bude destinace OHP dlouhodobě např. formou svých vzdělávacích aktivit a presentace navenek tvářit jako „gay friendly“, což může být pro určité skupiny návštěvníků sympatické, ale pro určité skupiny krajně nesympatické až odrazující, jedná se spíše o formu vhodnou do velkoměst)

Dark Tourism – temná turistika (jedná se o fascinaci temnými místy, kde se stala hromadná nebo extrémní neštěstí, ať již způsobená lidmi – místa hromadných havárií, koncentračních táborů apod. nebo přírodními živly – katastrofy,..).

4.5. ZÁKLADNÍ CESTY PROPAGACE, DISTRIBUCE PRODUKTŮ A MOTIVACE

Propagace destinace OHP jako celku a současně i jejích konkrétních programů a produktů bude pojata **promyšleně a co nejefektivněji** se zohledněním **nejmodernějších trendů** a s poučením se z **příkladů dobré praxe** odjinud. Právě na základě zkušeností z jiných destinací a disponibilních průzkumů trhu lze již dnes rámcově naplánovat, jaké cesty propagace a distribuce mohou být efektivní. **Formy propagace a distribuce** programů a produktů pak budou **zpřesněny** v rámci zpracování **marketingové strategie** a budou odrážet výsledky aktuálního průzkumu trhu, plánovaného jako součást zpracování marketingové strategie. Detailní formy pak budou zpracovány při přípravě **marketingových plánů** jednotlivých programů a produktů.

Bude se jednat o **celý systém propagace a distribuce**, kde podstatnou část bude zajišťovat přímo destinační společnost OHP, jiné části pak další články v systému (viz popis destinačního řízení a vertikální a horizontální spolupráce v kapitole 4.1). Destinační společnost OHP však bude vždy mít koordinační roli.

Systém propagace a distribuce je třeba navrhnout tak, aby byl současně **kompatibilní** s ostatními články systému a **s platnými regionálními koncepcemi** a rozvojovými strategiemi :

- Koncepce státní politiky cestovního ruchu (pro období 2007 – 2010)
- Program rozvoje v turistickém regionu Východní Čechy (2003) – jedná se o starší dokument
- Program rozvoje Pardubického kraje (pro období 2010 – 2015)
- Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji (2009) pro období 2010 – 2015
- Program rozvoje cestovního ruchu Královéhradeckého kraje (pro období 2007 – 2013)

Zejména poslední dva jmenované dokumenty jsou pro zvolený systém nejpodstatnější.

4.5.1. RÁMCOVÝ NÁVRH PROPAGACE ZNAČKY OHP

Protože s propagací a distribucí programů a produktů úzce souvisí i zastřešující propagace značky OHP (tyto oblasti se doslova prolínají), je nejprve krátce pojednáno o této problematice.

Jedná se o základní propagaci značky destinace a jejího image s cílem zakotvit značku v očích veřejnosti a na trhu cestovního ruchu. Image značky by měl odrážet turistický potenciál destinace a měl by zohledňovat nosná témata a podporované produktové oblasti.

Značce OHP by pravděpodobně vyhovoval **image**, založený primárně na

- krásách a čistotě přírody,
- sportu, pohybu a činorodosti,
- bohatosti ducha a historie (odkaz předků),

doprovodně pak na
- vlídnosti lidí i prostředí,
- dobré tradici,
- mládí a moderním myšlení.

Propagace značky OHP bude zajištěna těmito kroky (realizátor destinační společnost OHP) :

- *vytvořit základní manuál a zajistit jeho přijetí :*
  - v návaznosti na vytvořené logo vypracovat manuál aplikace loga/grafický manuál (manuál použití loga v materiálech různé úrovně a funkce, zejména forma průmětu loga do materiálů vyšší regionální úrovně a naopak nižší mikroregionální úrovně, dotvoření logotypu (charakteristické barvy, tvary)
  - formou komunikačních a vzdělávacích aktivit dosáhnout jeho přijetí a respektování a používání potřebnými subjekty a aktéry.

- *vytvořit propagační materiály o značce OHP :*
  - vytvořit a vydat tištěný image materiál (v jazykových mutacích)
  - vytvořit webovou formu presentace značky OHP - bannery aj.
  - vytvořit podobu inzerátu značky OHP
  - vytvořit velkoplošnou presentaci značky OHP (rollbannery, billboardy, trojrozměrné objekty..)
  - vytvořit image film o destinaci OHP
  - případně vyrobit drobné reklamní předměty.

- *zajistit distribuci propagačních materiálů a značky OHP (v tištěné, webové, inzertní a filmové formě) těmito cestami :*
  - informační webový portál OHP
  - další informační systémy OHP (síť TIC, web do mobilních telefonů, blue-info., mluvítko.cz, facebook,..),
  - reklama na internetu – na vhodných serverech (částečně na základě bartrové spolupráce)
  - distribuce přes turistická informační centra (místní, regionální i celorepubliková),
  - pořádání famtripů, presstripů a presentací na tuzemských i zahraničních veletrzích (ve spolupráci s DSVČ a Czechtourismem),
  - distribuce v místech služeb a atraktivit (ve spolupráci se zakladateli a s poskytovateli služeb a provozovateli atraktivit a s producenty regionálních certifikovaných výrobků),
  - distribuce v rámci vhodných propagačních (kulturních, společenských a sportovních) akcí (ve spolupráci s pořadateli akcí),
  - cílená (a omezená) reklama v tištěných a rozhlasových médiích,
  - cílená (a omezená) distribuce na konkrétní adresy důležitých subjektů a osob,
  - distribuce společně s distribucí a prodejem konkrétních programů a produktů (ve spolupráci s agenturami a CK),
  - propagace prostřednictvím výrobců outdoorového zboží aj. výrobků, souvisejících s CR (na základě bartrové spolupráce),
  - případně umístění velkoplošných upoutávek (billboardů,..) se značkou OHP na místa masového pohybu osob (nákupní centra, silnice, parkoviště),
  - případně další neobvyklé formy (propagační předměty dostat mezi geocachingové schránky,..)
  - průběžně vykonávat public relation (tiskový mluvčí) za OHP s kvalitní presentací značky a aktivit (vč. produktů a programů), vytvořit pozici hlavního mediálního partnera (na základě bartrové spolupráce)
  - propagace značky OHP (PR, weby aj. formy) prostřednictvím partnerů (DSVČ, KHK a Czechtourismu).

Zvolený rozsah a formy propagace budou jednak odrážet výsledky průzkumu (jakými cestami se k potenciálním návštěvníkům dostávají informace) a dále finanční možnosti marketingové kampaně. Také je možné, že některé uvedené formy bude realizovat DSVČ nebo Královéhradecký kraj v rámci svých projektů.

4.5.2. RÁMCOVÝ NÁVRH PROPAGACE A DISTRIBUCE PRODUKTŮ A PROGRAMŮ

Do systému propagace a distribuce programů a produktů budou vstupovat zejména tito **aktéři** :

- organizace cestovního ruchu (destinační managementy všech vertikálních a částečně i některých horizontálních úrovní), obce, svazky obcí, kraje, Czechtourism
- turistická informační centra (TIC)
- cestovní kanceláře a cestovní agentury, tuzemští i zahraniční touroperátoři, incoming partneři
- poskytovatelé služeb a provozovatelé turistických atraktivit
- firmy, fungující na trhu služeb CR.

Systém propagace a distribuce programů a produktů by měl zahrnovat tyto **aktivity** :

Aktivita	*Hlavní vykonavatel aktivity*
a) Podpora značky OHP (viz kapitola 4.5.1.)	OHP
b) Vytvoření a provoz informačního systému – hlavního nástroje propagace (turistického portálu OHP a jeho nadstaveb a dalších informačních systémů a cest)	OHP, TIC, obce a svazky obcí,
c) Propagační podpora programů a produktů	OHP, DSVČ, Královéhradecký kraj, Czechtourism
d) Vlastní distribuce programů a prodej produktů	Poskytovatelé služeb a provozovatelé atraktivit, agentury, cestovní kanceláře, touroperátoři, incoming partneři, specifické organizace a subjekty
e) Vzdělávání, poradenství, komunikace, koordinace	OHP
f) Zavedení a provoz motivačního systému podpory prodeje produktů (rezervační systém, slevové karty – viz kapitola 4.5.3.)	OHP, provozovatel rezervačního systému

a) Podpora značky OHP – viz kapitola 4.5.1

Informační portál a další informační systémy a cesty představují hlavní nástroje pro propagaci programů a produktů.

b1) Vytvoření informačního portálu OHP a jeho nadstaveb

Zahrnuje činnosti :

- analýza stávajících webů a systémů a jejich použitelnosti, analýza fungování IC v území a dalších kanálů sběru a presentace informací CR
- založení a provoz systémového datového skladu pro celé území navázaného na IC a další zdroje aktuálních informací o CR (s využitím stávajícího datového skladu PK části v rámci Východních Čech, zohlednění plánovaného datového skladu KHK části)

- výběr a zajištění vhodných domén
- vytvoření a provoz jednoho turistického portálu destinace OHP nad několika vhodnými doménami, jehož cílem bude propagovat území, programy a produkty destinace jako celek, flexibilní systém, umožňující moderní nadstavbové funkce, systém propojující stávající lokální weby mikroregionů až weby jednotlivých podnikatelů CR a také weby regionální a nadregionální; web, který bude navázán na propracovaný systém aktualizace atraktivit, služeb, produktů a akcí, systém s interaktivní mapou napojenou na plošné mapové servery typu Atlas apod.
- optimalizace webových stránek z hlediska jejich kvalitní indexace ve vyhledávačích
- vytvoření a provoz jazykových mutací webových stránek (A,N,P,R)
- vytvoření a provoz optimalizované webové stránky pro mobilní telefony
- presentace leteckých snímků na portálu
- pořízení a provoz webkamer a presentace jejich výstupů na portálu.

b2) Vytvoření a provoz dalších informačních systémů a cest

- využití sociálních sítí jako je facebook (analýza, vytvoření strategie presentace OHP, realizace)
- umístění interaktivních infoboxů na místech soustředěného CR a/nebo v místech IC (nutné koordinovat s projektem DSVČ – jednotné vybavení certifikovaných IC a případně dokompletovat pro území KHK a koordinovat s projektem Czechtourismu – rovněž vybavení IC jednotnými infoboxy)
- informační systém s výstupy do mobilních telefonů BlueInfo v důležitých informačních bodech destinace
- informační systém „mluvítko“ instalované v důležitých informačních bodech destinace (stacionární i mobilní varianta)
- turistická GPS (projekt připravovaný DSVČ, případně doplnění pro území KHK)
- propracovat systém informačních center : v koordinaci s projektem DSVČ zkvalitnění systému certifikovaných IC a v návaznosti na chystaný projekt MMR certifikace TIC (program IOP) vytvořit systém spolupráce IC v celém území, souvisí také s tvorbou a provozem optimálně jednotného datového skladu pro celé území (event. propojitelných více datových skladů)

c) Propagační podpora programů a produktů

Jedná se o formu efektivní presentace konkrétních programů a produktů a některých pro ně společných prvků (mapa a katalog ubytovatelů a služeb). Na těchto aktivitách se bude výraznou měrou podílet také subjekt, který je přímým distributorem programu (garant) nebo prodejce produktu (viz níže bod d). Presentace konkrétních programů a produktů bude vycházet z jejich podrobných marketingových plánů šitých na míru obsahu produktu a cílové skupiny. Základní formy propagace však mají některé společné rysy na budou zahrnovat zpravidla tyto činnosti :

Vytvoření propagačních materiálů :

- aktualizace a plné zveřejnění obecné turistické mapy (zpřesnění zejména sítě cyklotras, cyklostezek, případně i hipostezek a lyžařských upravovaných tras v GPS souřadnicích nad mapovým systémem např. Atlas a distribuce podkladu zdarma všem plošným vydavatelům turistických map a všem relevantním internetovým portálům), mj. slouží pro informační portál OHP a další propagační materiály
- vytvoření katalogu ubytovatelů a služeb (tištěná verze) a jeho aktualizace (digitální verze)
- vytvoření tištěných propagačních materiálů programů a produktů (v omezené míře), včetně specifických tématických map, které nevydávají plošně jiné subjekty
- vytvoření webových presentací, inzerátů, filmů, případně velkoplošných prvků (rollbannerů,..) a jiných na míru produktu specifických propagačních materiálů.

Zajistit distribuci propagačních materiálů (max. používat bártrový způsob):
- umístění na informačním portálu OHP
- šíření dalšími informačními cestami OHP (síť TIC, web do mobilních telefonů, blue-info., mluvítko, facebook,..)
- distribuce v místech služeb a atraktivit, zapojených do programu/produktu (ve spolupráci se zakladateli a s poskytovateli služeb a provozovateli atraktivit)
- placená reklama (zejména na Internetu – na tématických webech, promyšleně a omezeně v tištěných a rozhlasových médiích)
- PR reklama (nejen v rámci činnosti tiskového mluvčí OHP)
- v rámci famtripů a presstripů (ve spolupráci s DSVČ, KHK a Czechtourismem)
- presentace na veletrzích (ve spolupráci s DSVČ, KHK a Czechtourismem)
- v rámci vybraných propagačních akcí (ve spolupráci s jejich pořadateli)
- další specifické formy (umístění velkoplošných upoutávek, ..).
- cílená (a omezená) distribuce na konkrétní adresy důležitých subjektů a osob
- propagace prostřednictvím výrobců outdoorového zboží aj. výrobků, souvisejících s programem/produktem
- propagace prostřednictvím tématicky spřízněného partnera (spolupracující hrady, lyžařské areály..).

d) Vlastní distribuce programů a prodej produktů

Způsob distribuce programů (které se neprodávají) a prodeje produktů (naceněných balíčků) se liší.

Distribuce a organizační zajištění programů

I když programy nejsou jako celek prodávány jedním subjektem (jako zájezdy), je nutné, aby za jejich zajištěním stál konkrétní garant, který bude provádět tyto činnosti :
- zajistí (ve spolupráci s OHP) umístění programu (strukturovaného popisu jeho nabídky, služeb, atraktivit, vč. otevíracích dob a ideálně informace o cenách a kontaktu) na webové stránky OHP a další weby (svůj web, weby zapojených poskytovatelů služeb a atraktivit, tématické weby) a zajistí průběžnou aktualizaci informací na všech těchto místech
- zajistí (ve spolupráci s OHP) vytvoření propagačních materiálů a jejich distribuci (viz výše bod c)
- bude průběžně kontrolovat kvalitu a reálnost programu (např. průjezdnost zapojených tras, úroveň a přístupnost zapojených služeb a atraktivit)
- bude jakožto kontaktní subjekt, uvedený v programu, poskytovat zájemcům o program doplňující informace, případně dle charakteru programu (bude-li to v jeho nabídce) zajistí instruktorské a průvodcovské služby, zajistí rezervaci zapojených služeb s tím, že úhrada služeb nebude provedena na účet garanta, ale vždy konkrétním zapojeným poskytovatelům služeb (se kterými může mít sjednánu provizi za zprostředkování)
- zajistí zapojení programu do motivačního systému (viz kapitola 4.5.3)
- zapojí se do systému aktivní nabídky programu cílovým skupinám (cílená nabídka na adresu a jednání)
- bude se podílet na monitoringu návštěvnosti programu a spokojenosti návštěvníků (v koordinaci a součinnosti s OHP)..

Roli garantů bude velmi obtížné obsadit, neboť výkon této služby garanta je nerentabilní (až prodělečná) činnost (bez ohledu na zapojení provizí do systému). Proto roli garanta některých programů mohou vykonávat neziskové subjekty, které jsou zainteresovány na rozvoji cestovního ruchu v území jako takovém. Může se podle charakteru programů jednat o

destinační společnost OHP, obce, svazky obcí (byť prostřednictvím jimi zaplacených subjektů) nebo TIC.

Roli garanta by však mohl být ochoten převzít některý z poskytovatelů služeb, kterému zájem o program přivede do jeho zařízení klienty. Takto by například na roli garanta mohl být zainteresován provozovatel ubytování, u kterého by klienti (absolventi programu) byli ubytováni. Pak má takový garant nepřímý užitek v podobě obsazenosti svých ubytovacích kapacit a takto získané tržby se mu i přes organizační práci spojenou s garancí programu vyplatí. Navíc fyzický výkon služby garanta může převzít pracovník, kterého i tak zaměstnává a tuto činnost může vykonat doplňkově v rámci své pracovní doby (recepční).

Destinační společnost OHP ve spolupráci s garantem také zajistí aktivní nabízení programu přímo cílové skupině nebo přímo organizacím, reprezentujícím tuto cílovou skupinu. Například programy pro školy budou přímo nabízeny školám. Programy pro postižené budou přímo nabízeny organizacím, které je sdružují (svaz invalidů,..). Jednáním s těmito organizacemi lze pak programy přizpůsobit na míru a program případně transformovat v zájezd (pak jeho prodej spadne do kategorie prodej produktu, který může zajistit pouze organizace s příslušnou živností a licencí – viz níže).

Rozdílná bude také distribuce programu tuzemcům a zahraničním klientům. Tuzemcům bude pravděpodobně vyhovovat forma programu. Tzv. stačí, když mají o programu kvalitní informace, vše ostatní si zajistí sami (dopravu, sjednání ubytování,..) a rozhodnou se třeba na místě, v jakém rozsahu program absolvovat a zda využít všech doporučených služeb nebo atraktivit. Systém, co všechno absolvovat, bude stále více ovlivňován motivačním systémem (viz kapitola 4.5.3).

Zahraniční klienti si budou chtít koupit zájezd s garancí zapojených služeb (doprava, ubytování,…), resp. jim tento zájezd nabídne česká incomingová cestovní kancelář nebo zahraniční cestovní kancelář, která bude v České republice spolupracovat s incoming partnery (např. ubytovatel – garant programu pro tuzemce).

Činnosti aktivní podpory prodeje produktů

A protože zájem destinace a subjektů v ní o zahraniční a skupinové (předem placené a garantované) zájezdy je velký, učiní destinační společnost OHP ve spolupráci se zainteresovanými subjekty (ubytovatelé,..) maximum, aby se takové případy sjednaly. Půjde o tyto činnosti :

- nabízení naceněných programů (tedy produktů, zájezdů) incomingovým cestovním kancelářím a zahraničním cestovním kancelářím na tuzemských a zahraničních veletrzích např. přes Meeting point nebo na stáncích (jednání se aktivně zúčastní destinační společnost OHP, zainteresovaní poskytovatelé služeb – garanti a incoming partneři, DSVČ a KHK (případně Czechtourism) - zejména na zahraničních veletrzích,

- cílená nabídka produktů na sjednaných kontaktech (setkání podnikatelů pod záštitou ambasád, jednání zprostředkované Czechtourismem nebo zastoupením ČR v dané zemi, přímé oslovení největších cestovních kanceláří aj.).

Prodej produktů

Prodej produktů (zájezdů) zahraničním klientům bude tedy probíhat prostřednictvím incomingových cestovních kanceláří nebo prostřednictvím zahraničních cestovních kanceláří, spolupracujících s incoming partnery (garanty zájezdů) v České republice.

Obdobným způsobem (viz „činnosti aktivní podpory prodeje produktů“) budou aktivně hledány cestovní kanceláře, které budou prodávat produkty (zájezdy) tuzemcům, protože některé typy produktů jsou pro takový prodej tuzemcům vhodné. Jedná se například o produkty wellness a relaxačních pobytů, produkty incentivní (podnikové) turistiky, teambuilding, ale také školní zájezdy, různé skupinové zájezdy, konference, workshopy apod.

Velmi intenzívně bude probíhat cílená nabídka produktů přímo oslovené cílové skupině (školy, svaz invalidů,…) nebo zainteresovaným organizacím (tembuildingové a outdoorové agentury, agentury pořádající kongresy a incentivní turistiku, …).

Protože obecně nalezení cestovních kanceláří, které by byly ochotné prodávat české produkty (ať již zahraničním klientům a ještě hůře tuzemcům), je velmi obtížné - jedná se o činnost na hranici rentability, uvažuje Pardubický kraj o založení specifické cestovní kanceláře, ovlivňované krajem (zakladatelství, dotační podpora činnosti). Tato cestovní kancelář by obchodovala produkty Východních Čech a komunikovala by se zahraničními CK a byla jim partnerem. Zda Pardubický kraj touto cestou půjde a zda bude tento model slučitelný s pravidly rovné hospodářské soutěže, není ještě jisté.

Co se týká vlastního prodeje produktu, většinu činností s propagací, garancí kvality a zajištění produktu přebírá jeho prodejce, OHP si ponechávají roli propagace produktu. a

Rezervační systém služeb CR

Rezervační systém je účinným nástrojem pro rychlé nalezení ubytovacích a dalších služeb klientem a OHP bude usilovat o zapojení subjektů ze svého území do těchto aktivit. Rezervační systémy dnes provozují některé soukromé společnosti. Současně také připravuje celorepublikový systém agentura Czechtorurism. OHP se bude o tyto systémy intenzívně zajímat a bude usilovat o co nejefektivnější zapojení služeb a produktů z území OHP do některého funkčního systému.

Vzdělávání, poradenství, komunikace, koordinace

OHP bude ve spolupráci s dalšími subjekty (DSVČ, KHK, MMR,..) zprostředkovávat komunikaci, poradenství a koordinaci činnosti, související s nabídkou a distribucí programů a produktů. Pro tyto účely bude také pořádat nebo se bude podílet na vzdělávacích aktivitách, na kterých bude jednotlivým aktérům tento systém vysvětlován, včetně vštěpování zásad vzájemné spolupráce, zodpovědnosti a zkvalitnění služeb vůči klientovi. Využity také budou vzdělávací aktivity pořádané jinými subjekty. OHP bude také zajišťovat informační servis v dané oblasti.

Zavedení a provoz motivačního systému podpory prodeje produktů – viz kapitola 4.5.3

4.5.3. VYTVOŘENÍ MOTIVAČNÍHO SYSTÉMU

Motivační systém může mít mnoho podob, které se budou zpřesňovat. V každém případě bude OHP usilovat minimálně o tento motivační systém :

Motivační systém - karty

Ve vyspělých zahraničních destinacích je velmi rozšířený systém nákupu karet, v jejichž ceně můžete za určité časové období absolvovat nabízené spektrum služeb a atraktivit. Tento systém vyhovuje jak poskytovatelům služeb, kterým velmi zvyšuje návštěvnost, tak návštěvníkům.

Na území OHP může tento systém narážet na ochotu subjektů, zapojit se do jím neznámého systému. Proto je možné, že bude nejprve zaveden systém společné odbavovací a slevové čipové karty pro více zařízení, které bude spojovat náplň, regionální příslušnost apod. Jakmile bude možné sledovat první dobré výsledky, systém půjde rozšířit.

Jednodušší formou je systém tištěných slevových karet (poukázek), fungujících na podobném principu, které si může klient zakoupit (rovněž jako dárkový poukaz) a předložením karty získá nárok na slevy v zařízeních zapojených do systému. Kartu může také článek zapojený do systému darovat svým věrným zákazníkům. U této formy neexistuje přesná zpětná vazba, jako tomu je u čipové karty, zanechávající jasnou stoupu kde a kdy návštěvník byl.

5. SOUHRN VÝSLEDKŮ KONCEPCE

Marketingová koncepce cestovního ruchu destinace Orlické hory a Podorlicko je úvodním koncepčním materiálem této destinace, ve které byla nedávno v dubnu 2009 založeno svazky obcí, obcemi i podnikatelskými subjekty zájmové družení právnických osob za účelem řízení rozvoje cestovního ruchu v území. Koncepce vychází z existujících podkladů o území a ze zkušeností řešitelského a oponentního týmu. Na koncepci naváže podrobnější marketingová strategie, která již bude opřena o průzkum trhu.

Koncepce primárně řeší území Orlických hor a Podorlicka a současně operuje se spoluprací s přilehlou polskou částí s vědomím, že výhledově bude vývoj směřovat k marketingu jedné společné česko-polské evropské destinace Orlických a Bystřických hor a jejich podhůří.

Marketingová koncepce obsahuje analýzu s vyhodnocením potenciálu území pro rozvoj CR se SWOT analýzou silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí. Dále obsahuje návrhovou část, uvádějící způsoby řízení CR v řešeném území, cílové skupiny, nosná témata rozvoje CR, programové a produktové oblasti CR a základní formy propagace a distribuce produktů.

Stručná rekapitulace důležitějších závěrů koncepce :

Destinace OHP disponuje značným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, založeným zejména na přírodních krásách, bohaté historii a na pestrosti krajiny malebných hor a podhůří, doplňkovosti klidnější hřebenové části s obydlenějším a co do zařízení živějším podhůří, včetně alternativní nabídky pro špatné počasí (bazény, bowling,..). Silnou stránkou je také existence infrastruktury pro klasické zimní sporty, tak pro moderní trendové formy rekreace (kvalitní a rozsáhlá síť cyklostezek v podhůří, vhodných pro oblíbené in-line bruslení, lanová centra atd.), existence četných sportovních a rekreačních zařízení a základní síť ubytovacích a stravovacích kapacit, i když jejich skladba, rozložení v území a úroveň není až tak vyhovující. Destinace je celkem dobře dopravně dostupná silnicemi I.třídy a výborně dostupná po železničním koridoru s možnostmi kombinované dopravy v právě dokončovaných dopravních terminálech. Na výborné úrovni je systém cyklo a skibusů a radiobusů, které obsluhují území v letní i zimní sezóně. Velkou příležitostí je rozvoj přeshraniční spolupráce na česko-polských produktech.

Destinace je plošně rozsáhlá a potýká se s nejednotným přístupem podpory CR oběma dotčenými kraji. Značné rezervy jsou v nejednotné propagaci značky navenek, v neexistenci jednoho informační portálu a nekoordinovanosti činností subjektů, podílejících se na CR. Tyto slabé stránky však bude řešit právě odstartované jednotné destinační řízení CR v území prostřednictvím společnosti OHP, která bude spolupracovat se všemi aktéry ve věci koordinace CR, propagace značky a podpory nabídky programů a prodeje produktů.

Mezi hlavní nosná témata, ze kterých se pak odvíjejí také programy a produkty CR, patří :

- Na kole křížem krážem Orlickými horami a Podorlickem¨
- Zimní radovánky v Orlických horách a Podorlicku
- Aktivní turistika a pobyty
- Odkaz předků - historie, tradice a řemesla Orlických hor a Podorlicka
- Relaxace v Orlických horách a Podorlicku pro všechny

Nastíněna je široká škála možných programů a produktů, mezi kterými bude nutné v rámci zpracování marketingové strategie udělat určitou priorizaci, na které z nich se v nejbližším období do roku 2015 soustředit. Uvedená škála ukazuje, že možnosti jsou obrovské. Mezi programy a produkty, vycházejících z nosných témat, jsou také uvedeny produkty, přímo zaměřené na specifické cílové skupiny jako jsou podnikatelé, školy nebo handicapovaní. Nechybí také program pro nepřízeň počasí a zmíněny jsou také možnosti, vysledované světovými trendy v CR (jako je asketická dovolená, mladí cestovatelé, léčebný cestovní ruch aj.).

Systém propagace značky OHP a systém propagace a distribuce programů a produktů vychází z nejnovějších poznatků a moderních technologií tak, aby byl co nejefektivnější. Propagace respektuje nejčastější cesty, jakými se informace k návštěvníkům dostává. Proto je velký důraz kladem na vytvoření jednotného webového informačního portálu destinace a jeho nadstaveb, na tvorbě propojeného a udržovaného datové skladu a na dalších moderních informačních technologiích, ať již jde o sociální sítě, Blueinfo, mluvítko.cz nebo web do mobilu. Základním předpokladem je také dobře fungující a síť spolupracujících TIC. Distribuční cesty hodně spoléhají právě na internet a na propagaci značky i produktů přes širokou škálu zainteresovaných subjektů a partnerů, z nichž každý má svou roli.

Významnými partnery je jednak DSVČ, Královéhradecký kraj a Czechtourism, ale samozřejmě také zakladatelé sdružení OHP, obce a mikroregiony. Zásadní role náleží konkrétním poskytovatelům služeb a provozovatelům atraktivit, kteří budou zapojeni do programů a produktů a často budou v roli jejich organizátorů a garantů. Snahou OHP a jeho partnerů bude programy a naceněné produkty co nejvíce nabízet incomingovým cestovním kancelářím a zahraničním touroperátorům a zajistit jim servis incoming partnerů tak, aby se produkty co nejvíce prodávaly zahraničním i tuzemským klientům. Půjde o nabídky a jednání na veletrzích cestovního ruchu nebo o cílené oslovení potenciálních agentur, kanceláří, outdoorových firem a firem zabývajících se kongresovou a incentivní turistikou, ale také organizací, sdružujících některé specifické cílové skupiny (školy, svaz invalidů apod.).

Co se týká propagačních materiálů, musí být jejich druh a množství voleno velice cíleně a důraz bude vždy kladem na jejich efektivní distribuci, což upřesní až detailní marketingové plány jednotlivých programů a produktů. Velkou výzvou je systematická PR reklama a role tiskového mluvčí destinace a bartrová spolupráce s provozovateli tématických serverů i s prodejci sportovního a rekreačního vybavení.

Velká budoucnost pro vytíženost kapacit a produktů je vložena do motivačních systémů. Základním je rezervační systém služeb a produktů a dále v zahraničí velmi oblíbený a zaběhnutý systém čipových karet, které návštěvníka motivují k využití celé škály služeb a návštěvě řady atraktivit za výhodných podmínek a tím se značně zvyšuje návštěvnost všech do systému zapojených zařízení. Je možné, že v destinaci OHP se začne s nižšími formami užších motivačních systémů nebo jednoduchých slevových karet.